

Viljamas Šekspyras

Romeo ir Džuljeta

Tragedija

Vertė

Aleksys Churginas

Skaitmeninta iš knygos:

William Shakespeare. Romeo ir Džuljeta. Vilnius: Baltos lankos, 1997.

ISBN 978-5-430-05830-2

Kūrinys suskaitmenintas vykdant ES struktūrinių fondų remiamą projektą „Pagrindinio ugdymo pirmojo koncentro (5–8 kl.) mokinių esminių kompetencijų ugdymas“, 2012

<http://mkp.emokykla.lt/ebiblioteka/>

UGDYMO
PLĖTOTĖS
CENTRAS

Turinys

Veikėjai.....	1
PROLOGAS	3
PIRMAS VEIKSMAS	5
I SCENA.....	5
II SCENA.....	24
III SCENA	31
IV SCENA	38
V SCENA	47
ANTRAS VEIKSMAS.....	59
PROLOGAS	59
I SCENA.....	60
II SCENA.....	63
III SCENA	77
IV SCENA	83
V SCENA	101
VI SCENA	106
TREČIAS VEIKSMAS	110
I SCENA.....	110
II SCENA.....	125
III SCENA	134
IV SCENA	145
V SCENA	148

KETVIRTAS VEIKSMAS.....	166
I SCENA.....	166
II SCENA.....	174
III SCENA.....	178
IV SCENA.....	182
V SCENA.....	185
PENKTAS VEIKSMAS.....	196
I SCENA.....	196
II SCENA.....	202
III SCENA.....	204

VEIKĖJAI

ESKALAS – Veronos kunigaikštis¹

PARIS – jaunas didikas, kunigaikščio gentainis

MONTEKIS, KAPULETIS – dviejų

besivaidijančių šeimų galvos

DĖDĖ KAPULETIS

ROMEO – Montekių sūnus

MERKUCIJUS – kunigaikščio gentainis, Romeo

draugas

BENVOLIJUS – Montekio sūnėnas, Romeo

draugas

TEBALDAS – senjoros Kapuleti sūnėnas

FRA LORENCAS ir FRA DŽOVANIS –

vienuoliai pranciškonai

FRA DŽOVANIS

BALDASARAS – Romeo tarnas

SAMSONAS ir GREGORIJUS – Kapulečių

tarnai

PJETRAS – Džuljetos auklės tarnas

ABRAMAS – Montekių tarnas

VAISTININKAS

TRYS MUZIKANTAI

¹ *Eskalas* – Veronos kunigaikštis. Šis vardas pavartotas jau Brooke'o poemoje ir pasidarytas iš pirmtakų minimo Bartolomeo I della Scala, XIV amžiaus pradžios Veronos valdovo.

CHORAS

PARIO PAŽAS

KARININKAS

SINJORA MONTEKI – Montekio žmona

SINJORA KAPULETI – Kapulečio žmona

DŽULJETA – Kapulečių duktė

DŽULJETOS AUKLĖ

*Veronos miestiečiai, abiejų šeimų giminės, kaukininkai,
sargybiniai, sargai, tarnai.*

Veiksmas vyksta Veronoje, vėliau Mantujoje

PROLOGAS

Įeina choras¹

CHORAS

Veronoje puikioj, kurią jums rodo,
Dvi senos šeimos vėl pykčiu nauju
Užsidega, ir geismas keršto juodo
Rankas piliečių sutepa krauju.

Tarpusavyje mylisi aistringai
Tikri vaikai šių priešų nelemtų,
Kol pagaliau mirtis negailestinga
Nutraukia meilę ir vaidus kartu.

Dvi valandas pabūkit susikaupę -
Ir scenoj pamatysit su skausmu
Švelnių jaunų būtybių mirtį kraupią
Ir santaiką vėlyvą jų šeimų.

1 *Įeina choras* - Sekdami antika, to meto anglų dramaturgai neretai leisdavo chorui komentuoti veiksmą. Jo vaidmenį (dažniausiai prologe) atlikdavo vienas žmogus. Paprastai ir pats aktorius buvo vadinamas „prologu“ arba „choru“. Šioje tragedijoje tik I ir II veiksmai turi prologus; abu parašyti soneto forma.

Nepagailēsim nei jēgu, nei triūso,
Kad tik netektu rausti jums dēl mūsu.

(Išaina)

PIRMAS VEIKSMAS

I SCENA

Aikštė Veronoje

*Įeina Samsonas ir Gregorijus, Kapulečių tarnai su kardais
ir skydais.*

SAMSONAS

Gregorijau, mes, dievaži, nesiduosime
drabstomi purvais.

GREGORIJUS

Aišku, menkas malonumas vaikščioti
purvinam.

SAMSONAS

Tegu tik mus užkabina, – parodysime jiems,
kur pipirai auga.

GREGORIJUS

Kol tu gyvas, žiūrėk, kad pats negautum pipirų.

SAMSONAS

Suerzintas aš tuoj šoku muštis.

GREGORIJUS

Bet suerzinti tave ne taip lengva.

SAMSONAS

Kiekvienas Montekių šuva erzina mane.

GREGORIJUS

Erzintis - reiškia blaškytis; drąsuoliui gi dera tvirtai stovėti vietoje. Taigi jei tu susierzinsi, tai tiek tave ir matysi.

SAMSONAS

Prieš jų šunaują stovėsiu kaip mūras. Joks Montekis - vyras ar merga - neprivers manęs pasitraukti nė per sprindį nuo sienos.

GREGORIJUS

Tai rodo, kad esi liurbis: prie sienos atsiduria kaip tik silpnesnieji.

SAMSONAS

Tiesa; štai dėl ko moterį kaip silpnesnį padarą visada prispaudžia prie sienos. Todėl Montekių tarnus aš nuvysiu šalin, o mergas priremsiu prie sienos.

GREGORIJUS

Betgi pjaunasi tarp savęs mūsų ponai, o mes – tik jų tarnai.

SAMSONAS

Vis tiek pat! Būsiu negailestingas kaip tironas. Susidorojęs su vyrais, užgulsiu ant mergų.

GREGORIJUS

Kaip? Iš karto ant visų?

SAMSONAS

Iš karto ant visų ar ant kiekvienos atskirai, – galvok kaip nori.

GREGORIJUS

Apie tai turės pagalvoti jos pačios.

SAMSONAS

Be abejo, kol dar tvirtai stoviu ant kojų, menki juokai su tokiu bulium kaip aš.

GREGORIJUS

Gerai, kad tu ne žuvis, nes tąsyk būtum
tikriausiai menkė. Trauk savo kardą – ateina
du vyrukai iš Montekių namų.

Įeina Abramas ir Baldasaras

SAMSONAS

Mano kalavijas apnuogintas. Užkibink juos. Ši
kartą jie nuo mūsų nepabėgs.

GREGORIJUS

Bet kažin ar tu nuo jų nepabėgsi?

SAMSONAS

Nebijok.

GREGORIJUS

Dievaži, būtų ko bijoti!

SAMSONAS

Tegu jie pradės pirmi, tuomet įstatymas bus
mūsų pusėj.

GREGORIJUS

Aš susirauksiu, eidamas pro juos; pažiūrėsim,
kaip jiems tai patiks.

SAMSONAS

Manau, kad nelabai. Aš jiems parodysiu špygą, ir gėda, jeigu jie ramiai pakęs tokį įžeidimą.

ABRAMAS

Jūs rodote mums špygą, gerbiamasis?

SAMSONAS Aš rodau špygą, gerbiamasis.

ABRAMAS

Jūs rodote **mums** špygą, gerbiamasis?

SAMSONAS (*tyliai Gregorijui*)

Ar įstatymas bus mūsų pusėj, jeigu atsakysiu jam „taip“?

GREGORIJUS

Ne.

SAMSONAS

Ne, gerbiamasis, aš nerodau jums špygos – aš tiesiog rodau špygą.

GREGORIJUS

Jūs ieškote priekabių, meldžiamasis?

ABRAMAS

Priekabių, meldžiamasis. Anaipol.

GREGORIJUS

Jei norit su manim susipykti, meldžiamasis, –
labai prašom.

Manasis ponas nè kiek ne blogesnis už jūsų.

ABRAMAS

Bet ir ne geresnis.

SAMSONAS

Gerai, meldžiamasis.

GREGORIJUS (*tyliai Samsonui*)

Sakyk: „geresnis“! Čionai šitai ateina vienas
mano pono giminaitis.

SAMSONAS

Ne, manasis geresnis.

ABRAMAS

Melas!

Įeina Benvolijus

SAMSONAS

Na, traukite kardus, jei esat vyrai. Gregorijau,
neapsileisk, kirstelėk iš peties!

Kaunasi

BENVOLIJUS

Kvailiai, nustokit! Kardus į makštis!

(Priverčia juos nuleisti kardus)

Jūs patys nesuprantate, ką darot.

Įeina Tebaldas

TEBALDAS

Kaip? Tu susikibai su tais storžieviais?

Benvolijau, pasižiūrėk čionai -

Pažvelk į veidą mirčiai!

BENVOLIJUS

Aš bandau

Sutaikint juos. Paslėpki savo kardą

Arba padėk man galą padaryti

Peštynėms.

TEBALDAS

Ką? Ir tu dar apie taiką

Drįsti kalbėt? Aš nekenčiu taikos

Kaip pragaro, kaip ir visų Montekių,
Kaip ir paties tavęs. Baily, laikykis!

(Juodu susikauna)

Įeina karininkas ir keli miestiečiai su vėzdais

KARININKAS

Greičiau vėzdus ir alebardas! Muškit!

MIESTIEČIAI

Šalin, Montekiai! Muškit Kapulečius!

Įeina Kapuletis su chalatu ir sinjora Kapuleti

KAPULETIS

Ko šaukiat? Kur didysis mano kardas?

SINJORA KAPULETI

Ramentą jam, ramentą, o ne kardą!

KAPULETIS

Sakau aš, duokit kardą! Štai senasis
Montekis man kalaviju grūmoja.

Įeina Montekis ir sinjora Monteki

MONTEKIS

Ei tu, niekšingas Kapuleti!

(Žmonai)

Leisk,

Įsikabinus nelaikyk manęs!

SINJORA MONTEKI

Nedrišk nė žingsnio žengt į muštynes.

Įeina kunigaikštis Eskalas su palyda

KUNIGAİKŠTIS

Maištautojai, tiesos neapkentėjai,

Sutepę kardus brolišku krauju!

Klausykite manęs! Laukiniai žvėrys,

Kurie gesinat apmaudo liepsnas

Čiurkšlėm raudonom, trykštančiom iš kūno!

Jeigu bausmės nenorit užsitraukti,

Iš rankų kruvinų ginklus prakeiktus

Tuoj meskite ir paklausykit žodžių

Surūstintojo jūsų kunigaikščio.

Jau tris kartus, dėl niekniekio itūžę,

Šeimyninėmis riaušėmis čionai

Ramybę mūsų drumstėt; tris kartus

Dėl jūsų žilagalviai veroniečiai,

Garbingus savo apdarus numetę

Ir pamirštas pagriebę alebaldas,
Be darbo surūdijusias visai,
Plienu išspręsti bandė vaidą seną.
Jei drįsit vėl ramybę miesto drumsti,
Už tai gyvybe savo užmokėsit.
Šį kartą – galit skirstytis; keliaukit!
Jūs, Kapuleti, eisit su manim;
O jūs, Monteki, šiandien vakare
Turėsite atvykti į Vilafranką²,
Į mūsų teismo būstinę, ir ten
Išgirsti mūsų valios pareiškimą. –
Tuoju man išsivaikščiokit visi,
Jei norite išvengt rūsčios bausmės!

*Pasišalina visi, išskyrus Montekį, sinjorą Monteki ir
Benvolijų*

MONTEKIS

Kas tą kivrčą seną vėl pradėjo?
Sūnėne, jūs čia buvot visą laiką?

BENVOLIJUS

Tarnus dviejų Veronos giminių
Aš įkaršty kautynių užtikau;

² *Vilafranka* (Villafranca) – miestas netoli Veronos. Originale minimas *Free-town*: vietovardis pagal prasmę išsiverstas angliškai. Taip yra jau Brooke'o poemoje; neabejotinas įrodymas, kad ši poema Shakespeare'ui buvo pagrindinis siužeto šaltinis.

Juos perskirti ginklu norėjau aš,
Bet čia staiga Tebaldas karštakraujis
Atbėgo, išsitraukęs kalaviją,
Ir, šaukdamas į dvikovą mane,
Viršum galvos bekūnį čaižė orą,
Kuris lyg vėjas švilpė pašaipiai.
Pamatę grumtynes, subėgo žmonės,
Ir mūšis gatvėj užvirė baisus,
Kol kunigaikštis perskyrė visus.

SINJORA MONTEKI

Romeo į šią bėdą neįkliuvo;
Labai džiaugiuos. Bet kurgi jis pražuvo?

BENVOLIJUS

Kai pro rytų nuauksintąjį langą
Dar nežiūrėjo saulė iškilni,
Aš, nerimo pagautas, išėjau
Prasiblaškyt į figmedžių giraitę,
Kerojančią į vakarus nuo miesto;
Tą valandą ankstyvą jūsų sūnų
Išvydau vaikštinėjantį; prie jo
Norėjau aš priėti. Bet Romeo,
Mane pamatęs, dingo tankmėje.
Žinodamas gerai iš patyrimo,
Ką reiškia jausti sielvartą širdy,
Paguodos savo liūdesiui bičiulio, –

Jį palikau ramybėje ir vienas
Paniuręs nuėjau savu keliu.

MONTEKIS

Tenai ne sykį rytmečio vėsoj
Jį matė žmonės. Ašaromis savo
Žolių ankstyvą gausindamas rasą,
Jis dūsauja - ir niaukiasi dangus
Nuo jo gilių atodūsių. Bet vos tik
Atbunda rytuose džiaugsminga saulė,
Ir pakelia užuolaidos kraštelį
Nuo patalo dar miegančios Auroros,
Jis susikrimtęs bėga tuoj namo,
Užsirakina savo kambary
Ir, langus užsidangstęs, giedrą dieną
Pasineria dirbtinèn tamsumon.
Jei nevilčiai jis juodai pasiduos,
Kas jį galės apsaugot nuo bėdos?

BENVOLIJUS

Ar žinote, taurusis mano dėde,
Kur viso šito glūdi priežastis?

MONTEKIS

Ne, nežinau; jis man nesako nieko.

BENVOLIJUS

Ar jūs kamantinējat jņ?

MONTEKIS

O kaipgi?

Ir aš patsai, ir mano artimieji.

Bet jis gyvena savo tik jausmais,

Vien jņ, deļa, teklauso patarimo,

Iš tolo nesileidžia į kalbas

Ir lieka nebylus ir užsīdaręs

Lyg kirmino pakāstas pumpurēlis,

Kuris vešlių neišskleidē dar lapų

Ir nesuspējo saule pasīdžiaugt.

Jeī paslaptį žinočiau tos ligos,

Padēčiau jam nusīkratyti jos.

Įeina Romeo

BENVOLIJUS

O štai ir jis. Praeikite į šalį. –

Žūtbut patirsiu, kas jo širdį gelia.

MONTEKIS

Eime, sinjora. – Iš visos širdies

Benvolijui linkiu geros kloties.

Montekis ir sinjora Monteki išeina

BENVOLIJUS

Romeo, labas rytas.

ROMEO

Dar tik rytas?

BENVOLIJUS

Prieš valandėlę išmušė devintą.

ROMEO

O, kaip prailgsta ilgesio minutės!
Tai mano tėvas paskubom išėjo?

BENVOLIJUS

Taip. Bet sakyk man, kas per ilgesys
Tau minutes prailgina, Romeo?

ROMEO

Pasiilgimas to, kas man galėtų
Šias minutes sutrumpint.

BENVOLIJUS

Meilė?

ROMEO

Ne...

BENVOLIJUS

Nusivylimas?

ROMEO

Nusivylimas meile be vilties.

BENVOLIJUS

Deja! Po meilės nekalta skraiste
Baisus tironas tyko pasislėpęs.

ROMEO

O meilė, nors akla, bet jausmas
Surasti moka visada kelius! –
Kur mes pietausim? Vėl muštynės buvo?
Nepasakok man apie jas. Girdėjau.
Daug vargo neapykanta mums teikia,
Bet meilė – dar daugiau. Ir kas gi ji?
Kilnių geismų ir apmaudo siautimas,
Keista būtybė, gimusi iš nieko,
Džiugi vergovė, šaldanti liepsna,
Žavingų formų mišinys kraupus,
Švininis pūkas, dūmas spindulingas,
Ligota sveikata, bemiegis miegas?..
Štai meilė, kuri siaučia manyje
Ir veltui laukia atsako, deja.
Gal tau juokinga?

BENVOLIJUS

Ne, veikiau graudu.

ROMEO

Dėl ko, drauguži mielas?

BENVOLIJUS

O dėl to,

Kad sielvarto pilna tava širdis.

ROMEO

Tokia įsimylėjusių lemtis...

Kančių našta krūtinę man slogina.

O tavo žodžiai dar labiau gramzdina

Į liūdesį mane – ir aš jaučiu

Meilingoj sieloj dveja tiek kančių.

Kas toji meilė? Garo debesėlis,

Atodūsis, į orą pasikėlęs,

Šviesos ir laimės tviskanti versmė

Ar skausmo ašarų juoda gelmė?

Taip, meilė – išmintinga beprotybė,

Medus saldžiausias ir nuodų kartybė.

Sudie, bičiuli.

BENVOLIJUS

Aš einu kartu.

Manęs, tikiuosi, neatstumsi tu.

ROMEO

Pats praradau save. Aš ne čionai.
Tai ne Romeo: jis kitur nūnai.

BENVOLIJUS

Sakyk, rimtai, ką tu išsimylėjęs?

ROMEO

Nejaugi tu manai, kad aš juokauju?

BENVOLIJUS

Ne. Anaipol. Rimtai, kas ji tokia?

ROMEO

Benvolijau, nerūpi man juokai:
Tu mirštančiam ligoniui įsakai
Rašyti testamentą... Aš, brolau,
Rimtai mergaitę vieną pamilau.

BENVOLIJUS

Čia būtent aš ir taikiau visą laiką.

ROMEO

Taiklus šaulys! Aš pamilau gražuolę.

BENVOLIJUS

Jei taikinsys gražus – taiklesnis šūvis.

ROMEO

Deja, šį kartą šovei tu pro šalį.
Sužeisti Kupidonas jos negali;
Skaisti ir išmintinga kaip Diana,
Ji lyg dievaitė tarp žmonių gyvena;
Strėlė Amūro jai nepavojinga;
Ir žvilgsniai švelnūs, ir kalba meilinga
Į jos dorybių šarvą atsitrenkia;
Net visagalis auksas nepalenkia
Jos grožio įstabaus. Bet mirs jinai,
Ir dings kape jos grožis amžinai.

BENVOLIJUS

Gal ji skaistybę saugoti prisiekė?

ROMEO

Taip, ji pasaulį išdidžiai paniekė
Nelyginant bevaisė dykuma,
Grožybės žiedą mirčiai smerkdama.
Jinai tokia protinga ir graži,
Jog man nelieka nieko, dievaži,
Kaip apie ją svajoti be vilties,
Bodėtis savimi ir laukti mirties.

BENVOLIJUS

Tu stenkis negalvoti apie ją.

ROMEO

Patark man, ką daryt, kad negalvočiau?

BENVOLIJUS

Nuo jos akis nukreipki, duok jom laisvę.
Kitų gražuolių paieškok.

ROMEO

Tai – būdas

Aiščiau dar pamatyt jos tobulybę.

Pro juodą kaukę moters žavesys

Tik dar labiau vaizduotę mūsų žavi.

Apakėlis negali niekuomet

Šviesos, kurią prarado jis, pamiršti.

Parodyk man gražiausią iš gražuolių:

Ji bus man priminimas apie tą,

Kuri jos grožį praneša. Lik sveikas.

Naudos iš tavo žodžių nematau...

BENVOLIJUS

Pasižadų žūtbūt padėti tau.

Abu išeina

II SCENA

Gatvė

Įeina Kapuletis, Paris ir jo tarnas

KAPULETIS

Aš ir Montekis – nubausti vienodai.
Nejaugi mes, sulaukę žilo plauko,
Taikingai negalėtume gyvent?

PARIS

Iš tikro gaila: du garbingi vyrai
Tarpusavy kapojas nuolatos, –
Bet kaipgi mano prašymas, sinjore?
Jūs nedavėt atsakymo į jį.

KAPULETIS

Aš pakartosiu tai, ką jau sakiau:
Duktė manoji visiškai dar vaikas –
Ji eina keturioliktus metus.³
Tegu gamta pagelsta dar dusyk, –

3 *...ji eina keturioliktus metus* – tais laikais ne tik pietų kraštuose, bet ir Anglijoje merginos anksti tekėdavo. Kai kurių komentatorių nuomone, čia galėjusi būti ir korektūros klaida: atseit, romėniškais skaitmenimis parašyta XIV vietoj XVI.

Ir jai tekėti metas bus kaip tik.

PARIS

Aš motinų ir jaunesnių mačiau.

KAPULETIS

Kas teka per anksti, pasens greičiau.
Visus mano vaikus priglobė žemė;
Dabar viena paguoda man – jinai.
Jos širdį užkariaukit, mielas Pari,
Ir jeigu mano žodis ką nors sveria,
Žinokite, jog nuosprendžiui dukters
Valia jos tėvo be kalbų pritaras.
Šiandieną vakare, kaip esam pratę,
Naminį balių ruošiame kasmetį;
Nemaža laukiu aš mielių svečių
Ir jus atsilankyt taip pat kviečiu.
Kuklioj pastogėj mano bus merginų,
Užtemdančių švytėjimą žvaigždynų.
Kaip džiaugiasi jaunimas tuo metu,
Kada gegužis margu apsiaustu
Galutinai išvaro žiemą seną,
Taip šiandien bus smagu buveinėj mano;
Jaunų gražuolių žydinčiam būry
Patsai nuspręst galėsite, kuri
Labiausiai jums patiks; per šitą balių
Matysit ir kukliausią iš gėlelių –

Džuljetą. Einam su manim kartu. –

(Paduodamas tarnui raštą)

O tu, nenaudėli, su šiuo raštu
Apeisi mūsų gražiąją Veroną
Ir, nepraleisdamas nė vieno pono
Iš tų, kurie paženklinti čionai,
Praneši, kad jų lauksiu būtinai.

Paris ir Kapuletis išeina

TARNAS

„Apeisi su raštu...“ O ką aš žinau, kas jame
pibraižiota? Gal čia parašyta, kad kurpius
dirba uolekčiu, siuvėjas – kurpaliumi, žvejys –
teptuvu, o dažytojas bradiniu? Ir kaipgi aš
surasiu tuos, kurie čia paženklinti, jei
nesuprantu, ką tie jo ženklai reiškia? Teks
paieškot mokytesnio vyro. O, man sekasi!

Įeina Benvolijus ir Romeo

BENVOLIJUS

Ugnis malšina ugnį; nuliūdimą
Nustelbia veikiai širdgėla gili;
Kai sukantis galva tau svaigti ima,
Į kitą pusę sukis kiek gali.
Drauguži, apsikrėsk aistra nauja,

Ir dings senoji meilė širdyje!

ROMEO

Taip, šitas tavo trauklapis galėtų
Naudingas būti atvejais tokiems.

BENVOLIJUS

Kokiais gi būtent atvejais?

ROMEO

Tada,
Kai nusilauži koją.

BENVOLIJUS

Na, Romeo,
Tu išėjai iš proto?

ROMEO

Anaiptol.
Aš tik netekęs laisvės kaip beprotis,
Supančiotas, nusilpęs, išbadėjęs
Ir užplaktas... Laba diena, broluži!

TARNAS

Laba diena. Jūs mokate skaityt?

ROMEO

Aš liūdną savo lemtį įskaitau.

TARNAS

Na, to jūs tikriausiai išmokote ir be knygos. Bet sakykit, ar galite jūs perskaityti, kas parašyta popieriuje?

ROMEO

Taip, jeigu moku kalbą ir pažįstu raides.

TARNAS

Teisingai šnekat. Likite sveiki.

ROMEO

Palauk, broliuži; duok, aš paskaitysiu.

(Skaito)

„Sinjoras Martinas su žmona ir su dukterimis; grafas Anselmas kartu su jo seserimis gražuolėmis; gerbiamoji sinjoro Vitruvijaus našlė; sinjoras Plačencas su jo dailiomis dukterėčiomis; Merkucijus ir jo brolis Valentinas; mano dėdė Kapuletis su žmona ir dukterimis; žavingoji mano dukterėčia Rozalina; Livija; sinjoras Valentė ir jo pusbrolis

Tebaldas; Liucijus ir žvitrioji Elena...“ Puikiai parinkta kompanija. Kur jie visi kviečiami?

TARNAS

Va, ten.

ROMEO

Kur – ten?

TARNAS

Pas mus – vakarieniauti.

ROMEO

Pas ką – pas jus?

TARNAS

Ogi pas mano poną.

ROMEO

Turėjau apie tai išsyk paklausti.

TARNAS

Galiu jums viską pasakyti ir neklausiamas. Mano ponas – turtingas didikas Kapuletis, ir jei tik nesat iš Montekijų giminės, tai labai prašom ateit išmaukti vynelio. Likit sveikas ir linksmas!

BENVOLIJUS

Į kasmetinį balių Kapulečio
Tarp žavingiausių moterų Veronos
Atvyks Rozalina, brangioji tavo.
Nueik tenai. Bešališku žvilgsniu
Ją su kitom gražuolėm tu palygink,
Ir tąsyk tavo gulbė nekalta
Lyg varna pasirodys tau juoda.

ROMEO

Jei mano akys gali taip suklysti, –
Pavirskit, ašaros, ugnim baisia
Ir kaip eretikus už melagystę
Sudeginkit vyzdžius jų liepsnose.
O, net ir viską reginčioji saulė
Tokios kaip ji nematė šiam pasauly.

BENVOLIJUS

Nors mylimąją savo daugelkart
Regėjai tu, bet visad – pačią vieną;
Turi jos grožį akimi pasvert,
Kai bus kitų ji apsupta šiandieną:
Nė nepajusi, kaip paveikslą jos
Nenoromis išmesti iš galvos.

ROMEO

Eime. Tarp tų būtybių nuostabiausių
Gal savo brangią pamatyti gausiu.

Abu išeina

III SCENA

Kambarys Kapulečių namuose

Įeina sinjora Kapuleti ir Auklė

SINJORA KAPULETI

Pašauk man dukrą! Aukle, kur Džuljeta?

AUKLĖ

Prisiekiu savo mergyste senąja,
Aš ją šaukiau. – Kur tu, stirniuke mano!
Peteliškėle! – Ak, kur ji prasmego?
Džuljeta, ar girdi?

Įeina Džuljeta

DŽULJETA

Kas atsitiko?

AUKLĖ

Jus šaukia motina.

DŽULJETA

Aš atėjau.

Ko iš manęs norėjote, mamyte?

SINJORA KAPULETI

Dalykas štai koks... – Aukle, pasišalink, –
Mes turime pasikalbėti vienos.

Ne, aš apsigalvojau. Pasilik.

Gali klausytis pašnekesio mūsų.

Žinai, dukrelė mano jau paaugo...

AUKLĖ

Kaip kažin ką, aš josios metelius
Galėčiau suskaityt lig valandėlės.

SINJORA KAPULETI

Jai keturiolikos nėra.

AUKLĖ

Tegu keturiolika dantų išrauna
(Nors burnoje beliko keturi!),
Jei tai, ką jūs pasakėt, – netiesa.
Kiek dar iki Petrinių?

SINJORA KAPULETI

Dvi savaitės,

Gal truputį, keliom dienom, daugiau.

AUKLĖ

Daugiau ar mažiau – ne tai svarbu;

Žinai tik, kad Petrinių vakare

Jai lygiai keturiolika sukaks.

Jinai ir amžinatilsį Suzana

Tiek pat turėjo metų. Bet, matyt,

Suzana buvo man per daug gera,

Kad atėmė ją Dievas iš manęs.

Taigi sakau, Petrinių vakare

Sukaks jai keturiolika – taip, taip!

Aš viską puikiai atmenu. Praėjo

Vienuolika metelių nuo to laiko,

Kai čia drebėjo žemė. Niekados

Per amžių to užmiršti negalėsiu!

Tą dieną aš atjunkiau ją kaip tik

Ir, prisitrynus metėlėm krūtis,

Prie karvelidės saulėj atsisėdau;

Jūs buvote abudu su ponu

Tada išvykę Mantujon. – Kaip matot,

Protelis mano nenusilpo, ne! –

Reikėjo pažiūrėt, kaip ji, kvailiukė,

Pajutusi kartumą spenyje,

Susiraukė piktai ir metė krūtį!

Staiga tik trakšt – sudrebo karvelidė...
Čia ir be raginimų, patikėkit,
Aš bėgti leidausi... Nuo tos dienos
Vienuolika jau metų bus praslinkę.
Tuomet pati ji pastovėt galėjo, –
Ne, dievaži, krypuodama jau lakstė;
Susimušė kaktelę ji prieš tai,
Ir mano vyras (duok jam, Dieve, dangų,
Papokštaut mėgo!) paėmė mergaitę
Ir jai pasakė: „Tu kritai kniūbsčia?
Palauk, ir aukštiekninka krisi tu,
Kai išgudrėsi. Ne tiesa, vaikeli?“
Ir tuoj išdykėlė – kaip Dievą myliu! –
Nustojė verkti ir atsakė: „Taip.“
Juokais išpranašauk tu man teisybę!
Dievaž, jei tūkstantį gyvensiu metų,
To neužmiršiu: „Ne tiesa, vaikeli?“ –
Paklausė mano vyras – ir kvailiukė
Kaipmat nuščiuvo ir atsakė: „Taip.“

SINJORA KAPULETI

Užtenka, netarškėk, tave prašau.

AUKLĖ

Gerai, sinjora. Na, bet pasakykit,
Kaip nekvatoti aš galiu? Nutilo
Ir tučtuojau ramiai atsakė: „Taip.“

O susikūlus buvo ne juokais, -
Jai netgi ant kaktos iššoko gumbas
Sulig karvelio kiaušiniu didumo, -
Ir klykė ji baisiausiai, dievaži.
„Kniūbsčia kritai? - pasakė mano vyras. -
Kai paūgėsi, - aukštelninka krisi.“
Ir ji nutilo ir atsakė: „Taip.“

DŽULJETA

Nutilki tu bent kartą, aukle.

AUKLĖ

Cit,
Daugiau nė žodžio. Dieve tau padėk!
Dailesnio kūdikėlio už tave
Nežindžiau savo amžiuje nė sykio.
Dabar aš nieko kito nenorėčiau,
Kaip pamatyti tavo vestuves.

SINJORA KAPULETI

Aš apie tai kaip tik ir atėjau
Pasikalbėt su tavimi, Džuljeta.
Dukrele, tu norėtum ištekėt?

DŽULJETA

Tokios garbės nesapnavau aš niekad.

AUKLĒ

Tokios garbės!.. Ne, jeigu aš pati
Nebūčiau buvus žindytoja tavo,
Galėčiau pamanyti, kad su pienu
Tu įčiulpei tiek proto į save.

SINJORA KAPULETI

Tau laikas apie vyrą pagalvot.
Žinau Veronoj daug garbingų damų,
Kurios yra jaunesnės, negu tu,
O jos jau motinos. Jei aš neklystu,
Tave, dukrele mano, pagimdžiau,
Nė nesulaukusi tavųjų metų.
Trumpai pasakius, reikalas toksai:
Kilnūs Paris prašo tavo rankos.

AUKLĒ

O, tai bent vyras! Stačiai kaip nulietas!
Sakytumei - ne vyras, o bijūnas.

SINJORA KAPULETI

Veronos saulė niekad dar nematė
Bijūno tokio.

AUKLĒ

Taip, tikra tiesa:
Bijūnas, dievaži, bijūno žiedas!

SINJORA KAPULETI

Kaip tu jauti, – jisai patinka tau?
Kada jį baliuj šiandien pamatysi,
Tu stenkis įskaityti jo veide
Tarytum knygoj žavesį jaunatvės;
Įsidėmėki bruožus jo visus:
Koksai tarp jų darnumas nuostabus!
O kiek, be to, dar gėrių paslėptų
Iškalbiame jo žvilgsny rasi tu!
Štai meilės knygai, gyvai ir turtingai,
Vien aptaiso, ją puošiančio, testinga.
Žuvis po gilų nardo okeaną, –
Grožybė grožio prieglobsty gyvena.
Knyga, auksinių kupina minčių,
Auksinių reikalauja ir sagčių.
Tad, nieko nebijodama, tekėk,
Nuo to nesumenkėsi tu nė kiek.

AUKLĖ

Nesumenkėsi!.. Kur tau! Atvirkščiai:
Juk moterys nuo vyrų tik storėja.

SINJORA KAPULETI

Žodžiu, patinka Paris tau, dukryte?

DŽULJETA

Dar nežinau. Sunku man atsakyti.

Kaip teikėtės to pageidauti jūs,
Nukreipsiu vakare į jį žvilgsnius.

Įeina tarnas

TARNAS

Sinjora, svečiai jau susirinkę, vakarienę ant stalo, visi ieško jūsų, klausia, kur panelė, viralinėje keikia auklę, visur baisi maišatis. Turiu bėgti prie svečių. Prašau jus negaištuoti nė valandėlės.

(Išeina)

SINJORA KAPULETI

Tuoj. – Grafas laukia. Eik, duktė, į balių.

AUKLĖ

Linkiu aš daug laimingų tau naktelių.

(Išeina)

IV SCENA

Gatvė

*Įeina Romeo, Merkucijus, Benvolijus, drauge su jais penki
aš šeši kaukininkai, deglanešiai*

ROMEO

Ar mes, vidun įžengę, tarsim žodį,
Prašydami šeimininkus nepykt,
Ar apsieisim be jokių kalbų?

BENVOLIJUS

Tos gražbylystės ne madoj. Nereikia
Mums Kupidono užrištom akim,
Kuris totorišku lanku⁴ spalvotu
Tarytum varnas baido paneles;
Nereikia mums nė suflerio, kuris
Pagelbėtų prologą išstenėti.
Mes pagal savo šoksime dūdelę –
Ne pagal jujų. O paskui – sudie.

ROMEO

Aš strapaliot nelinkęs. Duok man deglą.
Nors ir tamsu yra manoj sieloj,
Šviesos nešėju noriu būt kitiems.

4 ...*totorišku lanku spalvotu*... – Kupidonas paprastai buvo vaizduojamas su trumpu lanku, kurio forma panaši į viršutinę lūpą; tokį lanką vadindavo totorišku arba romėnišku.

MERKUCIJUS

Ne, tau pašokt vis viena teks, Romeo.

ROMEO

Iš tikro negaliu. Bateliai jūsu
Lengvučiais padais: mano gi širdis
Lyg švino gabalas prie žemės traukia,
Aš pajudėti neturiu jėgų.

MERKUCIJUS

Juk tu įsimylėjęs: suplasnok
Sparnais Amūro ir pakilk aukštybėn.

ROMEO

Mane Amūras pervėrė strėle,
Ir jo greiti sparnai man nepadės.
Iš sielvarto nematomųjų pančių
Ištrūkti niekaip neįstengiu aš,
Sulinkęs po našta galingos meilės.

MERKUCIJUS

Žiūrėk, jei griūsi, – neprisipauski jos:
Per daug sunkus tu šitokiai švelnybei.

ROMEO

Tu meilę vadini švelnybe? Ne,
Jinai žiauri, kandi, negailestinga

Ir duria ji nelyginant erškėtis.

MERKUCIJUS

Jei meilė tau žiauri, – būk jai žiaurus;
Ji kandžioja tave, – ir tu ją kandžiok,
Kol ji atšlis. Duok mano veidui maukšlį.

(Užsideda kaukę)

Ant kaukės kaukę! Vietoje kaktos
Dabar lai antveidis šilkinis rausta,
Jei ižūli stebėtojo akis
Negražią mano povyžą suniekins.

BENVOLIJUS

Na, belskimės. Ir kai tiktai įeisim,
Paleisime tuojau į darbą kojas.

ROMEO

Man deglą duokite. Smagus jaunimas
Tegu brūžuoja kulnėmis grindis,
O aš, kaip sako patarlė sena,
Laikydamas žibintą, pastovėsiu.
Aš liūdesy paskendęs, man nyku.

MERKUCIJUS

Reik traukti skęstantįjį už plaukų,
Kad tu, ko gero, neprigertum baloj,

Kitaip pasakius – meilėj, į kurią
Esi įklimpęs lig ausų. Na, einam.
Mes veltui čia eikvojame aliejų.

ROMEO

Aš nemanau.

MERKUCIJUS

Iš tūpčiojimų šitų,
Man rodos, tiek pat yra naudos,
Kiek dienviđį iš lempo uždegto.
Sutik verčiau su tuo, ką pasakiau,
Ir mūsų išmone tikėk daugiau.

ROMEO

Aš atėjau pasižiūrėti kaukių,
Bet nieko gero sau iš to nelaukiu.

MERKUCIJUS

Dėl ko gi, aš paklaust norėčiau.

ROMEO

Mat
Aš sapnavau šią naktį...

MERKUCIJUS

Aš taip pat.

ROMEO

Ką sapnavai tu?

MERKUCIJUS

Kad sapnai meluoja.

ROMEO

O kai kada ir tiesą atvaizduoja.

MERKUCIJUS

Tave aplankė karalienė Meb⁵;
Ji – pribuvėja fejų viešpatystėj.
Mažytė kaip agato akmenėlis,
Kurį ant smiliaus burmistro matai,
Ji, šešetą musyčių pasikinkius,
Po miegančiųjų nosis važinėja.
Kojytės voro – vietoj stipinų
Sudėtos į ratus; vežimo dangtis
Iš laumžirgio sparnelių padarytas,
Vadelės – iš voratinklio mėnulio.
Prie svirplio kaulo pririštas plaušelis –
Tai jos botagas; aprengtas pilkai,

⁵ *Karalienė Meb* (Queen Mab) – anglų tautosakos fantastinė būtybė, kuri padedanti atsirasti sapnams. Dėl to, matyt, Merkucijus ir vadina ją „pribuvėja“. Šitokia charakteristika gali būti paremta ir kitomis asociacijomis: pavyzdžiui, žmonės tikėjo, kad Meb pagrobianti naujagimius ir jų vietoje paliekanti kitus vaikus.

Priešakyje vežėju sėdi uodas,
Turbūt mažesnis net už kirmėlytę,
Kurią gali surast panagėse
Be darbo slampinėjančių merginų.⁶
Jos karietaitė – riešuto kiautelis:
Padirbo ją dailidė voverė
Ar vabalas senukas, račius vėjų.
Taip ji kas naktį lekia sau risčia
Per mylinčiųjų smegenis, ir jiems
Vaidenasi tuojau sapnai meilingi;
Čia šmėsteli jinai didiko keliais,
Ir jam iškart vaidenas reveransai;
Čia užkabina ji pirštus teisėjo,
Kuriam prisispapnuoja riebus kyšiai;
Čia damos lūpom pralekia staiga,
Supykusi nubarsto jas spuogais
Už tai, kad jos įjunko smaližiauti, –
Ir damai jau sapnuojas bučiniai.
Užrieda ji ant nosies ir dvariškiui,
Kuris užuodžia per miegus malones,
Paršiuko uodegyte pakutena
Klebono šnerves, – ir bematant jam
Vaidenasi parapija turtinga;

6 ...mažesnis net už kirmėlytę, kurią gali surast panagėse be darbo slampinėjančių merginų – tuo metu buvo tikima (o gal tik „pamokomais“ tikslais tvirtinama), kad dykinėjančių ar tinginiaujančių merginų panagėse įsiveisia kirmėlės.

Jei ant kareivio kaklo ji užklysta,
Jis pradeda sapnuoti kautynes,
Žabangus, puolimus, ispanų durklus
Ir sieksnines taures raudono vyno;
Ūmai jis girdi būgną ausyse,
Akis atmerkęs krūpteli, pašoka
Ir, sodžiai nusikeikęs, miega vėl.
Tai karalienė Meb nakties tamsybėj
Karčius gauruotus suvelia arkliams
Ir juos bjauriais mazgais susukinėja⁷,
Kuriuos atnarpliot, sako, pavojinga.
Ji - ragana; jei tik užsnūs mergaitė
Aukštielninka, ji spaudžia ją visaip
Ir pratina, ir moko ateity
Pakelti saldžią naštą moterystės.
Tai ji...

ROMEO

Nutilk, Merkucijau, nutilk,
Tu tautizij nesąmones, - užtenka.

MERKUCIJUS

Aš pasakoju tau apie sapnus:

⁷ ...*bjauriais mazgais susukinėja*... - turima galvoje paplitęs prietaras, kad laumės naktimis įsigaunančios į tvartus ir susukančios arklių karčius mazgais, kaltūnais arba lašinančios vaško ant karčių, kad tie suliptų.

Juos dykinėjančiam prote žmogaus
Pagimdo įnoringoji vaizduotė,
Lengva ir neapčiuopiama kaip oras
Ir atmaininga lyg dvelkimas vėjo,
Kuris krūtinę šiaurės apsnigtos
Sparnais paglosto ir, piktai sušvilpęs,
Žiūrėk, vėl skrenda į pietus rasotus.

BENVOLIJUS

Kol šitas tavo vėjas nešė mus,
Jau spėjo pasibaigti vakarienė.
Man regis, mes ateinam per vėlai.

ROMEO

Bijau, kad per anksti. Nujaučia siela,
Ką ten slapta man žvaigždės pranašauja;
Tasai naktinis balius bus pradžia
Lemties mano liūdnosios, o paskui
Pavargusią krūtinėj plakti širdį
Mirtis ankstyba veikiai nuramins.
Bet tas, kuris vairuoja mano laivą,
Pakėlė jau bures. Eime, draugai.

BENVOLIJUS

Pirmyn, mušk būną.⁸

Visi išeina

V SCENA

Salė Kapulečių namuose

Įeina kaukininkai, tarnai su servetėlėmis

PIRMAS TARNAS

Kurgi prasmego Puodinis? Ko jis man nepadedą nešt indų?

Argi tai ne jo darbas – mainyt ir grandyt lėkštes?

ANTRAS TARNAS

Blogai, kai viską namuos tvarko vienas ar du žmonės – ir dar tie patys purvinom rankom.

⁸ *Pirmyn, mušk būną* – tai ne tiek replika, kiek nurodymas, kad prasidedą naują sceną: veiksmas perkeliamas iš gatvės į Kapulečių namus. Labai gali būti, kad žodžiai skirti sufleriui arba režisieriaus padėjėjui.

PIRMAS TARNAS

Gabenkite lauk krėslus, indaują – prie sienos!
O tu mesk akį į stalo sidabrą. Būk geras,
nudžiauk man gabaliuką marcipano ir, jei esi
draugas, tai pasakyk prie durų, kad įleistų
Suzaną Girnakalę ir Nelą. Antonijau! Puodini!

TREČIAS TARNAS

Aš čia. Ko reikia?

PIRMAS TARNAS

Tavęs baisiai ieško, teiraujas, reikalauja
didžiojo menė.

TREČIAS TARNAS

Negi gali žmogus vienu ir tuo pat metu visur
suspėti?
Na, vyručiai, žvaliau! Gyviau plušėsi, daugiau
turėsi.

Tarnai išeina

Įeina Kapuletis su svečiais ir pasitinka kaukininkus

KAPULETIS

Sveiki, mieli sinjorai! Mūsų damos,
Kurioms bateliai kojų nepritrynė,

Pašokti nori šiandien su jumis.
Na, ką jūs pasakysite, gražuolės?
Kuri iš jūsų nepriims kvietimo
Ir maivysis, ta vaikščioja tikrai
Su pūslėmis... Pataikiau, ne tiesa?
Prašau jus, mano ponai! Buvo laikas,
Kada ir aš į ausį savo damai
Komplimentus kuždėjau iš po kaukės.
Tos dienos jau toli, toli, toli...
Sinjorai, prašom! Griežkit, muzikantai!
Į šalį malonėkit! Prasiskirkit!
Mergaitės, eikit šokt! Daugiau šviesos!

Muzika. Svečiai šoka

Tarnai, stalus atstumkite greičiau!
Gesinkit liepsną židiny! Tvanku.
Nesitikėjau, kad pavyks taip puikiai
Šis mūsų vakaras. Kur jūs? Sėdėkit,
Sėdėkit, mielas dėde Kapuleti, -
Mes atūžėme savo dieneles.
Kiek metų bus praėję nuo to laiko,
Kai mudu buvom paskutinį kartą
Su kaukėmis?

DĖDĖ KAPULETIS

Kaip kažin ką, man rodos,
Metelių trisdešimt.

KAPULETIS

Iš kur? Mažiau.

Bent penkerius numuškit, – ar ne tiek
Sukanka nuo Lučencijaus vestuvių
Per Sekmines? Atsimenu, tada
Ir šokome su kaukėmis.

DĖDĖ KAPULETIS

Anksčiau,

Anksčiau tikriausiai. Jo sūnus – vyresnis;
Jam bus jau trisdešimt.

KAPULETIS

Ką jūs man šnekat?

Prieš porą metų jis dar buvo vaikas.

ROMEO (*tarnui*)

Kas ši dama, kuri paduoda ranką
Tam kavalieriui?

TARNAS

Nežinau, sinjore.

ROMEO

Deglių liepsna pavydi jai šviesos!..
Nakties glėby man spindi veidas jos,
Kaip spindi mauro ausyje briliantai;

Visi privalo lenktis jai lyg šventai.
Tarsi karvelis tarp juodų varnų,
Ji tarp draugių išsiskiria jaunų.
Po šokio ją žūtbūt turiu pasekti
Ir bent paspausti ranką jai... Šią naktį
Grožybės idealą pamačiau.
Širdie, ar tu mylėjai ką anksčiau?

TEBALDAS

Aš, rodosi, girdžiu Montekio balsą? –
Berniuk, rapyrą! – Kaip tas niekšas drįso
Su juokdariška kauke lįst čionai
Ir tyčiotis iš pokylio garbingo?
Prisiekiu šlove savo giminės,
Jis brangiai už tą žygį užmokės.

KAPULETIS

Ko baisiai taip sūnėnas mano rėkia?

TEBALDAS

Čia mūsų priešas, dėde! Čia Montekis!
Atėjęs neprašytas į namus,
Jis tyčiojas begėdiškai iš mūs.

KAPULETIS

Kas jis? Romeo?

TEBALDAS

Šunsnukis Romeo.

KAPULETIS

Atstok nuo jo, brolau, nusiramink.
Jis elgiasi kaip pagarbus svetys,
Ir, kiek žinau, Veronoje garsėja
Kaip doras ir išauklėtas jaunuolis.
Nė už visas gėrybes neleisiu niekam
Įžeidinėti jo. Nesikarščiuok
Ir stenkis dėmesio į jį nekreipti:
Taip noriu aš. Jei tu mane gerbi,
Linksmesnis būk ir antakių nerauk,
Nes atšiaurumas baliuj nepritinka.

TEBALDAS

Pritinka, jeigu niekšas namuose.
Aš nepakėsiu jo.

KAPULETIS

Pakęst priversiu!
Priversiu, meldžiamasis! Nekvailiok.
Katraš gi, tu ar aš, čia šeimininkas?
Ak, pamanykite, jis „nepakęs“!
Tu nori tarp svečių – apsaugok Dieve! –
Sukelti maištą? Šiauštis nori tu?
Mat koks gaidys, koks ponas atsirado!

TEBALDAS

Bet, dēde, ar negēda jums?

KAPULETIS

Tylēk.

Tu žinomas akiplēša. Tie pokštai

Tau gali baigtis gan liūdnai. Atmink.

Surado puikų laiką priešgyniauti! -

Brangieji, linksminkitės! - Eik sau, pliuški!

Nusiramink, girdi, arba kitaip... -

Šviesos, daugiau šviesos! - Kaip tau negēda?

Tave priversiu aš nurimt vis tiek. -

Ko jūs apsnūdote, sveteliai brangūs?

TEBALDAS

Drebu aš, bet, stipriai užgniaužęs pyktį,

Turiu nenorom abejingas likti.

Išseisiu. Jam čia gera ir smagu, -

Kad tik vėliau netektų graužt nagų.

(Iššina)

ROMEO *(Džuljetai)*

Jei palietė tau ranką mano delnas,

Ir jeigu nuodėmę aš padariau, -

Šios lūpos, meilės piligrimai švelnūs,

Nuplaus ją karštu bučiniu tuojau.

DŽULJETA

O, be to, aš jūsų rankos paspaudimą
Laikau mostu garbingu ir kilniu.
Šventajam ranką spaudžia piligrimai,
Bet apsieina jie be bučinių.

ROMEO

Kam gi šventiesiems lūpos reikalingos?

DŽULJETA

Tam, kad maldas kalbėtų nuolatos.

ROMEO

Šventoji! Mano rankos nuodėmingos
Ir lūpos – meldžia tavo pagailos.

DŽULJETA

Šventieji visada nebylūs lieka.

ROMEO

Būk nebyli – ir nedaryk man nieko...
(*Bučiuoja Džuljetą*)⁹

9 *Bučiuoja Džuljetą* – tais laikais viešai pabučiuoti mažai pažįstamą damą – jai leidžiant – buvo laikoma visai padoriu dalyku, net gero išsiauklėjimo požymiu. Panašiai *Otelo* tragedijoje (II veiksmo 1 scena) Kasijus bučiuoja Emiliją, atvykusią su savo vyru Jagu ir Dezdemona į Kiprą.

Štai, nuodėmė manoji nuplauta.

DŽULJETA

Gal būti, man ji perėjo slapta?

ROMEO

O, mano lūpų nuodėmė saldžioji!..

(Vėl bučiuodamas Džuljetą)

Gražink man ją!

DŽULJETA

Kaip tu gudriai bučiuoji!

AUKLĖ *(Džuljetai)*

Mama jus kviečia vienai valandėlei.

ROMEO

Kas jos mama?

AUKLĖ

Ji šių namų ponia,

Ir, dievaži, ponia labai protinga,

Geros širdies ir gerbiama visų.

Aš auklė jos dukrelės, kavalieriau, –

Jūs čia ką tik šnekėjotės su ja.

Kam teks jinai, tasai bus pinigingas,

Tikėkite manim!

ROMEO

Ji Kapuleti?

Save aš leidau priešui nugalėti...

BENVOLIJUS

Eime; praleidom laiką mes smagiai.

ROMEO

Bet man nuo to tik dar liūdniau, draugai.

KAPULETIS

Palaukit, ponai, kurgi skubat jūs?

Tuoj sėsime dar užkąsti truputėlį.

Negalite? Tai leiskit padėkot.

SinJORAI, ačiū jums visiems širdingai.

Labanaktis. – Pašvieskite, tarnai!

Na, ką gi, laikas pailsėt ir mums.

Iš tikro jau vėloka. Einam gulti.

Išeina visi, išskyrus Džuljetą ir Auklę

DŽULJETA

Prieikite, aukle. Kas gi tas ponaitis?

AUKLĖ

Tai senojo Tiberijaus sūnus.

DŽULJETA

O šitas va, kur eina pro duris?

AUKLĖ

Man rodosi, Petručijus jaunasis.

DŽULJETA

O štai anas, kur šokti nenorėjo?

AUKLĖ

To nepažįstu.

DŽULJETA

Eik, pasiteirauk,
Kuo jis vardu. Jei vedęs tas šaunuolis, –
Karstu pavirs vestuvių mano guolis.

AUKLĖ (*grįždama*)

Romeo – vardas jojo. Tai Montekis,
Sūnus vienturtis priešo jūsų seno.

DŽULJETA

Žavingas priešė! Aš nepajutau,
Kaip patikėjau savo širdį tau.
Krūtinėj apmaudingoj meilė verda,
Nes myliu tą, kieno prakeikiau vardą.

AUKLĖ

Ką murmi tu?

DŽULJETA

Prisiminiau eiles,
Kurias iš vieno savo kavalieriaus
Girdėjau šiandien baliuje.

Už scenos girdėti šaukiant: „Džuljeta!“

Mes čia!

AUKLĖ

Eime, brangioji. Salė jau tuščia.

Abi išeina

ANTRAS VEIKSMAS

PROLOGAS

Įeina choras

CHORAS

Senoji meilė – patale mirties,
Aistra nauja pasiveržė jos vietą.
Ta, kur jisai mylėjo be vilties,
Nublanko prieš žavingąją Džuljetą.

Dabar Romeo mylimas yra,
Jis apie savo brangią tesvajoja.
Bet rietenų šeimyninių audra
Jų laimei kelią nuolatos pastoja:

Jį laiko priešū; veltui geidžia jis
Palengvinti Džuljetos liūdną dalią...
Ji pas Romeo skrenda mintimis,
Nes akimis regėti jo negali.

Tačiau aistra kentėti moko juos
Ir padeda rast išeitį varguos.

(Išeina)

I SCENA

Verona. Kapulečių sodo siena

Įeina Romeo

ROMEO

Kur eiti man, jei liko čia širdis?
Šaltoji žeme, grįžk prie savo saulės!

(Perlipa per sodo sieną)

Įeina Benvolijus ir Merkucijus

BENVOLIJUS

Romeo! Ei, Romeo!

MERKUCIJUS

Jis nekvailas.

Jisai namo paspruko, dievaži,

Ir miega sau.

BENVOLIJUS

Ne. Aš ką tik mačiau,
Kaip jis per sieną perlipo į sodą.
Merkucijau, pašauk jį.

MERKUCIJUS

Ei, Romeo!
Patrakėli, beproti, atsiliepk!
Įsimylėjęs juokdary! Romeo!
Pakilk prieš mus atodūsiu lengvu,
Vėl eilėmis prabilki – ir užtenka.
Paaikčiok, „Meilę“ surimuok su „gailią“,
Papostringauk gražiai apie Venerą,
Papravardžiuok jos žlibąjį sūnelį
Jauniklį Kupidoną, kurs kadaise
Paleido savo strėlę taip taikliai,
Kad išdidus Kofetujos karalius
Įsimylėjo driskę tučtuojau.¹⁰
Jis neatsako, nejuda, negirdi...
Vargšelis mirė, o aš jį šaukiu,

10 ...*Kafetujos karalius įsimylėjo driskę tučtuojau* – Shakespeare'as ir jo amžininkai dažnai prisimindavo senovinę anglų liaudies baladę apie legendinį karalių, kuris įsimylėjo elgetą mergaitę. Šią baladę Shakespeare'as taip pat mini komedijoje *Tuščios meilės pastangos* bei dramatinėse kronikose *Ričardas II*, *Henrikas IV*.

Šaukiu vardan gražiosios Rozalinos,
Jos spindinčių akių, aukštos kaktos,
Vardan raudonų Rozalinos lūpų,
Grakščių kojelių, virpančių šlaunų
Ir kaimynystėj paslėptų grožybių, –
Šaukiu – ateik ir pasirodyk mums!

BENVOLIJUS

Tylėk, jis gali ant tavęs supykti.

MERKUCIJUS

Už ką? Jisai galėtų užsirūstint,
Jei aš pas jojo gerbiamąją damą
Iššaukčiau kokią dvasią pragaištingą,
Kuria nusikratyt ji nevaliotų.
Tada jam būtų, aišku, nesmagu.
Tačiau dabar geriausių norų pilnas
Į patį jį bičiuliškai kreipiuosi,
Vardan jo damos meldamas: pakilk!

BENVOLIJUS

Eime, jisai pasislėpė tarp medžių
Ir su naktim miglota susiliejo.
Tamsa patinka meilei: ji akla.

MERKUCIJUS

Bet ir tamsoj pataiko jos strėlė.

Jis sėdi sau turbūt po smiltrių krūmu,
Svajoja apie mylimąją savo
Ir laukia, kol jinai į burną jam
Nukris pati lyg tas prinokęs vaisius...
O, jeigu būtų ji sultinga kriaušė!
Romeo! Tau linkiu labos nakties.
Į palatą skubu. Aš nepripratęs
Prie šalto žemės guolio. Na, keliaujam.

BENVOLIJUS

Iš tikro, bergždžias darbas to ieškoti,
Kurs bėga nuo ieškotojų. Eime.

Abu išeina

II SCENA

Kapulečių sodas

Įeina Romeo

ROMEO

Tas juokiasi iš svetimo žaizdos,
Kas sužeistas nebuvo niekad.

Tyliau! Kas per šviesa lange plevena?
Tai saulė rytmetinė, tai Džuljeta!
Skaisčioji saule, patekėk greičiau,
Greičiau užmušk mėnulį pavydūną,
Kuris išbalęs žiūri į tave,
Į savo gražiaveidę vaidilutę,
Ir rūstauja, kad tu užtemdei jį.
O, netarnauk mėnuliui pavydžiajam,
Pablyškusį jo rūbą nusimesk,
Vien juokdarius paliki žalią spalvą.
Brangioji mano! Mano mylimoji!
O, kad jinai žinotų!..
Prabilo, bet jos žodžių negirdėt...
Ar tai svarbu! Ji šneka akimis,
Ir aš į jų kalbą atsakysiu.
Koksai aš kvailas! Žodžiai jos – ne man.
Ji kalbasi su dviem žvaigždėm auksinėm,
Kurios nukopti nuo dangaus panūdo
Ir prašo nuolankiai akis Džuljetos
Mėlynėj pabudėt. O, jeigu jos
Apsimainytų vietom su žvaigždėm!
Nuo jų tviskėjimo išblėstų žvaigždės
Lyg ryto saulėj žiburys... Jos akys
Užlietų naktį spindesiu saulėtu,
Ir paukščiai atsibudę sučiulbėtų,
Manydami, kad aušta jau diena.

Štai rymo ji, ranka parėmus veidą.
Aš geisčiau būti pirštine jos rankos,
Kad veidą jos galėčiau palytėt!

DŽULJETA

O vargas man!

ROMEO

Jinai kažką pasakė.
Prabilk, prabilk, o angele skaistus!
Tu sušvitai viršum manęs tamsoj
Tarsi dangaus pasiuntinys sparnuotas,
Kuris ūmai iš debesų tingiujų
Erdvių platybėn išneria – ir žmonės
Juo gėrisi nustėrusiom akim,
Ir žvelgia aukštumon užvertę galvas.

DŽULJETA

Romeo! O, kodėl gi tu Romeo?
Išsižadėk tėvų, rask kitą vardą
Arba, jei to nenori padaryt,
Prisiek mane mylėti amžinai,
Ir aš nesivadinsiu Kapuleti.

ROMEO (*tyliai*)

Dar paklausyt ar atsakyti jai?

DŽULJETA

Vien tavo vardas priešas man yra.
Tu pats, net ir nebūdamas Montekis,
Man liksi visad tuo, kas tu esi.
Kas gi yra Montekis? Negi šitaip
Vadinas rankos, kojose ir pečiai
Ar veidas kokio gyvo sutvėrimo?
Kitonišką sau vardą pasirink!
Ką reiškia vardas? Jei vadinsim rožę
Kitu žodžiu, ar ji kvėpės mažiau?
Gali Romeo pavadinti kaip nori, –
Jo žavesys bus visuomet tas pats.
Pasivadink kitoniškai, Romeo,
Nusikratyk nuo vardo beprasmingo
Ir visą pasiimk mane!

ROMEO

Imu!
Tu pavadink mane brangiuoju savo –
Ir aš, lyg apsikrikštijęs naujai,
Nustojau vienu mirksniu būt Romeo.

DŽULJETA

Kas toks, nakties tamsybe prisidengęs,
Manas mintis išvelgti sugebėjo?

ROMEO

Ištarti savo vardo nedrįstu:
Jisai yra tau priešas, mano deive,
Ir aš jo nekenčiu. Parašęs jį,
Suplėšyčiau aš popierių tuojau.

DŽULJETA

Dar šimto žodžių ausys nepagavo,
O tavo balsą aš jau pažinau.
Tu juk Romeo? Tu Montekis?

ROMEO

Ne,
Jei tie vardai yra tau nemalonūs.

DŽULJETA

Sakyk, ko atėjai tu čia? Ir kaip?
Aplinkui sodą – aptvara aukšta;
Ir jei kas nors iš mano giminių
Užklups tave čionai, mirtis tau gresia.

ROMEO

Sparnuota meilė atnešė mane:
Jos nesustabdo sienos akmeninės;
Ji viskam pasiryžus visada
Ir tavo giminių jinau nebijo.

DŽULJETA

Tave jie nužudys, čionai pamatę.

ROMEO

Deja, brangioji, tavo žvilgsnis man
Už dvidešimt kardų pavojingesnis.
Meiliai pasižiūrėk, – ir lyg šarvais
Aš jau apsaugotas nuo jų keršto.

DŽULJETA

Kad tik nepastebėtų jie tavęs!

ROMEO

Nakties kraiste nuo jų aš prisidengsiu.
Bet jeigu tu manęs visai nemyli,
Kur kas lengviau man bus nuo jų rūstybės
Numirti vietoj, negu šiam pasauly
Be tavo meilės merdėti gyvam.

DŽULJETA

Kas atvedė tave į sodą?

ROMEO

Meilė;
Tai ji parodė kelią man čionai;
Ji davė ryžtą man, aš jai – akis.
Nesu jūreivis, bet jei nuo manęs

Tu būtumei už marių tolimų,
Dėl tokio lobio leisčiaus vandenynan.

DŽULJETA

Man dengia veidą kaukė tamsumos,
Kitaip – matytum, kaip raustu iš gėdos,
Jog mano kalbą šiąnakt nugirdai.
Norėčiau išlaikyt orumą savo,
Atšaukti tai, ką pasakiau... Vėlu.
Šalin, gudrybės! Ar mane tu myli?
O, aš žinau, tu atsakysi „taip“,
Ir aš tavim tikėsiu. Neprisiek,
Kad neapgautumei manęs netyčia.
Iš meilės priesaikų ne veltui juokias
Jupiteris. O, mielasai Romeo!
Sakyk, mane tu myli, iš tiesų?
Jei tu galvoji, kad per daug lengvai
Tau pasiduodu, – aš surauksiu kaktą,
Ožiutis imsiu ir kartoti „ne“ –
Ir tuo būdu maldaut tave priversiu,
Nors ir kažin kaip būtų man koktu.
Brangus Monteki, aš per daug jausminga
Ir gal atrodau vėjavaikė tau?
Bet patikėk, taurusis kavalieriau,
Esu aš daug rimtesnė negu tos,
Kurios taip moka šventuoles vaidinti.
Nenoriu slėpti: būčiau aš drovesnė,

Jei balso mano mylinčios širdies
Nebūtumei nugirdęs netikėtai.
Atleisk ir nemanyk, kad mano meilė,
Kurią naktis tau atskleidė tamsioji,
Yra tik lengvapėdiška aistra.

ROMEO

Brangioji, tau aš mėnuliu prisiekiu,
Kuris medžius nudažė sidabru...

DŽULJETA

O, mėnuo keičia nuolat savo veidą,
Jisai nepastovus, juo neprisiek,
Kad panašiai nebūtų atmaininga
Ir tavo meilė.

ROMEO

Kuo gi man prisiekti?

DŽULJETA

Šiame pasauly niekuo neprisiek -
Arba prisiek, jei nori, savimi,
Pačia brangiausia iš visų gėrybių, -
Ir aš tavim tikėsiu lyg Dievu.

ROMEO

O, jeigu meilė, plazdanti širdy...

DŽULJETA

Nereikia, aš tikiu. Nors tu man mielas, -
Bijau aš mūsų sandoros naktinės.
Per daug jinau ūmi, per daug greita,
Per daug ji panaši į žaibo liepsną,
Kuri užgęsta danguje anksčiau,
Negu suspėjai šūktelėti: „Žaibas!“
Labanaktis! Labanakt, mylimasis!
Lai mūsų meilės pumpuras švelnus
Nuo vasaros gaivinančio dvelkimo
Rytoj pražysta žiedu stebuklingu.
Labanaktis! Linkiu saldžių sapnų,
Kuriais pati dabar aš gyvenu.

ROMEO

Nejau taip greit paliksi mane vieną?

DŽULJETA

Ko iš manęs tu trokšti dar šiandieną?

ROMEO

Prisiek ir tu būt man ištikima.

DŽULJETA

Tau priesaiką daviau aš neprašyta,
Ir gaila man, kad atsitiko taip.

ROMEO

Tu atsiimt ją nori? Kam, brangioji?

DŽULJETA

Kad vėl galėčiau tau ją dovanot.

Bet kvaila geisti to, kas man priklauso.

Jokių ribų nežino meilė mano,

Gili tarytum vandens okeano.

Kad ir kažin kaip būčiau tau dosni, –

Širdis manoji neišsėks kaip jūra.

Už scenos girdėti Auklės balsas

Mane jau šaukia. – Eik, brangus Monteki. –

Tuoj, aukle, tuoj! – Sudie. Mane mylėki.

Ne, lukterėk. Aš grįšiu dar čionai.

(Išeina)

ROMEO

Palaiminta, palaiminta naktie!

Gal visa tai tik sapnas apgaulingas,

Tiktai nakties regėjimas žavus?

Lange vėl pasirodo Džuljeta

DŽULJETA

Romeo, dar žodelis – ir sudie.

Brangusis, jei troškimai tavo skaistūs,

Jei mano vyru tapti tu geidi,
Pranešk rytoj (aš tau atsiųsiu žmogų),
Kada ir kur norėtum susituokti,
Ir aš tuomet visas gėrybes savo
Sudėsiu paklusniai prie tavo kojų
Ir eisiu ten, kur įsakysi tu.

AUKLĖ (*už scenos*)

Sinjora!

DŽULJETA

Tuojau! – Bet jei neskaistūs tavo norai,
Tada prašau... –

AUKLĖ (*už scenos*)

Sinjora!

DŽULJETA

Tuoj. Einu. –
Palik mane ir sielvarto nedidink.
Rytoj atsiųsiu žmogų.

ROMEO

O, kol gyvas...

DŽULJETA

Saldžių sapnų linkiu tau šimtą kartu!

ROMEO

Saldybės visos be tavęs apkarto...
Pas mylimą mes bėgam be šneku
Nelyginant vaikai iš pamokų,
Bet einame paniurę atgalios
Kaip mokinys prie knygos nuobodžios.

Lange vėl pasirodo Džuljeta

DŽULJETA

Kur tu, Romeo? Kur tu, atsiliepk!
Kodėl medžioklio balso neturiu,
Kad jį išgirstų mano sakalėlis?
O, jei nebūčiau vergė nebyli,
Sudrebinčiau šauksmais buveinę Aido¹¹
Ir nenutilčiau, kol lakus jo balsas
Užkintų bekartodamas: „Romeo!“

ROMEO

Mieloji mano šaukia vėl mane.
O, sidabriniai mylinčių balsai,
Jūs skambate vidurnakčio tyloj

11 ...*Sudrebinčiau šauksmais buveinę Aido...* – senovės graikų mitologijoje Aidas (Echo) – tai oloje gyvenanti fantastinė būtybė, atsišaukianti į žmogaus balsą.

Tartum švelniausia muzika.

DŽULJETA

Romeo!

ROMEO

Brangioji!

DŽULJETA

Kurią valandą rytoj
Atsiūsti žmogų pas tave?

ROMEO

Devintą.

DŽULJETA

Gerai, aš savo pažadą tesėsiu.
Lig rytmečio dar liko visas amžius!..
Aš užmiršau, kam pašaukia tave.

ROMEO

Leisk man čia pastovėt, kol prisiminsi.

DŽULJETA

Kad prieš mane stovėtum amžinai,
Aš stengiuosi neprisiminti niekad,
Galvosiu tik, kaip gera mums drauge.

ROMEO

Kad tu neprisimintum, aš stovėsiu,
Galvodamas, kaip gera su tavim.

DŽULJETA

Beveik visai išaušo. Laikas skirtis.
Bet aš tave norėčiau prilaikyt
Tarsi paukščiuką pririštą: mergaitė
Išdykėlė paleidžia jį nuo delno
Lyg kalinį, grandinėm surakintą,
Ir, laisvės pavydėdama jam, vargšui,
Tuoju vėl traukia už šilkinio siūlo
Sparnuotą numylėtinį atgal.

ROMEO

Norėčiau būt tavuoju paukšteliu.

DŽULJETA

O, kad taip būtų! Ne, nereikia: aš
Tave beglamonėdama pasmaugčiau.
Labanaktis! Aš tol labos nakties
Linkėčiau tau, kol saulė sušvytės!

(Pasitraukia)

ROMEO

Palaiminti sapnai tave telydi!

Romeo laimės jums, sapnai, pavydi! –
Einu pasikalbėt su vienuoliu, –
Maldausiu jo pagalbos kiek galiu.

(Išeina)

III SCENA

Fra Lorenzo celė

Įeina fra Lorencas su pintine

FRA LORENCAS

Ruožais raudonais debesys nušvito;
Juoda naktis nuo pilkaakio ryto
Lyg pasigėrus bėga – ir iš lėto
Diena atrieda vežimu saulėtu.
Kol spindinti linksmi dangaus akis
Nakties rasotos miglą išblaškys,
Pintinę savo prisirinkt turiu
Vaistažolių ir raugių įvairių,
Kurios tiktai gyvybę žemėj semia
Ir mirdamos pavirsta vėl į žemę.
Gamta dosnioji prikelia iš miego

Ir puošnią gėlę, ir mažytį diegą,
Ir vis gėriu kitokiu apdalina
Kiekvieną gyvą žiedą ir žolyną.
Didi galia, galia nepaprasta,
Ir akmeniui, ir žolei suteikta!
Nėr žemėj tokio augalo nuodingo,
Kurį nuskinti būtų nenaudinga,
Nėra ir tokio žiedo įstabaus,
Kuris nuvytų mirtį nuo žmogaus.
Dorybė, pakreipta blogu keliu,
Bėdų atnešti gali didelių;
Ir atvirkščiai – blogybė kai kada
Mums padeda geriau negu malda.
Nuodai pripildo šią gėlelę trapią,
Kurios žiedai taip stebuklingai kvepia,
Jog darosi tau lengva ir saldu;
Bet ją burnon įdėk – ir mirsi tu.
Du priešingi pradai lyg du karaliai
Ir žmoguje gyvena, ir žolelėj,
Kur blogis gėrį nugali, tenai
Gyvybės pradas miršta būtinai.

Įeina Romeo

ROMEO

Labą diena, gerasis mano tėve!

FRA LORENCAS

Malonią tavo kalbą laimink Dieve.
Sakyk man, kas per negandai pikti
Prižadino Romeo taip anksti?
Senatvę spaudžia rūpesčių šimtai,
Nakčia sumerkt akių neduoda jai,
Bet į sapnų auksinę karalystę
Pasineria lengvai žvitri jaunystė.
Ankstyvas atėjimas tavo rodo,
Kad poilsis saldus tau nusibodo,
Ir, atvirai pasakius, aš manau,
Kad šiandien nemiegojai tu, sūnau.

ROMEO

Taip; aš saldžiau praleidau naktį šitą.

FRA LORENCAS

Pas Rozaliną išbuvai lig ryto!..
O, Viešpatie!

ROMEO

Pas Rozaliną? Ne.
Mažai jos vardas jaudina mane.

FRA LORENCAS

Džiugi naujiena. Kurgi tu basteisi?

ROMEO

Tuoj viską pasakysiu tau, jei leisi.
Su savo priešu naktį puotavau
Ir pokylyje sužeistas buvau;
Aš jam atsimokėjau tuo pačiu
Ir apmaudo mažiausio nejaučiu.
Pagelbėk mums! Tik tavo vaistas gali
Išgydyt mudu, dvasiškas tėveli.

FRA LORENCAS

Tavos išpažinties nesupratau.
Šnekėti tiesiai patariu aš tau.

ROMEO

Gerai. Tu nori, kad aiškiau kalbėčiau?
Aš dukterį turtuolio Kapulečio
Aistringai pamilau, – jinai mane
Pamilo savo širdimi švelnia.
Palaimink mudu! Kaip ją sutikau,
Kur tas įvyko, – apie tai paskiau.
Dabar tavęs maldauju aš tik vieno –
Kad teiktumeisi mus sutuokt šiandieną.

FRA LORENCAS

Pranciškau šventas! Kas per atmaina!
Jau neberūpi tau Rozalina?
O tu ją taip mylėjai... Vien akim

Jaunimas šiandie myli - ne širdim.
O Jėzau Marija! Čia dar neseniai
Telkšojo tavo ašarų klanai,
Kurie veidais pageltusiais riedėjo
Dėl jos... Nejaugi visa tai - ant vėjo?
Žiūrėk, garai atodūsių tavų
Dar tebeplaukia dangumi melsvu,
Nuo ašarų tau veidas apsiblausęs,
Ir ligi šiolei senos mano ausys
Skundus tavuosius girdi. Kas, sakyk,
Man Rozaliną liaupsino tiek syk?
Ar ne Romeo? Aš nenumanau,
Kodėl staiga taip atšalai, sūnau.
Jei vyrai šitaip valiūkaut pradės,
Ko reikalaut iš moterų širdies?

ROMEO

Man rodos, iš tavęs ne vieną kart
Už Rozaliną gaudavau aš bart.

FRA LORENCAS

Ne, ne už ją, vaikeli, o už tai,
Kad dėlei jos tu pernelyg siutai.

ROMEO

Tu meilę man liepei užkalti į grabą...

FRA LORENCAS

Ir neieškoti širdžiai kito stabo.

ROMEO

Nebark manęs. Kaip gera ir ramu,
Kada už meilę moka švelnumu!
Ne taip mane sutikdavo anoji...

FRA LORENCAS

O ji, matyt, per daug gerai žinojo,
Kad tavo meilė – plepalai tušti.
Bet einam, lengvabūdiškas svety;
Patenkinsiu aš tavąjį troškimą
Ir, judviejų surišdamas likimą,
Slapta mėginsiu šitokiu būdu
Išraut šaknis šeimyninių vaidų.

ROMEO

Greičiau! Skubėkim, tėve: metas eit.

FRA LORENCAS

Palauk. Kas bėga, tas suklumpa greit.

Abu išeina

IV SCENA

Gatvė

Įeina Benvolijus ir Merkucijus

MERKUCIJUS

Kur, po velnių, prasmego tas Romeo?
Ar jis namuos nakvojo?

BENVOLIJUS

Gal ir namuos, bet tik ne savo tėvo.
Kalbėjaisi dabar su jo tarnu.

MERKUCIJUS

Ak, toji blyškiaveidė jo gražuolė,
Bejausmė kaip akmuo Rozalina,
Visai jį gali išvaryt iš proto.

BENVOLIJUS

Jam Kapulečio senojo sūnėnas
Tebaldas laišką pasiuntė namo.

MERKUCIJUS

Kvietimas dvikovon, kaip kažin ką.

BENVOLIJUS

Romeo atsakys.

MERKUCIJUS

Atsakyt į laišką nesunku: mokėk tik rašyti.

BENVOLIJUS

Ne apie tai kalbu; aš manau, kad Romeo nedvejodamas atsakys tuo pačiu ir parodys, kad jis ne bailys.

MERKUCIJUS

Deja! Mūsų vargšas Romeo ir taip negyvas. Jo baltažandė gražuolė verte pervėrė jį savo juodom akim; jo ausys peršautos serenadomis, o širdis – kiaurai perverta meilės strėle, kurią paleido mažiukas aklas šaulys. Bene jam galynėtis su Tebaldu?

BENVOLIJUS

Argi jau Tebaldas toks baisus?

MERKUCIJUS

Tikėk manim, baisesnis už aną pasakišką Tebaldą, kačių valdovą.¹² O, tai tikras mandagumo karalius. Fechtuojas taip kaip iš gaidų, išlaikydamas prideramą taktą, pauzes ir nuotolį; jis tau lukterės kur reikia, o paskum – viens, du, trys – ir bakst į krūtinę. Tai didžiausias šilkinių sagų naikintojas, pirmas duelistas, šaunus riteris, visų dvikovinių kabliukų žinovas. Ak, tie jo nemirtingieji *pasado, punto reverso, ha!..*¹³

BENVOLIJUS

Kas, kas?

MERKUCIJUS

Kad juos kur griausmas tuos pliuškius, tuos šveplenančius vaipūnus, kurie dabar viską tempia ant savo kurpalio. – „O Jėzau, tai bent geležtė! Tai bent vyras! Tai bent merga!“ – Argi neliūdna, meldžiamasis, kad mus apniko tos svetimos musės, tie beždžionautojai, tie

12 *...baisesnis už aną pasakišką Tebaldą, kačių valdovą...* – Merkucijus turi galvoje katiną Tibaltą ar Tibertą iš alegorinio ir satyrinio *Lapės romano*, labai populiaraus viduramžiais.

13 *...nemirtingieji pasado, punto reverso, ha!..* – minimi įvairūs dvikovos smūgiai ir šūksniai.

„*pardone mua*“¹⁴, kurie taip įsikandę laikosi naujų madų, kad jau nebetelpa savo senam krėsle? Tik ir girdi iš jų: „*Bon! Bon!*“

Įeina Romeo

BENVOLIJUS

Žiūrėk, žiūrėk, ateina Romeo.

MERKUCIJUS

Visai nusibaigė vyras, išdžiūvo kaip silkė. O, žmogau, žmogau, tu pavirtai į žuvis! Dabar jam

14 ...*tie „pardone mua“*... - pasinaudodamas elementariais prancūzų posakiais (*pardonnez-moi* - atleiskite, *bon* - gerai) Merkucijus išjuokia tuos, kurie vaikosi prancūziškų madų ir dedasi moką prancūziškai.

tik posmuot eiles panašiai kaip Petrarkai¹⁵.
Laura, palyginti su jo dama, atrodo virėja (nors mylimasis ją kur kas šauniau apdainavo!),
Didonė – apskretėlė, Kleopatra – čigonė, Elena
ir Hera – paskutinės šlavėdros, pilkaakė Tisbė
taip pat neverta dėmesio. – Sinjore Romeo, bon
žur! Tai prancūziškas pasveikinimas jūsų
prancūziškoms kelnėms. Gražiai tu vakar mus
apmouvei.

ROMEO

Labas rytas, sveiki. Kaip ir kuo aš jus
apmoviau?

15 *Frančeskas Petrarka* (Francesco Petrarca, 1304–1374) – italų Renensanso poetas, bene populiariausias tų laikų meilės lyrikas. Toliau minima šio poeto apdainuotoji *Laura*, po to – moterys, kurių meilė ir grožis virto legenda. *Didonė* – legendinė Kartaginos valdovė, aistringai įsimylėjusi Trojos karo didvyrį Enėją; nusižudė, kai Enėjas ją paliko ir išplaukė į Italiją. *Kleoptra* (69–30 m. pr. Kr.) – garsi savo grožiu ir aistringumu Egipto valdovė, Shakespeare'o tragedijos *Antonijus ir Kleopatra* herojė. *Elena* – pagal graikų mitologiją ir epą Dzeuso duktė, gražuolė, dėl kurios prasidėjęs Trojos karas. *Hera* – meilės deivės Afroditės žiniuonė, apie kurios nelaimingą meilę su leandru pasakoja senovės graikų padavimas; šis siužetas buvo labai populiarius Shakespeare'o laikais. *Tisbė* – mergina, kurią mylėjo Piramas; patikėjęs, kad Tisbę sudraskė liūtas, Piramas nusižudė. Anglai šią legendą žinojo iš Ovidijaus *Metamorfozių*; Shakespeare'as ją parodijuoja komedijoje *Vasarvidžio nakties sapnas*.

MERKUCIJUS

Nagi pasprukai, pasprukai, meldžiamasis. Ar nesupranti?

ROMEO

Dovanok, mielas Merkucijau, buvo svarbus reikalas, o tokiais atvejais galima apsieiti be tūpčiojimų.

MERKUCIJUS

Bet kartais panašiais atsitikimais tenka ir pritūpti.

ROMEO

Žinoma, pritūpti iš mandagumo?

MERKUCIJUS

Tu pataikei į patį tašką.

ROMEO

Iš tavęs labai mandagus aiškintojas!

MERKUCIJUS

Juk aš – mandagumo žiedas.

ROMEO

Turbūt gvazdikas.

MERKUCIJUS

Visai teisingai.

ROMEO

Kaip matote, mano bateliai išsiuvinėti
gvazdikais...

MERKUCIJUS

Irgi nepėsčias! O vis dėlto jei nenori, kad tave
suriesčiau, teks tau pėsčiam pasigainioti
paskui mane, kol nuplyš puspadžiai; ir liksi
tuomet kartu su savo sąmoju basas.

ROMEO

Na, ką gi, reikės apsirūpinti geras batais.

MERKUCIJUS

Gelbėk, mielas Benvolijau: mano sąmojis
pritrūko kvapo.

ROMEO

Pentinasis jį, pentinasis! Rimbu! Kitaip – tau
galas.

MERKUCIJUS

Ne man lenktyniauti su tavo sąmojais, kurių
ant vieno tavo piršto telpa daugiau negu ant

mano dešimties. Tai tikra laukinių žąsų medžioklė! Ar tik nelaikai tu manęs žąsimi?

ROMEO

Esi geras paukštis, nors ir ne žąsis.

MERKUCIJUS

Už tokį juoką išnybsiu tau į ausį.

ROMEO

Ne, žąsyti, nesižnaibyk.

MERKUCIJUS

Tavo saldrūgščiai juokai – nelyginant aitrus padažas.

ROMEO

Kurgi tu rasi puikesnį pagardą prie geros žąsies?

MERKUCIJUS

O, tavo sąmojis man primena ožiuko odą: tu jį taip negailestingai tempi, kad vienas colis bematant ištišta į uolektį.

ROMEO

Daugiau jį tempti nėra prasmės, nes tokio gudraus paukščio kaip tu į savo pusę vis vien nepertempi.

MERKUCIJUS

Na, pasakyk, argi tai ne geriau, negu dūsaut dėl meilės? Dabar su tavim galima susikalbėti, dabar tu vėl Romeo, dabar tu žmogus – toks, kokį tave gamta sutvėrė. O toji tavo seilėta meilė man panaši į kvailą greveldą, kuris liežuvį iškišęs laksto ten ir atgal, nežinodamas, kur padėt savo titę.

BENVOLIJUS

Na, baik, užtenka.

MERKUCIJUS

Bijai, kad nebauptelėčiau prieš šerį?

BENVOLIJUS

Ne, aš bijau, kad tai istorijai nebus galo.

MERKUCIJUS

Kaip tu suklydai! Man beliko vos keletas žodžių. Aš jau išsėmiau visą savo išmonę ir, kaip kažin ką, buvau bebaigiąs.

ROMEO

O čia kas per apranga!

Įeina Auklė ir Pjetras

MERKUCIJUS

Burė! Burė!

BENVOLIJUS

Net dvi: sijonas ir kelnės.

AUKLĖ

Pjetrai!

PJETRAS

Ko norėjote?

AUKLĖ

Vėduoklę, Pjetrai.

MERKUCIJUS

Būk geras, Pjetrai, paduok jai vėduoklę, kuri yra gražesnė už josios veidą; tegu ji prisidengia.

AUKLĖ

Labas rytelis, ponai.

MERKUCIJUS

Labas vakaras, gražiausioji sinjora.

AUKLĖ

Argi jau vakaras?

MERKUCIJUS

O kaip jūs galvojate? Begėdiškoji laikrodžio rodyklė sanguliuoja su vidurdieniu.

AUKLĖ

Liaukitės! Kas jūs per žmogus?

ROMEO

Vienas iš tų, meldžiamoji, kuriuos Dievas sutvėrė kenkti sau pačiam.

AUKLĖ

Iš tiesų, gerai pasakėte: kenkti sau pačiam. Taip, regis? Ar nežinote, sinjorai, kur aš galėčiau rasti jaunąjį Romeo?

ROMEO

Žinau. Bet kai jūs surasite jį, Romeo nebebus toks jaunas kaip tuo metu, kada jo pradėjote ieškoti. Esu pats jauniausias – jei tik ne pats blogiausias – iš visų, kurie vadinasi tuo vardu.

AUKLĖ

Gerai.

MERKUCIJUS

Gerai, kad pats blogiausias? Iš tikrųjų, malonu girdėti, labai malonu.

AUKLĖ

Jeigu esate Romeo, norėčiau pasikalbėti su jumis atskirai.

BENVOLIJUS

Jau kviečia jį kur nors vakarientauti.

MERKUCIJUS

Tai sąvadautoja! – Čiupk, čiupk, skalike!

ROMEO

Koki žvėrį tu pamatei?

MERKUCIJUS

Tik jau, žinoma, ne zuikį, o jeigu ir zuikį, tai tokį, kuris tinka nebent įkepti tešlon per gavėnią, nes jis sudžiūvo ir pašvinko, nespėjęs atsidurti ant stalo.

(Dainuoja)

Senas zuikis tinka puikiai,
Senas zuikis tinka puikiai
Svečiuos per gavėnią.
Nors kamaroj šeimininko
Senas zuikis jau prašvinko, –
Greičiau vakarienę!
Romeo, tu nesirengi namo? Mes einam pas
tavo tėvą pietauti.

ROMEO

Tuojau ateisiu.

MERKUCIJUS

Sudie, sena gražuole! Sudie.

(Dainuoja)

Gražuole, gražuole, gražuole!

Merkucijus ir Benvolijus išeina

AUKLĖ

Sudie, nešdinkitės! – Sakykite, sinjore, kas yra
tas akiplėša, kuris čia taip begėdiškai
postringavo?

ROMEO

Vienas tų, kurie mėgsta klausytis savo paties šnekų; per minutę jis priplepės tiek, kiek kiti jam nepasako per mėnesį.

AUKLĖ

Lai tik pabando mane užkabinti, – aš jam parodysiu! Ir su dvidešimt tokių ponaičių susidorosiu. Jei nevaliosiu pati, tai kitus talkon pasikviesiu. Nešvankėlis! Tegu eina pas savo mergšes! Aš su juo kiaulių neganiau. *(Pjetru)* Na, o ko tu stovi kaip baslys ir leidi kiekvienam šmikiui jodinėti man ant sprando?

PJETRAS

Aš nemačiau, kad ant jūsų būtų kas nors jodinėjęs. Panašius dalykus regėdamas, tuoj pat su kardu rankoje būčiau šokęs gint jūsų, – galite tuo neabejot. Aš moku kautis ne blogiau už kitus, jei tiktai matau gerą progą ir jeigu įstatymas mano pusėje.

AUKLĖ

Kaip Dievą myliu, aš ligi šiol visa, nuo galvos iki kojų, drebu iš pykčio. Nešvankėlis! Viena žodelį, sinjore! Jau, regis, minėjau, kad jaunoji ponia liepė man jus suieškoti. Ką ji prašė jums

pasakyti, nesvarbu, o svarbu tai, kad jeigu jūs ją vedžiojat, kaip sakoma, už nosies, tai šitaip elgtis su tokia jauna ir kilmingai panele tikrai negražu. Ne, tai būtų šunybė, tikra šunybė – paimt ir apmulkinti dorą mergaitę!

ROMEO

Tavo jaunajai panelei, aukle, labų dienų nuo manęs. Duodu garbės žodį...

AUKLĖ

Viską pasakysiu jai, širdele, būkit ramus. Tai bus džiaugsmo, Dievuli tu mano!

ROMEO

Ką gi tu jai pasakysi, aukle? Juk aš tik spėjau išsižioti.

AUKLĖ

Pasakysiu jai, kad duodate garbės žodį, o tai, man rodos, labai šaunus pareiškimas...

ROMEO

Tegu pas fra Lorenčą būtinai
Išpažinties nueina ji šiandieną;
Jis savo celėj mudu ir sutuoks.
Taip jai pranešk. O čia – už triūsą tau.

AUKLĖ

Sinjore, ką jūs? Man nereikia nieko.

ROMEO

Imk, jeigu duoda, nekalbėk.

AUKLĖ

Popiet šiandieną ji ateis, kur sakėt.

ROMEO

O tu, geroji aukle, lauk tuo tarpu
Už vienuolyno sienos; mano tarnas
Tenai ateis su kopėčiom virvinėm,
Ir aš jomis naktinėj glūdumoj
Pakilsiu į viršūnę savo laimės.
Tik neapgauki. Tavo šeimininkei
Linkėjimai širdingi nuo manęs.
Sudie! Aš atsilyginsiu už triūsą.

AUKLĖ

Padėk jums Dieve! Žinot ką, sinjore...

ROMEO

Ką, mano meldžiamoji?

AUKLĖ

Jūsų tarnas

Ar neplepus? Juk tai, ką žino trys,
Anot žmonių, jau nebe paslaptis.

ROMEO

O. Aš galiu užtikrinti tave,
Kad patikimas jis yra kaip plienas.

AUKLĖ

Na, gerai, sinjore. Kas per puikumėlis tos mano panelės Dieve, Dieve! Kai ji dar buvo maža vėpliukė... O čia mieste yra vienas jaunas ponas, Paris, kuris galanda į ją savo nagus. Bet ji, širdelė mano, nenori jo nė matyti; jis jai bjauresnis už varlę, bjauresnis už rupūžę. Kai aš kartais imu tyčia erzinti ją – sakyti, kad Paris jai puiki pora, jinai, dievaži, negali tokių kalbų pakęst ir pabąla it balčiausia drobė. – Ar „rozeranija“¹⁶ ir „Romeo“ prasideda ta pačia raide?

ROMEO

Aišku. Abu tie žodžiai aukle, prasideda raide „r“. Bet kas iš to?

16 *Rozeranija* (rozmarinas) buvo laikoma ilgo atminimo simboliu (kaip mūsų neužmirštuolės).

AUKLĒ

Ak, jūs juokaujate! „R-r-“, - taip urzgia tik šuva.
„R“ - tai ne tas... Žinau tikrai, kad jūsų vardas prasideda kitoniškai. Mat ir jus, ir rozeraniją ji taip gražiai suposmuoja, kad jūs susižavėtumėte.

ROMEO

Pasveikink mano vardu savo panelę.

AUKLĒ

Tūkstantį kartų!

Romeo išeina

Pjetrai!

PJETRAS

Ko norėjot?

AUKLĒ

Še, paimk vėduoklę ir eik į priekį, tiktai žvaliau.

Abu išeina

V SCENA

Kapulečių sodas

Įeina Džuljeta

DŽULJETA

Devintą lygiai išsiunčiau aš auklę;
Po pusvalandžio grįžt jinai žadėjo.
Nejaugi niekaip jojo nesuranda?
Ne! Ji šluba... Širdies pasiuntiniais
Geriausiai mums tarnaut galėtų mintys:
Jos lekia oru dešimtsyk greičiau
Už ryto saulės spindulius, kai jie
Šešėlius veja nuo kalnų miglotų.
Ne veltui gi balandžiai lengvasparniai
Nešioja meilės deivę, ir sparnais
Yra apdovanotas Kupidonas.
Dangaus viršūnėn saulė jau užkopė;
Nuo devynių lig dvylikos praslinko
Trys ilgos valandos, o jos nėra.
Jei būtų joj gyva ugnis jaunatvės,
Jei kraujas plaktų gyslose smarkiau,
Pakaktų man žodelį pasakyti -
Ir lėktų ji tarytum sviedinys

Pas mylimąjį mano ir atgal.
Išbalusi senatvė – vargas grynas:
Mieguista, negyva, sunki kaip švinas.

Įeina Auklė ir Pjetras

Ak, Viešpatie! Ateina pagalios!
Sakyk, kas naujo, aukle, balandėle!
Tu jį matei? Tegu išeina tarnas.

AUKLĖ

Palauk prie vartų, Pjetrai.

Pjetras išeina

DŽULJETA

Greičiau, mieloji sengalvėle mano!
O Dieve, tu nuliūdusi? Dėl ko?
Jei negerų man atnešei naujienų,
Tai nors linksmi papasakoki jas,
O jei turi linksmų žinių pranešti,
Tai kam gi rūgščiu veidu gadini
Jų muziką džiaugsmingą?

AUKLĖ

Pailsau...

Bent atsipūsti leiskit trupučiuką.
Nusilaksčiau visai, net kaulus gelia!

DŽULJETA

Su mielu noru savo jaunus kaulus
Aš atiduočiau už naujienas tavo.
Kalbėk, kalbėk greičiau, tave maldauju,
Brangioji aukle, nekankink manęs!

AUKLĖ

O Jėzau! Palūkėkit. Kur skubėt?
Juk matote, kad kvapo neatgaunu.

DŽULJETA

Bet kvapo tau yra pakankamai
Sakyti man, kad neatgauni kvapo?
Pakolei burną aušini tuščiom,
Seniai galėjai manąjį smalsumą
Patenkinti. Sakyk, naujienos geros
Ar blogos? Visos smulkmenos – paskui.
Aš nekantrauju; atsakyk man: geros?

AUKLĖ

Kad ir prastas gi jūsų pasirinkimas! Nemokate
nužiūrėti sau vyro. Romeo? Na ir pataikėte!
Nors, tiesą sakant, iš veido jis tikras gražuolis,
o jo kojos tokios, kokių visame pasaulyje
nerasi. O jau rankos, stuomuo – tiesiog
stebuklas, žodžiais neišsakysi. Kad ir nėra jis
pats mandagumo žiedas, betgi glosnus, dievaž,

kaip avinėlis. Varyk, mergyte, toliau, ką pradėjai, ir garbink Dievą.

Ar jūs dar nepietavote?

DŽULJETA

Dar ne.

Bet visa tai aš ir anksčiau žinojau.

Kaip su vestuvėm mūsų? Ką jis sako?

AUKLĖ

Vaje, kaip galvą skauda! Oi, galva!

Į dvidešimt dalelių, rodos, plyš,

O nugarą, o strėnas – taip ir laužo!..

Nuo kojų visiškai nuvarėt senę,

Per jus aš galą gausiu.

DŽULJETA

Dovanok,

Kad varginu tave, nepyk, širdele.

Bet ką pasakė jis, brangusis mano?

AUKLĖ

Kaip pridera išauklėtam sinjorui,

Dailiam ir padoriam, ir mandagiam,

Jisai pasakė... – Kur mamytė jūsų?

DŽULJETA

Kur motina? Namie. O kur jai būti?
Bet ką tai reiškia, aš nesuprantu:
„Kaip pridera išauklėtam sinjorui,
Jisai pasakė: „Kur mamytė jūsu?““

AUKLĖ

O Viešpatie! Kokia jūs karštakošė!
Gal manote atšildyt tuo būdu
Senyvus mano kaulus? Dieve duok!
Ne! Savo reikalais pati bėgiokit.

DŽULJETA

Tikra kankynė!.. Ką Romeo sakė?

AUKLĖ

Nueit išpažinties galėsit šiandien?

DŽULJETA

Galėsiu.

AUKLĖ

Tai celėn bėkite, pas fra Lorenčą;
Ten rasit sužadėtinį: jis laukia,
Kada jo žmona tapsite. – Matai,
Koksai pašėlęs kraujas! Tuoį pašoko
Ir jaunus skruostus nuplieskė ugnim.

Na, į bažnyčią drožkite. Aš bėgu
Brangiajam jūsų kopėčių ieškoti,
Kad jis lizdelin savo mylimos
Sutemus įsirepečkot galėtų.
Už jus vargstu, kiek leidžia sveikata,
Bet greit ant jūsų persiris našta.
Einu pietaut. Skubėkite į celę.

DŽULJETA

Lėkte lekiu! Sudievu, širdužėle.

Abi išeina

VI SCENA

Fra Lorenzo celė

Įeina fra Lorenca sir Romeo

FRA LORENCAS

Šią santuoką telaimina dangus,
Idant jai niekad metai būsimieji
Kartybės neatneštų.

ROMEO

Amen, amen!

Ką reiškia visos bėdos ir kartybės
Prieš vieną džiaugsmo mirksnį stebuklingą –
Prieš laimę ją regėt! Su malda
Tu mudviejų rankas sujunk, po to
Tegu nors žmogžudė mirtis ateina!
Aš trokštu pavadinti ją sava.

FRA LORENCAS

Džiaugsmai audringi baigiasi audringai
Ir tvykstelėję beregint užgęsta
Lyg parakas liepsnoj. Medus kvapniausias
Koktus yra mum savo saldumu
Ir atima iš karto apetitą.
Mylėk saikingai: meilei saikas dera.
Skubėti – neina niekuomet į gera.

Pasirodo Džuljeta

Štai tavo sužadėtinė. O, niekad
Tokia lengvutė koja nenutrintų
Šių akmeninių plytų amžinų!
Įsimylėjusieji gali drąsiai
Raiti užšokt ant vortinklio lakaus,
Kurs tingiai draikos vasaros ore,
Ir lėkt juo, nebijodami nukristi.
Taip, nieko nėra lengvesnio kaip tuštybė.

DŽULJETA

Globėjau mano dvasiškas, sveiki!

FRA LORENCAS

Romeo tau dėkoja už abu.

DŽULJETA

Už padėką širdingą – ačiū jam.

ROMEO

Ak, jeigu tavo sieloje, Džuljeta,
Kaip ir manoj, netelpa džiaugsmi,
Ir jeigu juos skambiau išreikšti moki,
Tai savo lūpas dangiškas atverk,
Kad tavo žodžių muzika skaidri
Išlietų visą laimę begalinę.
Pilni mes esame dabar.

DŽULJETA

Jausmai neieško žodžių prašmatnių
Ir puošmenom tuščiom nesidabina.
Vieni tiktai vargdieniai bėdini
Gėrybes savo suskaiyt pajėgia.
Manoji meilė taip išsikerojo,
Kad pusės jos aprėpti negaliu.

FRA LORENCAS

Eime! Čia jus palikti pavojinga;
Tad su pagalba Viešpaties skubu
Sujungti į vieną kūną jus abu.

Visi išeina

TREČIAS VEIKSMAS

I SCENA

Miesto aikštė

Įeina Merkucijus, Benvolijus, pažas ir tarnai

BENVOLIJUS

Prašau tave, Merkucijau brangus,
Keliaukime namo. Diena karšta,
Po gatvę vaikštinėja Kapulečiai,
Jei susidursim, neišvengt peštynių.
Kaitroj maištauja kraujas siautulingas.

MERKUCIJUS

Tu man panašus į tuos vyrukus, kurie, įėję
smuklėn, trenkia kardu per stalą ir pareiškia:
„Duok, Dieve, kad nereikėtų paleist tave į
darbą!“ O po antros taurės jie, žiūrėk, jau
taikstosi nudurt padavėją, nors anas visiškai
niekuo dėtas.

BENVOLIJUS

Ir tu mane priskiri prie tokių?

MERKUCIJUS

Aišku, aišku! Esi karštas ir ūmus kaip visi italai ir kur kas greičiau pats pasiduodi pykčiui, negu pyktis pasiduoda tau.

BENVOLIJUS

Na ir kas iš to?

MERKUCIJUS

O tas, kad jeigu čia būtų bent pora tokių kaip tu, iš jų beregint liktų tuščia vieta, nes jie tuoj nugalabytų vienas antrą. Argi ne tu lendi muštis su kiekvienu, kurio barzdoj nors vienu plaukeliu yra daugiau ar mažiau negu tavojoj? Pamatęs žmogų valgant kaštonus, tu jį užsipuoli tik dėl to, kad tavo akys – kaštoninės spalvos. Kieno gi akys, jei ne tavo, visą laiką ieško priekabių barniams? Tavo galva pilna riaušių ir rietenų, kaip kiaušinis yra pilnas trynio ir baltymo, nors, tiesą pasakius, tu tiek kart esi gavęs per galvą, kad ji tuščia kaip iščiulptas kiaušinis. Ar ne tu prikibai prie praeivio, kad jis sukosėjo ir tuo būdu prižadino tavo šunį, kurs miegojo saulėkaitoje? Ne tu

išplūdai siuvėją už tai, kad anas prieš Velykas užsivilko naują eilutę, ir išbarei dar kažkokį žmogų, kuris į naujus batus įsirišo seną kaspiną? Ir tu pasišovei sergėti mane nuo peštynių?..

BENVOLIJUS

Jei aš būčiau toks peštukas kaip tu, kiekvienas mielai nupirktų iš manęs įpėdinystės teisę ir jam netektų laukti daugiau kaip valandą su trupučiu.

MERKUCIJUS

Įpėdinystės teisę? Karalius atsirado!

BENVOLIJUS

Prisiekiu galva, eina Kapuletis.

MERKUCIJUS

Kulnim prisiekiu, spjauti man į jį.

Įeina Tebaldas ir kiti

TEBALDAS

Stovėk šalia. Užkalbint reikia juos.
Sinjorai, labas vakaras! Žodelį
Vienam iš jūsų noriu pasakyti.

MERKUCIJUS

Kodėl gi tik vieną žodelį ir tik vienam iš mūsų?
Kad būtų riebiau, galėtum žodį pastiprinti
smūgiu.

TEBALDAS

Ką gi, mielai patenkinsiu jūsų norą, jei
išvarysite mane iš kantrybės.

MERKUCIJUS

O gal ir nevaromas malonėsit išeiti?

TEBALDAS

Merkucijau, tu susigiedojai su Romeo...

MERKUCIJUS

Susigiedojai? Tu mus, matyt, laikai gatvių
dainininkais? Na, jeigu jau taip yra, tai nelauk
ypatingo darnumo iš mūsų muzikos. Štai mano
smičius, kuriuo aš jus tuoju pašokdinsiu. Po
perkūnais! Susigiedojai!

BENVOLIJUS

Mes gatvėje žmoningoje triukšmaujam.
Į nuošalesnę vietą pasitraukit
Ir savo ginčą tęskite ramiai,
O ne, tai išsivaikščiokim kas sau.

Į mus čia spokso.

MERKUCIJUS

Akys duotos tam,
Kad jos matyt galėtų. Tegu spokso.
Aš nemanau iš vietos pajudėt.

Įeina Romeo

TEBALDAS

Na, baikime! – Ateina štai manasis.

MERKUCIJUS

Pakarkite mane, bet jis ne jūsų!
Jisai livrėjom jūsų nesipuošia.
Tačiau jei trokštat dvikovos lauke
Arčiau su juo į pažintį sueiti,
Jis, dievaži, mielai jums patarnaus.

TEBALDAS

Taveš, Romeo, taip neapkenčiu,
Jog vieną žodį terandu tau, – niekšas.

ROMEO

Tebaldai, toji meilė, kurią tau
Nenoromis jaučiu, slopina pyktį,
Sukilusį prieš sveikinimą tokį.

Aš anaipol ne niekšas. Liki sveikas.
Matau, jog nepažįsti tu manęs.

TEBALDAS

Tau išsisukt, vyruti, nepavyks!
Tu įžeidei mane. Trauk savo kardą!

ROMEO

Ne, niekuomet nesu tavęs užgavęs,
Tave aš myliu, myliu daug labiau,
Negu patsai gali tu numanyti;
Mielasis Kapuleti, tavo vardas
Už manąjį brangesnis man. Nurimk.

MERKUCIJUS

Koks vergiškas, gėdingas nuolankumas!
Jo dėmę aš krauju turiu nuplauti.

(Išsitraukia kardą)

Tebaldai, žiurkinėtojau¹⁷, eik šen!

TEBALDAS

Ko nori iš manęs?

¹⁷ *Tebaldai, žiurkinėtojau...* – Merkucijus vėl prisimena katiną Tibaltą ar Tibertą iš *Lapės romano*.

MERKUCIJUS

Vienos iš devynių jūsų gyvybių, mielas kačių karaliau!¹⁸ Man baisiai dabar niežti rankas ją atimti, o paskiau, jeigu labai to pageidausite, išmušiu ir kitas aštuonias. Na, traukit iš makščių kalaviją, tempkite ją už ausų, pakol dar jūsų ausys sveikos!

TEBALDAS

Aš pasirengęs jums tarnauti.

(Išsitraukia kardą)

ROMEO

Merkucijau brangus, paslėpk rapyrą!

MERKUCIJUS

Parodykit, sinjore, savo meną!

(Kaunasi)

ROMEO

Benvolijau, trauk kardą ir išmušk
Iš rankų jiems ginklus! – Sinjorai, gėda!

18 *Vienos iš devynių jūsų gyvybių, mielas kačių karaliau!* – buvo senas prietaras, kad raganos dažnai pasirodančios katės pavidalu, todėl katės ir esančios tokios gajos. Shakespeare'o laikais buvo paplitęs priežodis: „Katė turi devynias gyvybes“.

Nustokit siaust! – Merkucijau! Tebaldai!
Juk kunigaikštis uždraudė griežtai
Kelt riaušes gatvėse Veronos! – Liaukis.
Tebaldai! Ei, Merkucijau, drauguži!..

*Tebaldas iš po Romeo rankos sužeidžia Merkucijų ir
pabėga su draugais*

MERKUCIJUS

Jis sužeidė mane. Tegų jas maras,
Abi šeimynas jūsų! Galas man...
Nejau pasisekė išnešt jam kailį?

BENVOLIJUS

Ar sužeidė jisai tave rimtai?

MERKUCIJUS

Ne, šiaip sau, apibrozdino truputį,
Tačiau pakaks ir to. Kur mano pažas?
Pašauk, berniuk, man daktarą greičiau.

Pažas išeina

ROMEO

Žaizda turbūt nedidelė. Laikykis.

MERKUCIJUS

Aiškus daiktas, ji ne tokia gili kaip šulinys ir ne tokia plati kaip bažnyčios durys. Bet užteks ir jos, daugiau nėra reikia. Gali rytojui užsakyti man grabą, nes, dievaži, sugiedota šiame pasaulyje mano giesmelė. Kad jas kur maras, abi jūsų šeimynas! Po perkūnais! Kažkoks kačiukas, žiurkė, pelė, šuniukas ėmė ir negyvai uždraskė žmogų! Pagyrų puodas, nevidonas, pašlemėkas, kurs išmoko kautis iš vadovėlio! Ir koks galas tave prašė liūsti tarp mūsų? Jis sužeidė mane iš po tavo rankos.

ROMEO

Aš jums norėjau gero.

MERKUCIJUS

Benvolijau, padėki man nueit
Į kokį namą, nes susmuksiu vietoj.
Tegul velniai abi šeimynas jūsų!
Per jas keliauju kirmėlių maitint.
Tegul velniai! Pataikė lyg iš pypkės...

Merkucijus ir Benvolijus išeina

ROMEO

Šis artimas gentainis kunigaikščio

Kaip riteris gyvybę paaukojo,
Begindamas bičiulio savo garbę
Nuo užgaulios Tebaldos pašaipos,
Tebaldo, kurs prieš valandą tiktai
Man tapo broliu... O, brangi Džuljeta!
Tavasis grožis mano širdyje
Suminkštino drąsos galingą plieną!

Grižta Benvolijus

BENVOLIJUS

Romeo! O, Romeo! Mirė mūsų
Merkucijus šaunus! Tauri jo siela
Pasaulį šį paniekino anksti
Ir išdidžiai į debesis pakilo.

ROMEO

Ši nelemta diena – tiktai pradžia
Vargų, kurie mūs tyko paslapčia.

Grižta Tebaldas

BENVOLIJUS

Ateina vėl Tebaldas įžūlus.

ROMEO

Jis džiūgauja, jis gyvas ir žvalus,

O mano draugas užmuštas? Šalin,
Pas Dievą skriski, gailysta romioji,
Ir ugniaakis kerštas tebūnie
Nuo šiolei mano kelrodžiu! – Tebaldai,
Še, atsiimk, kas pridera, už tai,
Kad apšaukei niekšu mane čionai!
Merkucijaus nuliūdusi dvasia
Ties mūsų galvomis tebeskrajoja
Ir laukia tik tavęs. Ar tu, ar aš,
Ar mes abu – jį turim palydėti.

TEBALDAS

Tu vieną dūdą čia su juo pūtei,
Tad ir tenai kartu su juo keliausi!

ROMEO

Tuojau mes pamatysim.

(Kaunasi)

Tebaldas krinta

BENVOLIJUS

Bėk, Romeo!

Tu užmušei Tebaldą, renkas žmonės!

Ko stovi tu, sakyk? Ar apstulbai?

Jei į rankas pakliūsi kunigaikščiui,

Jis mirt tave nuteis. Išnyk greičiau!

ROMEO

O, aš likimo žaislas!

BENVOLIJUS

Ko delsi?

Romeo pasišalina. Įeina miestiečiai

PIRMAS MIESTIETIS

Merkucijaus žudikas kur pabėgo?

Kur žmogžudys Tealdas?

BENVOLIJUS

Štai jis guli.

PIRMAS MIESTIETIS

Vardu Veronos kunigaikščio! Pone,

Jūs suimtas. Prašau klausyt manęs.

Įeina kunigaikštis su palyda, Montekis, Kapuletis, jų žmonos ir kiti

KUNIGAİKŠTIS

Kas toks pradėti drįso muštynes?

BENVOLIJUS

Šviesus valdove, tuoj išgirsi tu
Apsakymą šių riaušių nelemtų.
Tasai, kuris čionai bežadis guli,
Nukovė tavo gentį ir bičiulį
Merkucijų; bet patį jį tik ką
Šaunaus Romeo parbloškė ranka.

SINJORA KAPULETI

Tebaldai! Brolio vaike numylėtas!
O kunigaikšti! Nekaltai pralietas
Brangaus gentainio kraujas!.. Atmokėki
Už darbą kruviną, nubausk Montekį!
Tebaldai! O, Tebaldai!

KUNIGAİKŠTIS

Benvolijau, kas vaidą šį sukėlė?

BENVOLIJUS

Tebaldas, kritęs čia prieš valandėlę.
Romeo elgės draugiškai su juo,
Gražiuoju prašė neišpūst kivirčo
Ir bent rūstybės jūsų pabijoti.
Jisai kalbėjo švelniai, mandagiai,
Maloniai nusilenkdamas prieš jį,
Bet niekaip pažaboti neįstengė
Jo siutulio nežmoniško; Tebaldas

Maldavimams taikingiems kurčias liko
Ir aštrų kardą nukreipė staiga
Į narsiojo Merkucijaus krūtinę;
Anas, įsikarščiaavęs ne mažiau,
Rapyrą griebia ir, taikliu kirčiu
Mirties šaltosios antpuolį atrėmęs,
Kovingąjį Tebaldą atakuoja.
„Nurimkite, draugai!“ – Romeo šaukia,
Ir jo ranka, greitesnė negu žodis,
Ginklus prakeiktus bando jiems išmušt,
Tačiau Tebaldo smūgis pasalus
Iš po jo rankos atima gyvybę
Merkucijui; Tebaldas pasitraukia,
Bet greit ir vėl sugrįžta pas Romeo,
Kurs tik tuomet užsidegė kerštu.
Kova lyg žaibas buvo. Nesuspėjau
Jų perskirt, ir šaunus Tebaldas krito;
Romeo pasišalino tuojau.
Užmuškite, jei ką pamelavau.

SINJORA KAPULETI

Kaip galima tiesos iš jo tikėtis,
Jeigu jisai – Montekų giminės?
Čionai jų geras tuzinas įpuolė
Ir užkapojo niekšišškai jaunuolį.
Teisingas būk ir mūsų nenuskriausk:
Mirtim Romeo, žmogžudį, nubausk!

KUNIGAIKŠTIS

O ar Tebaldas ne galvažudys?
Kieno kaltė – Merkucijaus mirtis?

BENVOLIJUS

Tik ne Romeo. Už bičiulį savo
Atkeršijo jisai, kaip reikalavo
Teisybė.

KUNIGAIKŠTIS

Ir už šį nusikaltimą
Nedelsdamas keliaus į ištrėmimą.
Idant išvengčiau smūgių didesnių,
Ir doras kraujas mano giminių
Nebesilietu, būsiu aš žiaurus,
Kaip esat to verti, nubausiu jus.
Nei prašymais, nei ašarų upeliais
Suminkštint nepajėgsit mano valios.
Romeo turi tuoj apleist Veroną –
Arba jis mirs. – Išneškite lavoną!
Kas padeda galvažudį dangstyt,
Patsai nenorom skatina žudyt.

Visi išeina

II SCENA

Kapulečių sodas

Įeina Džuljeta

DŽULJETA

Žirgai ugniniai, lėkite greičiau
Į Febo viešpatiją! Faetonas
Jau būtų jus nuboginęs seniai
Į vakarus¹⁹ – ir žemėn tučtuojau
Būt nusileidusi naktis miglota.
Dienos akis užmerk, naktie meilinga,
Ir savo skraistę tamsiąją užskleisk,
Kad niekas negalėtų pamatyt,
Kaip šitos rankos apkabins Romeo.
Įsimylėjusiems šviesos nereikia, –
Pačių jų grožis šviečia jiems tamsoj;
Akla naktis patinka aklai meilei.
Didingoji naktie, tyli matrona,

19 *Žirgai ugniniai, lėkite greičiau į Febo viešpatiją! Faetonas jau būtų jus nuboginęs seniai į vakarus...* – senovės graikų mitologijoje Faetonas – saulės dievo Helijo ar šviesos dievo Febo Apolono sūnus. Tėvas jam kartą leidęs su saulės vežimu keliauti per dangų iš rytų į vakarus, bet Faetonas nesuvaldęs žirgų, per daug priartėjęs prie žemės ir sudeginęs visa, kas gyva. Džuljetos lūpose tai, žinoma, nekantrumo ir greičio metafora.

Ateik su savo apdarais juodais,
Išmokyk žaismo to, vardan kurio
Skaistybę atiduodame. Pridenk
Man skruostus degančius rūbu tamsiuoju,
Pakol įgaus drąsos drovūs kraujas
Ir įsitikins pats, kokia švari
Ir paprasta yra tikroji meilė.
Ateik, miela naktie, ateik, Romeo,
Kaip saulė man nušvisk, kaip pirmas sniegas
Ant juodvarnio sparnų! Ateik, naktie,
Juodake, maloni, meili naktie,
Ateik, atveski manąjį Romeo,
O kai jisai bus miręs, tu jį visą
Suskaldyk į mažytes žvaigždeles -
Ir pajaunės išsyk padangės veidas,
Ir žmonės taip pamils gražuolę naktį,
Jog skaisčiau saulę garbinti nustos.
Pirkau aš meilės rūmą, bet lig šiolei
Jo nevaldau. Aš parduota kitam,
Bet jam nepriklausau. O, ši diena
Prailgo man, kaip prieš malonią šventę
Naktis prailgsta vaikui nekantruoliui,
Kai naujas drabužėlis jau pasiūtas,
Bet užsivilkti jo dar nevalia.
A, štai ir auklė! Ką ji pasakys?
Kiekvienas, kas Romeo vardą taria,
Apdovanotas iškalba dangaus.

Kas nauja, aukle? Atnešei virves,
Kurių Romeo prašė?

AUKLĖ

Taigi, taigi,
Virves.

(Numeta virves žemėn)

DŽULJETA

Ak, kas yra? Sakyk, kas naujo?
Ko tu gražai rankas?

AUKLĖ

Vaje, vaje!
Jis mirė, mirė, mirė! Kas daryti?
Mes žuvome, sinjora, mes pražuvom!
Jis mirė, jis nukautas, jo nebėr!

DŽULJETA

Ar gali būti dangus toksai beširdis?

AUKLĖ

Ne, ne dangus, brangioji, o Romeo.
Kas būt galėjęs pamanyt, kad jis...
Romeo, ak, Romeo!

DŽULJETA

Ko lyg velnias

Mane kamuoji? Nuo tokios kančios
Staugte sustaugtų pragaras patsai.

Romeo nusižudė? Atsakyk.

Ištarki „taip“ – ir vienas šitas žodis
Užmuš mane kaip žvilgsnis basilisko²⁰.

Jo akys užsimerkė? Taip? Jei taip,

Tegu ir mano akys užsimerkia.

Tad atsakyk, maldauju: taip ar ne –

Ir atgaivink arba pribaik mane.

AUKLĖ

Pati, savom akim – neduok tu, Dieve! –

Mačiau aš žaizdą jo narsioj krūtinėj.

Graudu žiūrėt, graudu žiūrėt! Išbalęs

Kaip pelenai; toks kruvinas, baisus...

Kraujai sukrešę... Aš net apalpau.

DŽULJETA

Plyšk, nelaimingoji širdie! Plyšk, plyšk!

Užgeskit, akys! Kam jūs reikalingos?

Šaltoji žemė prieglobsčiu tebūna

Ir man, ir jam! Apleiskit, jėgos, kūną!

20 *Basiliskas* – fantastinis driežas, tariamai galėjęs užmušti žmogų savo žvilgsniu.

AUKLĖ

Tebaldai! O, Tebaldai prakilnus!
Geriausias mano drauge! Ak, Tebaldai,
Ar aš tikėjasu pergyvent tave?

DŽULJETA

Iš dviejų pusių pučia ši audra.
Romeo užmuštas! Tebaldas miręs?
Aš mielojo brolio netekau
Ir mylimojo vyro? O, sugauski,
Kraupus trimite teismo paskutinio!
Kas gyvas dar, jei juodviejų nėra?

AUKLĖ

Tebaldas nužudytas, o Romeo,
Jo užmušėjas, išstremtas tikrai.

DŽULJETA

O, Viešpatie! Romeo prieš Tebalda
Pakėlė ranką?

AUKLĖ

Taip, Deja, deja!

DŽULJETA

Žavingas veidas – ir širdis gyvatės!
Drakonas, pasivertęs gražuoliu!

Pikta dvasia su angeliška kauke!
Meilingai šypsantis siaubūnas! Varnas,
Romaus karvelio plunksnom pasipuošęs!
Besotis vilkas su ėriuko kailiu!
O, išgama dievaičio apdarais,
Skraiste šventuolio prisidengęs niekšas!
O, melas įsikūnijęs į žmogų!
Kas veikti gamtai pragaro gelmėj,
Jei suteiktas yra šėtono sielai
Toks dangiškas paveikslas? Kam knyga,
Pilna niekšybės, įrišta taip puikiai?
Ir kaip galėjo įsikurt apgaulė
Tokiam didingam rūme?

AUKLĖ

Nei garbės,
Nei sąžinės neturi vyrai; jie
Visi kaip vienas – šelmiai, klastininkai,
Melagiai ir didžiausi veidmainiai. –
Ak, kurgi mano tarnas? Duok degtinės!
Nuo tų vargų, nuo rūpesčių, bėdų
Baigiu pasenti... Gėda tam Romeo!..

DŽULJETA

Nutilk! Tegul nudžiūva tau liežuvis!
Ne tam Romeo gimęs: jo kaktoj
Nerastų vietos Gėda. Ant jo veido

Pati Garbė galėtų vainikuotis
Pasaulio karaliene. Kam, o kam
Taip žvėriškai iškoneveikiau jį?

AUKLĖ

Negi jums liaupsint brolių žudį – ar ką?

DŽULJETA

Negi prieš savo vyrą man burnoti?
Ir kas tave, o vyre nelaimingas,
Geru žodžiu paglostys, jeigu aš,
Kuri prieš tris tik valandas tapau
Tavą žmona, taip tave vainoju?
Įdūkėli, kam nužudei brolių žudį?
Bet ne, kitaip įdūkėlis brolių žudį
Tave nudėjęs būtų! Grįžkit, grįžkit
Į savo versmę, ašaros beprasmės:
Ištikimieji liūdesio tarnai,
Jūs nešate per klaidą duoklę džiaugsmui!
Juk gyvas tebėra manasis vyras,
Kurį Tebaldas geidė nužudyti;
O užmuštas yra kaipsyk Tebaldas,
Kurs nužudyti geidė mano vyrą.
Juk tai gerai. Tad ko gi verkti man?
Čia aš girdėjau žodį iš tavęs,
Kur kas skaudesni už Tebaldo mirtį;
Jį stengiuosi užmiršti; bet jaučiu,

Kad mano atmintį jisai slogina
Lyg nusikaltėlio neramią sielą
Jo šiurpulingi, prakeikti darbai.
„Tebaldas mirė. Išremtas Romeo.“
Tas žodis „išremtas“, tas vienas žodis
Lyg tūkstančius tebaldų man nužudė.
Mirtis Tebaldo buvo man ir šiaip
Nelengvas smūgis; bet jei maža to,
Jei sielvartai nemėgsta niekad vaikščiot
Paviėniui ir sau ieško palydovų, –
Kodėl, šią liūdną žinią skelbdama,
Nepranešei, jog netekau aš tėvo
Ar motinos, ar abiejų drauge?
Tai būtų man ne taip sunku pakelti.
Bet po mirties Tebaldo pasakyt:
„Romeo išremtas“, – o ne, tai reiškia,
Jog motina ir tėvas, ir Tebaldas,
Romeo ir Džuljeta – mes visi,
Visi, visi mes esam nužudyti.
„Romeo išremtas!“ O, šitam žody –
Mirties bedugnė... Galios jo piktos
Jokia žmogaus jėga neišmatuos. –
Ką veikia šiuo metu tėvai manieji?

AUKLĖ

Jie prie Tebaldo ašaras vis lieja.
Gal norite pas juos? Nuvesiu tuoj.

DŽULJETA

Tegu parauda jie ties nukautuoju;
O aš Romeo liūdnąjį rytojų
Apverksiu. Aukle, pasiimk virves, –
Jos pas mane Romeo neatves.
O, vargšės virvės, kam apvyklė jus
Taip lygiai, kaip ir mano troškimus?
Dabar turėsi tu, vešli jaunyste,
Kaip gyvnašlė, vienatvėje nuvysti... –
Eikše. Skubu vestuvių patalan:
Lai atima mirtis skaistybę man!

AUKLĖ

Kol kas į savo kambarį keliaukit.
Aprimkite; žinau aš, kur Romeo:
Jį priglaudė Lorencas savo celėj;
Pas jį nubėgsiu. Laukit jo nakčia.

DŽULJETA

Štai žiedas jam! Tegu bent valandėlei
Sudie man pasakyt ateina čia.

Abi išeina

III SCENA

Fra Lorenzo celė

Įeina fra Lorencas ir Romeo

FRA LORENCAS

Romeo, eik čionai, eik šen, baikštuoli.
Tave įsimylėjo liūdesys,
Tu su nelaimėm sužieduotas.

ROMEO

Tėve,
Kas naujo? Koks sprendimas kunigaikščio?
Koksai dar nepažįstamas man skausmas
Panūdo aplankyt mane?

FRA LORENCAS

Sūnau,
Su sielvartu per daug tu bičiuliauji;
Aš atnešu tau hercogo sprendimą.

ROMEO

Tikiuos, už mirtį jis nebus baisėsnis?

FRA LORENCAS

O, mūsu kunigaikšcio ištarmē
Nēra tokia žiauri; tu liksi gyvas,
Bet būsi ištremtas.

ROMEO

Kaip! Man – tremtis?
Pasigailēk, sakyk verčiau: „Tu mirsi!“
Mirties veidan ramiai aš pažiūrēsiu,
Bet ištremimas... Ne, to nesakyk!

FRA LORENCAS

Turi apleist Veronā. Būk kantrus.
Platus ir didelis yra pasaulis.

ROMEO

Ne, nēr pasaulio už Veronos sienu,
Yra tik kančios, pragaras, tamsa.
Apleist šī miestā ar apleist pasaulī –
Vienodai reiškia: mirti. Ištremimas –
Gyva mirtis; vadindamas jā taip,
Tu, išgalandēs kirvī paauksuotā,
Šypsodamasis galvā man kerti.

FRA LORENCAS

O nedēkingas, paikas sutvērime!
O nusidējēli! Už savo darbā

Tu mirt pagal įstatymą turėtum,
Bet kunigaikštis užjautė tave
Ir, teisųjį įstatymą atmetęs,
Nusprendė tau pakeisti mirtį juodą
Ištrėmimu. Kokia didi malonė!

ROMEO

Tai smūgis - ne malonė! Kur Džuljeta,
Ten rojus. Šuo, katė, maža pelytė,
Kiekvienas žemės gyvis niekingiausias
Gyvena rojui, gali ją regėt,
Tik ne Romeo. Net maitėdės musės
Daugiau negu Romeo turi teisių
Ir pagerbtos už jį yra daugiau:
Jos gali bent nutūpti ant Džuljetos,
Ant josios rankų baltojo stebuklo,
Ir vogti laimę dievišką slapčia
Nuo angeliškų mylimosios lūpų,
Kurios iš gėdos rausta nuolatos -
Tarytum drovis jų prisilietimo.
Taip, musėm viskas galima, jos laisvos!
Romeo - ištremtas, jam tai užginta,
Jam nevalia - jis turi lėkt svetur!..
Ir tu man dar sakai, kad ištrėmimas -
Tai ne mirtis? Nejaugi neradai
Kokių nuodų ar budeliško peilio,
Jei nutarei atimti man gyvybę

Pačia baisiausia iš visų mirčių –
Ištrėmimu? O, šitą žodį, tėve,
Kartoja pasmerktieji pragare,
Ir aimanos jį lydi... Kaip galėjai
Tu, Dievo tarnas ir nuodėmklausys,
Globėjas mano dvasiškas ir draugas,
Man sviesti tokį žodį – „ištrėmimas“?

FRA LORENCAS

Klausyk, įsimylėjęs tu beproti...

ROMEO

Tik apie ištrėmimą nekalbėk!

FRA LORENCAS

Kaip ginklą nuo visų kančių aš duosiu
Tau saldų filosofijos balzamą,
Kursai ištrėmime tave paguos.

ROMEO

Tu apie ištrėmimą vėl?.. Negali
Man filosofija sukurt Džuljetos,
Pajudint miestą ar atšaukt ūmai
Sprendimą kunigaikščio. Ji bejėgė,
Tegu jinai pasikaria! Nutilk.

FRA LORENCAS

Kaip aš matau, kurti yra bepročiai.

ROMEO

O sveikapročiai, kaip matai, akli.

FRA LORENCAS

Aptarkim tavo reikalus.

ROMEO

Kam nori

Kalbėti apie tai, ko nejauti?

Jei būtumei tu jaunas kaip ir aš,

Jei būtumei prieš valandą tiktai

Su mylima Džuljeta susituokęs

Ir, jei nukovęs dvikovoj Tebaldą,

Kaip aš turėtum plyštančia širdim

Keliauti ištrėmiman, – tąsyk tu

Galėtumei kalbėti, rautis plaukus,

Po aslą raičiotis kaip aš dabar

Ir rinktis vietą kapui būsimajam.

Beldimas į duris

FRA LORENCAS

Kažin kas beldžias. Kelkis, pasislėpk.

ROMEO

Ne. Mano didis sielvartas kaip rūkas
Užstos mane nuo ieškančių akių.

Beldimasis

FRA LORENCAS

Girdi, kaip baladojas? – kas tenai? –
Romeo, pasislėpk, tave suims. –
Palaukit truputėlį! – Atsikelki.

Beldimasis

Bėk mano maldyklėlėn. – Tuoj einu! –
O, Viešpatie, koks nekantruolis ten! –
Tuojau, tuojau.

Beldimasis

Kas beldžiasi taip baisiai?
Ko norite? Kas jūs tokie, iš kur?

AUKLĖ (*už scenos*)

Įleiskite – ir viską sužinosit,
Mane Džuljeta siuntė.

FRA LORENCAS

Mielas svečias.

Įeina Auklė

AUKLĖ

Vienuoli šventas, ak vienuoli šventas,
Sakyk, man, kur, o kur, sakyk, Romeo,
Manos sinjoros vyras?

FRA LORENCAS

Guli asloj,
Nuo ašarų karčiujų pasigėręs.

AUKLĖ

O, lygiai, lygiai taip, kaip ir jinai,
Panelė mano!

FRA LORENCAS

Sielų giminystė!
Nelemtas sutapimas!

AUKLĖ

Lygiai taip
Ji guli ant grindų ir verkia verkia... -
Na, kelkitės, jūs - vyras; atsistokit.
Vardan Džuljetos, kelkitės, prašau.
Kam taip giliai į neviltį nugrimzdot?

ROMEO

O, aukle!..

AUKLĖ

Ak, sinjore! Ak, sinjore!
Mus nuo vargų išgydo tik mirtis.

ROMEO

Kalbi apie Džuljetą? Kaip ji laikos?
Galbūt jinai galvoja, kad esu
Aš senas, užkietėjęs žmogžudys,
Jei sutepiau jaunystės mūsų laimę
Jos giminės krauju? Kur ji? Ką veikia?
Ką sako ji, slapta žmona manoji,
Apie sugriautą mūsų meilę?

AUKLĖ

Nieko
Ji nešneka, tik verkia verkia vis;
Čia lovon krinta, čia staiga pašoka,
Tebaldą šaukdama arba Romeo,
Ir krinta vėl...

ROMEO

Romeo! Šitas vardas
Ją užmuša lyg griaudžianti patranka,
Kaip užmušė ranka ši nelaba
Jos giminaitį. – O, nurodyk, tėve,
Man tą prakeiktą kūno dalelytę,
Kur glūdi mano vardas, ir tuoj pat

Gėdingą jo buveinę sunaikinsiu.

(Išsitraukia kardą)

FRA LORENCAS

Valdyk, sūnau, išėlusias rankas!
Ar vyras tu? Nors povyza tavoji
Byloja man, kad vyrą aš matau,
Bet ašaroji tu kaip moteriškė
Ir siautėji tartum žvėris laukinis.
Tu - moteries ir vyro apjuoka,
Žvėris klaikus pavidalu žmogaus!
Stebiuos; nebūčiau niekad patikėjęs -
Prisiekiu savo ordinu šventuoju, -
Kad šitoks silpnadvasis tu esi.
Tu nužudei Tebaldą? Kam gi reikia
Podraug save žudyti, savo žmoną,
Kuri vien tavimi tiktai alsuoja,
Ir prakeikimą užsitraukti? Kam
Maištauti prieš gyvybę, žemę, dangų,
Jei žemė ir gyvybė, ir dangus
Nedalomi gyvena tavyje,
Ir jeigu tu, nustodamas jų vieno,
Visų trijų nustosi? Gėda tau!
Tu dergi savo grožį, meilę, protą;
Tu visko pertekęs, bet lyg šykštuolis
Naudojiesi blogai savu turtu,

Nesidžiaugi grožiu, protu ir meile.
Tavasis kūnas – tai lėlė vaškinė,
Nes vyriška drąsa nepuošia jo.
Skaisčioji tavo meilė – apgavystė,
Nes kėsini esi nužudyti tą,
Kurią mylėt žadėjai. Tavo protas,
Žavingo kūno, meilės pažiba,
Per kaltę nevalyvos prigimties
Įkaito ir užsidegė ūmai
Lyg parako dėžė žioplam kareiviui
Ir drasko štai į gabalus tave.
Pakilk, žmogau! Gyva tava Džuljeta,
Dėlei kurios ką tik žudeis: tai laimė!
Tave norėjo nužudyt Tebaldas, –
Tebaldą tu nukovei: laimė vėl!
Įstatymas, grūmojęs tau mirtim,
Ją pakeitė ištrėmimu kaip draugas:
Vėl laimė, vėl! It iš gausybės rago
Tau pilasi malonės ant galvos,
Ir spindinti sėkmė tave globoja,
Bet lyg šiurkšti, abuoja mergina
Pūteisi tu prieš meilę ir likimą.
O, saugokis! Tai kelias pavojingas.
Skubėk verčiau pas mylimąją savo,
Kaip sutarta, įlipk jos kambarin
Ir ją paguosk tenai. Bet pasirūpink
Išeiti prieš sargybai pasirodant,

Nes negalėsi iškeliauti kitaip
Į Mantują, kurioj gyvensi tu,
Kol proga atsiras draugus sutaikint
Ir, apgarsinus jūsų jungtuves,
Išmelsti kunigaikščio atleidimą;
Tuomet tave pakviesime atgal,
Ir tavo džiaugsmas milijoną kartų
Atsiskyrimo liūdesį pranoks. –
Eik, aukle, atiduok sinjorai savo
Labų dienų ir pasakyk, kad lieptų
Namiškiam eiti gult, nes juos ir taip
Nuo ašarų turbūt marina miegas.
Romeo tučtuojau atbėgs.

AUKLĖ

O Dieve!
Čionai stovėčiau, rodos, iki ryto
Ir vis gerų klausyčiaus patarimų!
Tai mokytumas! Aš pranešiu poniai,
Kad lauktų jūsų.

ROMEO

Taip; ir paprašyk –
Lai išbara mane brangioji mano.

AUKLĖ

Ji žiedą atsiuntė sinjorui; šekit.

Na, skubinkitės - laikas jau vėlus.

(Išeina)

ROMEO

O, aš dabar lyg atgimiau iš naujo!

FRA LORENCAS

Linkiu labos nakties. Keliuk laimingai.

Bet atsiminki - viena iš dviejų:

Lig vakaro sargybos pasišalink

Ar persirengęs paryčiu išeik.

Gyvenki Mantujoj; per tavo tarną

Aš retkarčiais pranešinėsiu tau,

Duok ranką, - jau vėlu. Sudie. Labanakt.

ROMEO

Jei ne džiaugsmi, kurie skirti man ten, -

Tave palikti būtų liūdna man.

Sudie!

IV SCENA

Kambarys Kapulečių namuose

KAPULETIS

Taip nelaimingai viskas susidėjo,
Jog mes, sinjore, neturėjom laiko
Paveikti nusistatymą dukters.
Tebaldą, savo mielą giminaitį,
Ji nuoširdžiai mylėjo; aš taip pat.
Bet nuo mirties, kaip matot, nepabėgsi...
Jau gan vėlu. Šį vakarą Džuljeta
Iš savo kambario nebeišeis.
Tikėkit, jei ne jūsų atvykimas,
Aš irgi būčiau lovoje seniai.

PARIS

Nėra kada galvot apie piršlybas,
Kai gedulas namie. Sudie, sinjora.
Džuljetai nuo manęs labų dienų.

SINJORA KAPULETI

Gerai. Aš ryt su ja pasikalbėsiu.
Šiandien ji nugrimzdus liūdesin.

KAPULETIS

Galiu užtikrinti sinjorą Parij,
Kad jį pamils duktė manoji. Tėvui,
Be abejo, neprieštaraus jinai.

Prieš guldama pas ją nueiki, žmona,
Jai apie meilę Pario pasakyk
Ir neužmirški būtinai įspėt,
Kad sekantį trečiadienį... Palaukit,
Šiandien kas?

PARIS

Pirmadienis, sinjore.

KAPULETIS

Pirmadienis? Nejaugi? Jeigu taip,
Trečiadienį nespėsime – per anksti.
Lai būna ketvirtadienį. Pranešk,
Kad mes ją ketvirtadienį sutuoksime
Su gerbiamu grafu. Jums ne per greit?
Suskubsite lig tolei pasiruošti?
Nereikia triukšmo. Du ar trys draugai.
Mat neseniai Tebaldas nužudytas,
Ir jei per daug pradėsime puotauti,
Kiti, ko gero, gali pagalvot,
Kad nemylėjome gentainio savo.
Pakvieskim keletą draugų, ir viskas.
Sutinkat – ketvirtadienį?

PARIS

Kaip gaila,
Kad šis ketvirtadienis ne ryt!

KAPULETIS

Gerai, keliaukite sveiki. Vadinas,
Nuspręsta: ketvirtadienį. – Tu, žmona,
Prieš guldama užsuki pas Džuljetą
Ir jai praneški apie vestuves. –
Sudie, sinjore. – Ei, pašvieskit man!
Kaip kažin ką, jau taip vėlu, atrodo,
Kad greitai bus anksti. – Labos nakties!

(Išeina)

V SCENA

Kapulčių sodas. Viršuj, lange, Romeo ir Džuljeta

DŽULJETA

Tu išeini? Diena dar neišaušo.
Baimingą klausą tavąją užgavo
Ne vyturys – lakštingalos giesmė;
Granato medy suokia ji kas naktį.
Brangusis, tai lakštingala, tikėk.

ROMEO

O, ne, tai ne jinai, mieloji mano, –

Tai rytmečio skelbėjas vieversys.
Žiūrėk, rytuos aušra pavydulinga
Nudažo auksu debesis lengvus.
Padangėj blėsta žiburiai nakties,
Ir, ant kalnų užkopusi miglotų,
Jau keliasi džiaugsmingoji diena.
Turiu išeit, kad gyvas būt galėčiau,
Ar pasilikti čia – ir laukt mirties.

DŽULJETA

Matau aš, tai ne rytmečio šviesa,
Tai pasiuntė tau saulė meteorą,
Liepsnotą savo kelrodį, kad jis
Į Mantują tamsoj tave nuvestų.
Palauk dar valandėlę, neskubėk!

ROMEO

Tegu mane sugauna ir nužudo!
Įtikęs tau, jaučiuosi aš laimingas.
Boluoja ten ne pilkaakis rytas,
O tik mėnulio atšvaitas blankus;
Tai ne ankstyva vyturio giesmė
Gilumoje dangaus virš mūsų skamba.
Stovėsiu, nesijudinsiu iš vietos.
Ateik, mirtie! Tokia valia Džuljetos.
Kalbėkimės, brangioji. Dar naktis.

DŽULJETA

Bėk, bėk greičiau, nes tuoj visai prašvis.
Tai vieversys pragydo, – ir šaiži,
Nemaloni gaida jo rėžia ausį.
Girdėjau aš, kad švelnios jojo trelės;
Ne, žiaurios jos, nes liepia skirtis mums.
Jei vieversys su rupūže bjauriāja
Apsikeitė kadaise akimis,
Kam jis su ja balsu neapsimainė?²¹
Kam taip anksti jis aukštumoj skardena
Ir veja lauk tave iš glėbio mano?
O, bėk iš čia!.. Kas kartą vis šviesiau.

ROMEO

Šviesiau kaskart. Bet sieloj vis tamsiau!

Į kambarį einą Auklė

AUKLĖ

Džuljeta!

²¹ *Jei vieversys su rupūže bjauriāja apsikeitė kadaise akimis, kam jis su ja balsu neapsimainė?* – senovėj manyta, kad rupūžė ir vieversys kitados susikeitę akimis, todėl vieversio akys esančios tokios negražios. Džuljeta gailisi, kad girdi vieversio balsą, kuris skelbia rytą, o ne rupūžės balsą, kuris reikštų, kad tebėra vakaras. Be to, rupūžės balsas labiau atitiktų jų išsiskyrimo nuotaiką.

DŽULJETA

Ką, aukle?

AUKLĖ

Tuoj motina ateis. Išaušo rytas.

Tad saugokitės, būkit atsargesnė.

DŽULJETA

Ženk, rytmety, pro langą kambarin,

O tu, gyvybe mano, skrisk šalin!

ROMEO

Dar vienas bučinys. Skubu. Sudie.

(Nusileidžia sodan)

DŽULJETA

O, mano džiaugsme, laime ir viltie!

Tu išeini! Kas valandą, brangusis,

Apie save tu man pranešinėk.

Vienoj minutėj telpa tiek dienu,

Kad aš besikaičiuodama pražilsiu,

Pakol išvysiu vėl tave, Romeo.

ROMEO

Sudie! Kiekvienąsyk, kai próga bus,

Aš siūsiu tau linkėjimus savus.

DŽULJETA

Manai, kad mudviem teks dar susitikti?

ROMEO

Be abejo. O tas visas bėdas
Smagu bus prisiminti kada nors.

DŽULJETA

Nujaučia kažką bloga mano siela.
Ak, man dabar kažkaip pasivaideno,
Kad tu giliam grabe guli negyvas...
Jei aš gerai matau, išbalęs tu?

ROMEO

Ir tu atrodai man balta kaip drobė...
Mums visą kraują sielvartas pagrobė.
Sudie, sudie!

(Išeina)

DŽULJETA

Likime, o likime!
Tave vadina žmonės atmainingu.
Tad kaipgi pasiелgsi tu su tuo,
Kuris ištikimybe pagarsėjo?
Būk atmainingas, būk nepastovus
Ir, laukti nepriversdamas ilgai,

Gražink man jį.

SINJORA KAPULETI

(už scenos)

Tu atsikėlei, dukra?

DŽULJETA

Kas ten? Ar ne mama tiktai? Nejaugi
Nemiega ji? O gal tik ką pabudo?
Kas atvedė ją šičia taip anksti?

Įeina sinjora Kapuleti

SINJORA KAPULETI

Džuljeta, kaip laikais?

DŽULJETA

Nesveikuoju.

SINJORA KAPULETI

Dėl žuvusio Tebaldo vis verki?
Jo neprikelsi ašarom iš žemės,
O jeigu ir prikelsi, tai vis vien
Gyvybės neįkvėpsi jam. Užteks.
Pasielvartaut kiek dera, – meilės ženklas,
Tačiau be galo sielvartaut – paikybė.

DŽULJETA

Po tokio smūgio leiskit išsiverkti.

SINJORA KAPULETI

Bet juk tasai, kurį apraudi tu,
Vis tiek tavųjų ašarų nejaučia.

DŽULJETA

Aš draugo netekau – ir negaliu
Dabar susilaikyt dėl jo neverkus.

SINJORA KAPULETI

Tu ne dėl to verki, kad nėra Tebaldo,
O kad dar gyvas niekšas, jį nukovęs.

DŽULJETA

Kas gi tas niekšas?

SINJORA KAPULETI

Niekšas tas – Romeo!

DŽULJETA (*pusbalsiu*)

Jis ir niekybė – tai dangus ir žemė.

(*Garsiai*)

Atleisk jam, Viešpatie! Širdis manoji
Atleido viską jam, nors taip kaip jis

Nebuvo man širdies sužeidęs niekas.

SINJORA KAPULETI

Tai vis todėl, kad žmogžudys dar gyvas.

DŽULJETA

Ir mano rankai nepasiekti jo.

O, kad už mirtį savojo broleño

Atkeršyti galėčiau aš pati!

SINJORA KAPULETI

Atkeršysime, būk rami, neverk.

Aš Mantujon pasiūsiu tyčia žmogų,

Kuris suras tą išgamą tenai

Ir, gėrimu nuodingu pavaišinęs,

Padės jam pas Tebaldą nukeliauti.

Tuomet nusiraminsi tu, manau.

DŽULJETA

Aš tik tada nurimsiu, kai galėsiu

Matyt Romeo... Žinoma, negyvą...

Kažin ar tokį nuostolį įstengs

Pakelt širdelė mano nukamuota.

Jūs pasirūpinkite rasti žmogų,

Kurs nugabentų Mantujon nuodus,

O aš pati jau taip paruošiu juos,

Kad, vos tik paragavęs jų, Romeo

Tuoj pat numirs ramiausiai. Kaip baisu
Girdėti vardą brožudžio ir jausti,
Kad negaliu, pripuolusi prie jo,
Parodyti, kaip myliu aš Tebaldą!

SINJORA KAPULETI

Paruošk nuodus, – aš žmogų suieškosiu.
Dabar klausyk manęs: džiugi naujiena.

DŽULJETA

Kai liūdna sieloj, džiaugsmas ne pro šalį.
Ką norite man gero pasakyt?

SINJORA KAPULETI

Dukrele, tėvas rūpinas tavim.
Tau geisdamas liūdnumą išblaškyti,
Paskelbt nusprenđė jis linksmybės dieną
Ir mums suteikti džiaugsmą netikėtą.

DŽULJETA

Smagu girdėti. Sakykit, kas gi tai?

SINJORA KAPULETI

Dukrele, ketvirtadienį iš ryto
Taurus, garbingas jaunas grafas Paris
Bažnyčioj švento Petro teiksis pats
Tave laiminga žmona pavadinti.

DŽULJETA

Prisiekiu švento Petro aš bažnyčia,
Šventu Petru prisiekiu, – jis manęs
Nepavadins laiminga savo žmona!
Koksai skubumas! Eik staiga už vyro,
Kuris nè nesipiršo tau visai!
Praneškite sinjorui mano tėvui,
Kad dar anksti jo dukteriai tekėti,
O jeigu reik – ji, dievaži, mieliau
Tekės už neapkenčiamo Romeo
Negu už Pario. Nieko sau naujiena!

SINJORA KAPULETI

Kalbėk su tėvu. Štai jisai ateina.
Matysi, kaip į tai jis pažiūrės.

Įeina Kapuletis ir Auklė

KAPULETIS

Saulėlydžio metu rasoja žemė.
Bet, saulei mano brolvaikio užgesus,
Lietus baisiausias pliaupia. Ką, dukryt,
Vis potvynis? Vis ašaromis lyja?
Kūnelis tavo, regis, toks silpnutis,
O grumiasi lyg laivas vandenyne
Su viesulais atodūsių sunkių
Ir ašarom, kurios srove audringa

Tau kliokia iš akių be paliovos,
Blaškydamos šį trapų kūno laivą,
Kurs, vėtros neatlaikęs, apsivers,
Jei neužeis staigi tylą. – Na, žmona,
Tu jai sakei apie sprendimą mūsų?

SINJORA KAPULETI

Sakiau, bet ji dėkoja, kratos, kvaiša.
Lai teka už numirėlio, jei taip!

KAPULETIS

Kaip? Kaip? Nesuprantu, nesuprantu...
Ji kratosi? Nerodo dėkingumo?
Nejaugi ji laiminga nesijaučia
Ir visiškai nesididžiuoja tuo,
Kad tokį puikų vyrą jai suradom,
Nors tos garbės nėra jinai verta?

DŽULJETA

Nesididžiuoju, bet esu dėkinga.
Sunku didžiutis tuo, ko nekenti,
Bet ir už blogą darbą reik dėkoti,
Kai jį kas daro iš geros širdies.

KAPULETIS

Kas čia per postringavimas? Jūs girdit?
„Aš jums esu dėkinga“, „Aš didžiuojuos“,

„Didžiuotis negaliu“, „Nesu dėkinga“...
Pamaiva! Ar didžiuojies tu, ar ne,
Dėkinga man esi ar nedėkinga,
Bet šitą ketvirtadienį tau teks
Pavargti grakščias kojytes savo
Ir nukeliauti su Pariu drauge
Bažnyčion švento Petro, – arba aš
Patsai tave už virvės atitempsiu.
Ak tu išbalus dvėseną, tu suske!

SINJORA KAPULETI

Nustokit! Jūs pamišote turbūt?

DŽULJETA

Aš atsiklaupusi meldžiu jus, tėve:
Man leiskit bent žodelį pasakyt.

KAPULETIS

Eik pasikark, begėde ižūli!
Neklaužada, girdi, aš tau kartoju:
Būk šitą ketvirtadienį bažnyčioj
Arba daugiau man rodytis nediršk.
Cit, nekalbėk, tylėk. Man niežti ranką...
Mes, žmona, vis dejavom su tavim,
Kad vieną dukterį mums davė Dievas,
Tačiau ir tos vienos, matau, per daug,
Nes šitokia dukra – tai prakeikimas.

AUKLĖ

Dieve, sergėk ją! -

Jums, pone, taip jos plūsti nederėtų.

KAPULETIS

Dėl ko, išmintingiausioji sinjora?

Mieloji patarėja, užsičiaupk,

Plepėti eik pas savo kūmutes.

AUKLĖ

Aš nieko blogo juk nepasakiau.

KAPULETIS

Dėl Dievo!..

AUKLĖ

Ar negalima šnekėti?

KAPULETIS

Nutilk, murmekle! O pamokslus tuos

Skaityk verčiau kūmutėm prie stikliuko:

Čia man nereikia jų.

SINJORA KAPULETI

Nesikarščiuok.

KAPULETIS

Kaip neiti man iš proto? Dieve šventas!
Aš, rodosi, visur – namie, svečiuos
Be poilsio, net lovon atsigulęs,
Kiekvieną valandą, kiekvieną mirksnį
Galvojau dieną naktį nuolatos,
Kaip man ištekint dukterį; ir štai,
Kai pagaliau pora jai atsirado –
Žmogus gerai išauklėtas ir jaunas,
Turtingas ir aukštos kilmės – žodžiu,
Apdovanotas taip visom dorybėm,
Kad net sunku tiesiog įsivaizduoti, –
Ta kvaiša spardos, purkštuoja ir rėkia:
„Aš jo nemyliu“, „Aš dar per jauna“,
„Prašau atleist“, „Tekėti ar nenoriu“!..
Nenori? Aš atleidžiu tau, prašau;
Bet tu po mano stogu negyvensi –
Maitinkis sau pati, kaip išmanai.
Žinok, kad aš juokauti nepripratęs.
Greit ketvirtadienis; apsigalvok.
Jei mano tu, – tekėk už mano draugo;
Jei ne, tai pasikark, eik elgetauti,
Nudvėsk iš bado gatvėje, nes tąsyk
Aš tau, kaip Dievą myliu, nebe tėvas,
Ir nieko gero iš manęs nelauk,
Apsimąstyk. Aš žodį ištesėsiu.

(Išeina)

DŽULJETA

Nejaugi niekas ten, už debesų,
Nemato mano sielvarto gilybės? –
O, motina, jūs lauk manęs nevykit!
Dar mėnesiui ar bent savaitei vienai
Sutikit atidėti vestuves –
Arba paruoškite man jungtuvių guolį
Tame rūsy, kur ilsisi Tebaldas.

SINJORA KAPULETI

Nebekalbu; neaušink sau burnos.
Tu man nebe duktė – žinokis.

(Išeina)

DŽULJETA

Dieve!..
O aukle, kas daryti? Mano vyras
Čia, žemėje, o priesaika danguj;
Kaip gali žemėn vėl jinai nužengti,
Kol mano vyras gyvas šiam pasauly,
Kol pats jisai, palikęs šitą žemę,
Nėra man jos gražinęs iš dangaus?
Bent tu mane padrąsink. Vargas man!
Ir kam Apvaizda spendžia tiek žabangų
Tokiam bejėgiui padarui kaip aš?
Ką pasakysi tu? Nejaugi, aukle,

Tu man paguodos žodžio nerandi?

AUKLĖ

Nurimkite, paguoda jums yra:
Romeo ištremtas ir – aš prisiėkiu –
Nebeateis kamantinėti jūsų,
O jeigu ir ateis, tai tik vogčia.
Kadangi reikalai yra tokie,
Vertėtų jums, manau, tekėt už Pario.
Kas per žavumas to sinjoro!
Palyginti su juo, Romeo – šiukšlė.
O grafo akys! Ne, tokių gražių,
Tokių gyvų, melsvų akių neturi
Nė pats erelis. Galvą aš guldaui,
Kad šitos antrosios vedybos jūsų
Bus laimingesnės. Šiaip ar taip galvokit,
Bet pirmas jūsų vyras lyg ir miręs,
Nes, nors jisai gyvena šiam pasauly,
Bet jums nėra jokios iš jo naudos.

DŽULJETA

Tu iš širdies kalbi?

AUKLĖ

Tau iš visos širdies kalbu, iš sielos;
Tegu prasmėgsiu, jei meluoju.

DŽULJETA

Amen.

AUKLĖ

Ką?

DŽULJETA

Kaip nuostabiai paguodei tu mane!
Eik motinai pranešk, kad pas Lorenčą
Aš nuėjau į celę atgailauti,
Kam tėvą taip įpykdžiau.

AUKLĖ

Mielu noru.
Protingai sugalvojot, dievaži.

(Išeina)

DŽULJETA

Tai ragana sena! Sukta kaip velnias.
Kas niekšingiau? Ar gundyti mane,
Kad priesaiką sulaužyčiau aš duotą,
Ar šmeižt Romeo tuo pat liežuviu,
Kuris tiek kart jį kėlė į padanges?
Keliauk, patarinėk kitiems! Nuo šiol
Tarp mūs bedugnė. Bėgu pas vienuolį.
Jei būdo man padėt nežino jis,

Numirt – viena belieka išeitis.

(Išaina)

KETVIRTAS VEIKSMAS

I SCENA

Fra Lorenzo salė

Įeina fra Lorencas ir Paris

FRA LORENCAS

Jūs sakot, ketvirtadienį? Per greitai.

PARIS

Taip nori mano uošvis Kapuletis,
Ir aš nelinkęs delsti.

FRA LORENCAS

Jūs man sakėt,
Kad dar jausmų nežinote jaunosios.
Blogu keliu jūs einat; negerai.

PARIS

Ji visą laiką verkia dėl Tebaldo, -

Ir apie meilę mes mažai šnekėjom:
Kai ašaros namuos, Venera tyli.
Toksai besaikis liūdesys dukters
Daug nerimasčio kelia josios tėvui,
Todėl jisai nusprendė išmintingai
Ją išvaduoti iš nykios vienatvės,
Greičiau atšvęsti mūsų vestuves
Ir ašarų jos tvaną sustabdyti.
Suprantate dabar, ko mes taip skubam.

FRA LORENCAS (*į šalį*)

Deja, kai kas pastoja kelią jums.

(Garsiai)

Žiūrėkite, štai ji pati ateina.

Įeina Džuljeta

PARIS

Džiugu matyti mielą mano žmoną!

DŽULJETA

Miela – galbūt, tačiau dar ne žmona.

PARIS

Mus ketvirtadienį sutuoks, brangioji.

DŽULJETA

Kas bus, tas bus.

FRA LORENCAS

Teisingai tu galvoji.

PARIS

Atėjote čionai išpažinties?

DŽULJETA

Išpažinties nelaukit iš manęs.

PARIS

Kad mylite mane, nuo jo neslėpkit.

DŽULJETA

Kad jį aš myliu, neslepiu nuo jūsų.

PARIS

Prisipažinkite: mane jūs mylit.

DŽULJETA

Jei myliu jus, tai apie mano meilę
Verčiau išgirst jums būtų iš kitų.

PARIS

Vargšele, tu nuo ašarų sublogai.

DŽULJETA

Nekaltinkite ašarų dėl to:
Aš ir anksčiau juk nebuvo gražuolė.

PARIS

Tie žodžiai veidui tavo skaudesni
Už ašaras.

DŽULJETA

Tai, kas yra teisybė,
Negali būti šmeižtas; kaip aš noriu,
Taip apie savo veidą ir šneku.

PARIS

Bet tavo veidas mano juk yra,
O tu jį užgaulioji.

DŽULJETA

Gali būti;
Jis iš tiesų nebepriklauso man. –
Jūs esat laisvas, dvasiškas tėveli?
Ar man užeit po pamaldų, vėliau?

FRA LORENCAS

Liūdnoji mano dukra, laisvas aš. –
Palikit mus, sinjore, vienu du.

PARIS

Kad aš maldas trukdyčiau – saugok, Dieve! –
Džuljeta, ketvirtadienį iš ryto
Ateisiu aš prižadinti tavęs.
Kol kas sudie. Su pagarba bučiuoju.

(Išeina)

DŽULJETA

Užtrenk duris – ir verk su manimi.
Vilties nebèr, aš žuvus, viskas baigta!

FRA LORENCAS

Ak, aš žinau tavas kančias, Džuljeta,
Bet veltui tau padėti veržias protas.
Tave šį ketvirtadienį ketina
Sutuokti su grafu, ir aš girdėjau,
Jog atidėti vestuves – nèr kaip.

DŽULJETA

Nepasakok, ką tu girdėjai, tėve,
Pamokyk, kaip ištrūkti iš bėdos.
Jei tavo išmintis yra bejėgė,
Tai nevadink kvailu bent mano ryžto,
Ir šitas durklas tuoj nutrauks kančias.
Tu mums rankas sujungei, Dievas – širdis;
Aš persmeigsiu greičiau peiliu krūtinę,

Nei širdžiai leisiu priesaiką sulaužyt
Ir ranką šią, priklausančią Romeo,
Gėdingai drįsiu atiduot kitam!
Gal tavo patyrimas ilgaamžis
Patars man, kas daryti? Jeigu ne,
Šis durklas kruvinas man bus teisėju
Ir ras bematant išeitį garbingą
Iš negando, kurio nuvyt šalin
Negali tavo išmonė ir metai.
Jei man padėt nesugebi žodžiu,
Tai nekalbėk ilgai: aš mirt geidžiu.

FRA LORENCAS

Palauk, duktė. Aš viltį dar matau.
Bet reikalinga didelė drąsa
Šiam dideliame pavojui nugalėti.
Jei tu esi nusprendusi tvirtai
Veikiau numirt, negu tekėt už grafo,
Tai nepabūgsi tariamos mirties
Ir šitokiu būdu išvengsi gėdos,
Kuri už pačią mirtį tau baisesnė.
Drąsiau tad, ryžkis: priemonė yra.

DŽULJETA

O, būti Pario žmona – niekadosis!
Verčiau nušokt nuo bokšto, atsidurti
Plėšikų naguose ar gyvatyne,

Verčiau man su riaumojančia meška
Save sukaustyt grandine ar naktį
Užsidaryti vienai rūsyje,
Kur dūla senos kaukolės bedantės,
Ir kaulai barška griaučių suverstų,
Po drobule verčiau palįsti gyvai
Ir su lavonu atsigult kapan...
Ne, aš nepabijosiu jokio siaubo
Ir drąsiai padarysiu visa tai,
Bet mylimojo savo neapvilsiu.

FRA LORENCAS

Dabar klausyk manęs: keliauk namo,
Linksmesnė būk, sutik už Pario eiti.
Trečiadienis rytoj. Ryt vakare
Tu atsigulti pasistenk viena,
Žiūrėk, kad auklės kambary nebūtų.
Šį buteliuką lovon pasiėmus,
Išgerk įlašintą į jį skystimą,
Ir nuostabi mieguista vėsuma
Tuoj išsilies po visą tavo kūną;
Nustos tvinksėti gyslose tau kraujas,
Gyvybės tavo niekas neišduos –
Nei atodūsis, nei šilumos dvelkimas;
Nuvys ūmai tavųjų lūpų rožės,
Veidai pabals kaip pelenai pilki,
Akių langai užsidarys, lyg būtų

Užgesusi gyvenimo šviesa,
Ir sąnariai, lanksčios netekę galios,
Nelyginant numirėlei sustings;
Bežadė kaip mirtis, šalta, pastirus,
Nepilnas dvi paras tu išgulėsi,
O paskum atsibusi – ir staiga
Pakilsi lyg iš miego malonaus.
Tačiau kai rytmetį ateis jaunasis
Prižadinti tavęs, tu būsi mirus;
Tuomet, kaip liepia paprotys šalies,
Pačiais brangiausiai rūbais aptaisyta
Tave nuneš atidengtam karste
Į tą skliautuotą rūšį, kur nuo amžių
Visi senoliai ilsis Kapulečių.
Prieš atsipeikint tau aš pasistengsiu
Apie gudrybę šią pranešt Romeo,
Ir jis atvyks Veronon; mes abu
Palauksim, kol atbusi tu; o naktį
Į Mantują tave jis pasiims,
Ir būsi tu išgelbėta nuo gėdos,
Jei moteriška baimė ar silpnybė
Pasiryžimo tavo nepalauš.

DŽULJETA

O, tu man apie baimę nekalbėk!
Duok, duok man buteliuką!

FRA LORENCAS

Še, paimk

Ir eik namo laimingai. Būk tvirta.

Aš Mantujon vienuolį tuoj pasiūsiu –

Jis laišką tavo mylimam nuneš.

DŽULJETA

Jėgų duok, meile, kad ištverčiau aš!

Sudie, gerasis tėve.

Abu išeina

II SCENA

Kambarys Kapulečių namuose

Įeina Kapuletis, sinjora Kapuleti ir tarnai

KAPULETIS

Pakviesk visus, kurie čia surašyti.

Pirmas tarnas išeina

O tu, vyruti, eik ir pasamdyk

Man dvidešimt atsakančių virėjų.

ANTRAS TARNAS

Nebijokite, sinjore, blogų nepaimsiu. Iš pradžių patikrinsiu, ar jie mėgsta laižyti sau pirštus.

KAPULETIS

Ir kas iš to?

ANTRAS TARNAS

Dievaži, sinjore, netikęs tas virėjas, kuris neaplaižo sau pirštų.

Nelaižančių man nereikia.

KAPULETIS

Greičiau, krutėk!

Antras tarnas išeina

Nedaug belieka laiko pasiruošti.

(Auklei)

Duktė tikrai nuėjo pas Lorenčą?

AUKLĖ

Nuėjo, kaipgis.

KAPULETIS

Gal bent jisai padės jai susiprasti.

Akiplėša! Išpaikusi ožka!

AUKLĖ

Mat kaip nušvito po išpažinties!

KAPULETIS

Na, priešgyna, kur valkiojais? Kas gero?

DŽULJETA

Buvau tenai, kur atgailaut išmokau
Už nuodėmę, kurią aš padariau,
Kad priešinausi tėviškajai valiai;
Todėl vienuolis šventas liepė man
Prie jūsų kojų pulti nuolankiai
Ir melsti atleidimo. O, atleiskit!
Nuo šiol jums būsiu visada klusni.

KAPULETIS

Pašaukit grafą. Viską jam praneškit.
Rytoj sumegsim mazgą.

DŽULJETA

Aš mačiau
Lorenco celėj jaunąjį sinjorą
Ir prideramą meilę jam pareiškiau,
Kiek leido man kuklumas.

KAPULETIS

Na, gerai.

Taip padaryt seniai reikėjo. Kelkis.

Dabar esu patenkintas tavim. –

Kur grafas? Ei, greičiau pakvieskit grafą! –

Kaip Dievą myliu, šventas jis žmogus,

Tasai vienuolis! Visas mūsų miestas

Turėtų jam dėkoti amžinai.

DŽULJETA

Eikš, aukle, mano kambarin, padėk

Man pãpuošalus rytdienai atrinkti.

SINJORA KAPULETI

Ne, ne, lig ketvirtadienio palauk,

Yra dar laiko.

KAPULETIS

Aukle, eik su ja.

Rytoj visi keliaujam į bažnyčią.

Džuljeta ir Auklė išeina

SINJORA KAPULETI

Vargu ar spėsime mes susitvarkyti.

Jau temsta.

KAPULETIS

Spjaut! Patsai į darbą kibsiu. –
Padėk Džuljetai apsirengti, žmona.
Palik mane; šią naktį nebegulsiu,
Šeimininkausiu vietoje tavęs. –
Ei, jūs, vyručiai, girdite? – Nė dvasios.
Tiek to. Nueisiu, pasakysiu Pariui,
Tegu vestuvėm ruošiasi rytoj.
Kaip lengva man, kaip džiaugiasi širdis,
Kad grįžo ta pajodžarga į protą.

(Išeina)

III SCENA

Džuljetos kambarys

Įeina Džuljeta ir Auklė

DŽULJETA

Taip, ta suknia – dailiausia iš visų.
Bet aš tavęs prašau, mieloji auklė,
Leisk man šią naktį vienai pasilikti.
Turiu aš melstis, kad palenkčiau dangų

Su gailyta pažvelgt į mano sielą,
Kurią, kaip tu pati gerai žinai,
Nemaža spaudžia nuodėmių sunkių.

Įeina sinjora Kapuleti

SINJORA KAPULETI

Na ką? Vis plušate? Gal jums padėti?

DŽULJETA

Ne, ačiū, mes jau atsirinkom visa,
Kas mums rytojaus dienai reikalinga.
Dabar jūs vienai leiskit man pabūt,
O auklę nakčiai su savim paimkit:
Jums rūpesčių visokių netikėtų
Pilna galva tikriausiai.

SINJORA KAPULETI

Gulk. Labanakt.

Tau reikia pailsėti.

Sinjora Kapuleti ir Auklė išeina

DŽULJETA

Ar vėl mes susitiksim? Dievaž žino...
Man bėga kūnu šaltas šiurpulys,
Ir karštas kraujas gyslose ledėja.

Pašauksiu jas į kambarį atgal,
Kad būtų man drąsiau truputį. – Aukle! –
Ne, kam jinai? Pati viena turiu
Šią sceną gedulingą suvaidinti. –
Kur buteliukas?
O kas, jeigu skystimas nepaveiks?
Tuomet man teks rytoj tekėti už Pario!
Ne, to nebus – nuo to apginsi tu.
Tad gulk šalia!

(Pasideda šalia savęs durklą)

O gal gudrus vienuolis,
Kuris mane sujungė su Romeo,
Dabar pakišo tyčiomis nuodų,
Norėdamas manim nusikratyti,
Kad neiškiltų paslaptis aikštėn
Ir jo garbė dėl to nenukentėtų?
Atrodo, taip ir bus. Bet ne! Ne veltui
Juk laikomas jisai šventu žmogum.
O kas, jei atsipeikėsiu grabe
Per daug anksti, pirmiau, negu Romeo
Suspės ateit išlaisvinti manęs?
Baisu net pagalvot... Ar neuždusiu
Aš dvokiančiuose požemio nasruos,
Kur niekad neįdvelkia tyras oras,
Ar tąsyk nenumirsiu aš tenai,
Nė savojo Romeo neišvydus?

Jei pagaliau gyva net pasiliksiu,
Tai, apsupta mirties, tamsos ir siaubo,
Ar aš, ūmai atbudus, nepamiršiu
Tame senam skliautuotam rūsyje,
Kur ilsisi nuo amžių amžinųjų
Visų senolių mano palaikai,
Kur naujas svečias, kruvinas Tebaldas,
Karste po savo drobule trūnija,
Ir dvasios, sako, keliasi nakčia?
Deja, deja! Nuo pragariškos smarvės
Ir mandragoros išrautos riksmų²²,
Kurie iš karto žmogui temdo protą,
Galbūt ir aš nubudusi paklaiksiu
Ir, siutulio siaubingo pagauta,
Nuplėšiu rūbą nuo žaizdų Tebaldo
Ar, griebus kaulą protėvio garbingo,
Pradėsiu juo mosuoti lyg vėzdu,
Kol galvą nelaimingą prasiskelsiu!..

22 ...*mandragoros išrautos riksmų*... – mandragora, arba mandragola (augalas, kurio šaknis turi žmogaus pavidalą), buvo tais laikais plačiai vartojama medicinoje ir magijoje. Tikėta, kad raunama mandragora šaukia ir savo riksmu varo iš proto raunantį; todėl dažnai ją raudavo, pririšę virvę prie šuns.

O, štai aš lyg matau brolėną savo!
Žiūrėkite, štai jis Romeo ieško,
Kurs perdūrė jį kardu mirtinai. –
Sustok, sustok, Tebaldai! – Aš einu...
Aš už tave geriu dabar, Romeo!

(Krinta už užuolaidos lovon)

IV SCENA

Salė Kapulečių namuose

Įeina sinjora Kapuleti ir Auklė

SINJORA KAPULETI

Paimk raktus ir prieskonių atnešk.

AUKLĖ

Dar aivos ir datulių pyragaičiams.

Įeina Kapuletis

KAPULETIS

Žvaliau, žvaliau! Antri gaidžiai pragydo.
Jau skambina bažnyčioj. Muša trečią.

Anželika mieloji, tu žiūrėk,
Kad tortai nepridegtų! Berk! Nešykštauk!

AUKLĖ

Vėl kišat savo nosį į virtuvę!
Verčiau prigulti eitumėt, – dievaž,
Rytoj nemigęs sirgsit.

KAPULETIS

Būk rami!
Man teko progom žymiai menkesnėm
Nepamiegot naktelę – ir nė sykio
Po to aš nesirgau.

SINJORA KAPULETI

Taip, taip, kadaise
Naktibalda jūs buvote nemažas.
Tačiau dabar aš pasistengsiu jus
Apsaugoti nuo panašių pagundų.

Sinjora Kapuleti ir Auklė išeina

KAPULETIS

Stebėtina, nežmonišką pavydas!

Įeina tarnai su iešmais, pintinėmis ir malkomis

Ką čia, brolau, neši?

PIRMAS TARNAS

Ar aš žinau? Nešu kažką virėjui.

KAPULETIS

Na, bėk sau, bėk greičiau.

Pirmas tarnas išeina

O tu

Eik malkų atgabenk, tik sausesnių;
Tu Pjetrą pasiklausk, jis tau parodys.

ANTRAS TARNAS

Be Pjetro apsieisime, sinjore,
Surasim pliauskų patys, savo galva.

KAPULETIS

Po šimts, gerai sakai. Tu juokdarys!
Tave taip ir vadinsim: pliauskagalvis! –

Antras tarnas išeina

Jau rytas... Dieve! Greit žadėjo grafas
Ateit su muzikantais.

Muzika už scenos

Štai ir jie. –

Ei, aukle! Žmona! Kur prasmego auklė?

Įeina Auklė

Prižadink tuoj Džuljetą ir aprenk,
O mudu su grafu čia paplepėsime.
Gyviau, krutėk! Jaunasis jau atvyko,
Gyviau, aš tau sakau.

Visi išeina

V SCENA

Džuljetos kambarys

Įeina Auklė

AUKLĖ

Sinjora, kelkit. Kelkite, Džuljeta!
Miela katyte! Ak, panele mano! –
Ak, jūs miegate! Girdit? Kaip negėda?
Jaunamarte! Širdele mano! Kelkit! –
Nė žodžio... – Rasit, norit už savaitę
Atsimiegot iš karto? Kitą naktį
Sinjoras Paris snausti jums neduos,
Na, ir patsai nesnaus... – Ak, Dieve šventas,
Ak, Viešpatie, kaip miega ji kietai!
Aš ją turiu prižadinti. – Sinjora!

Sinjora! Patikėkite, jei grafas
Jus patale dar gulinčią užklups, –
Pašoksitė tuojau... Ar nebaisu?

(Praskleidžia užuolaidą)

Kaip? Jau apsirengėt? Ir vėl į lovą?
Aš jus turiu prižadint. Ei, panele!
Oi! Gelbėkit! Čionai! Ji negyva.
Ir kam aš užgimiau šiame pasauly?
Greičiau degtinės gurkšni, ei! Sinjorai!

Įeina sinjora Kapuleti

SINJORA KAPULETI

Kas čia per triukšmas?

AUKLĖ

O, baisi diena!..

SINJORA KAPULETI

Kas atsitiko?

AUKLĖ

O, jūs pažiūrėkit!

Kokia nelaimė!

SINJORA KAPULETI

Ak, dukrele mano!

Ak, mano tu vienintele paguoda!

Atbusk, atmerk akis, – arba ir aš

Drauge numirsiu. Gelbėkit! Čionai!

Padėkite!

Įeina Kapuletis

KAPULETIS

Jaunasis laukia – gėda! Kur Džuljeta!

AUKLĖ

Ji negyva, ji mirė, jos nebėr!

SINJORA KAPULETI

Ji mirė, mirė, mirė! Viskas baigta!

KAPULETIS

Ne, leiskit pažiūrėt! Šalta kaip ledas.

Pastiro kūnas, kraujas nebetvinksi,

Nuo lūpų šių seniai gyvybė dingo.

Nuvyto žavingiausia iš gėlių,

Ir dengia ją mirties šerkšna ankstyva.

AUKLĖ

O vargas! Vargas mums!

SINJORA KAPULETI

Kraupi diena!

Mirtis, kuri pagrobė ją taip žiauriai,

Liežuvį surakino man skausmu.

Įeina fra Lorencas ir Paris su muzikantais

FRA LORENCAS

Bažnyčion eit jaunoji pasiruošus?

KAPULETIS

Taip. Pasiruošus eit – ir nebegrįžti. –

Sūnau, šią naktį, prieš sutuoktuves,

Mirtis užmigdė jauną tavo žmoną.

Antai, pažvelk, lyg sutrempta gėlė

Ji guli glėbyje mirties valdovo;

Jis – įpėdinis mano, mano žentas;

Su juo duktė manoji sutuokta.

Dabar belieka mirti man ir viską –

Gyvybę ir turtus – palikti jam.

PARIS

Šio rytmečio aš laukiau taip ilgai,

Ir kaip mane jis baisiai pasitinka!

SINJORA KAPULETI

O nelaiminga, prakeikta diena!

O valanda, juodžiausia iš visų,
Kurias tik Laikas, amžinas keleivis,
Yra kada regėjęs! Vargšė, vargšė!
Viena ji buvo man viltis ir džiaugsmas,
Viena, viena, vienintelė duktė,
Ir ją išplėšė man mirtis piktoji.

AUKLĖ

Klaiki diena! Klaiki, klaiki diena!
Pati klaikiausia iš visų dienų,
Kurias tik aš kada mačiau lig šiolei!
O prakeikta diena! Tokios dienos
Nematė dar pasaulis niekuomet.
Klaiki, klaiki diena!

PARIS

Aš sunaikintas, parblokštas, apviltas!
Tu apgavai mane, mirtie nuožmioji,
Tu žiauriai žiauriai nuskriaudei mane!
O, jeigu jos nebėr, – kur man gyvybė?

KAPULETIS

Aš apiplėštas, apjuoktas, sumintas!
Kam atėjai, negailestingas Laike,
Ir šventę mūsų linksmą sudaužei? –
O, mano dukra! O, širdele mano!..
Jos nebėra. Ji mirė – deja!

Ir mano laimė numirė su ja.

FRA LORENCAS

Klausykit, kaip negėda jums? Tyliau!
Raudom negalima kančių pagydyt.
Mergelė ši priklausė jums ir dangui;
Nūnai ji teko dangui tik vienam,
Jūs nevaliojot nuo mirties apsaugot
Mirtingą josios dalį, o dangus
Jai amžiną gyvatą dovanojo.
Jūs geidėte širdingai ją išaukštint
Ir apie nieką nesvajojot taip,
Kaip ją matyt laimingą, – kam gi verkiat,
Virš debesų regėdami ją rojūj?
Turbūt dukters nemylit jūs visai,
Jei gėrio amžino pavydit jai;
Ne žilas plaukas žmogui laimę lemia, –
Laimingieji anksti palieka žemę.
Užtenka aimanuot; šį skaistų kūną
Paberkit rozeranijom kvapiom,
Aprenkite gražiausiais apdarais
Ir neškite kaip įprasta bažnyčion.
Nors mūsų akys šiandien ašarotos,
Bet širdžiai pralinksmėti liepia protas.

KAPULETIS

Deja, visų mūs iškilmių džiaugsmai

Į gedulą pasivertė ūmai.
Dabar smuikus pakeis varpai graudingi,
Vestuvių linksmą puotą – pakasynos,
Didingus himnus – giesmės šermenu,
Nuvys ant kapo nuotakos vainikas, –
Ir nieko mums pasauly nebeliks.

FRA LORENCAS

Sinjore, eikit. Jūs taipogi, ponია.
Jūs, grafe, irgi. Būkit pasirengę
Velionę palydėti į kapus.
Už nuodėmes jus baudžia visagalis;
Nerūstinkit daugiau šventos jo valios.

Kapuletis, sinjora Kapuleti, Paris ir vienuolis išeina

PIRMAS MUZIKANTAS

Tai ką, galime slėpti savo švilpynes ir nešdintis
namo?

AUKLĖ

Taip, meldžiamieji, slėpkite dūdas.
Jūs patys matote, kokia nelaimė.

(Išeina)

PIRMAS MUZIKANTAS

Nelaimė ar laimė, o atsilygint vis dėlto reikėtų.

Įeina Pjetras

PJETRAS

Klauskite, klausykite, muzikantai! Sugriežkite „Neverk, širdie!“, „Neverk, širdie!“ Jei nenorite, kad numirčiau, sugrokit „Neverk, širdie!“²³

PIRMAS MUZIKANTAS

Kodėl gi būtent „Neverk, širdie“?

PJETRAS

O todėl, mieli muzikantai, kad mano širdis gieda: „Širdį spaudžia liūdesys.“ Sugriežkite ką norint smagesnio, pralinksminkit mane.

ANTRAS MUZIKANTAS

Jokių linksmybių. Griežti dabar ne laikas.

PJETRAS

Vadinasi, nenorit?

²³ „Neverk, širdie“, „Širdį spaudžia liūdesys“ - populiarios to meto anglų dainos.

PIRMAS MUZIKANTAS

Ne.

PJETRAS

Na, palaukit, duosiu aš jums.

PIRMAS MUZIKANTAS

Ką gi jūs gero duosit?

PJETRAS

Žinoma, ne pinigų! Pradžiai galiu duoti jums vardą, kurį nusipelnėte: birbekliai.

PIRMAS MUZIKANTAS

O jūs kas per vienas? Ponų pakalikas.

PJETRAS

Kaip smogsiu peiliu į pakaušį, tai bus jums pakalikas. Aš jus be jokių bemolių sudorosiu. Do re mi fa – ir viskas! Suprantat?

PIRMAS MUZIKANTAS

Taip, aš gaidas suprantu.

ANTRAS MUZIKANTAS

Susimildami, paslėpkit savo peilį ir verčiau parodykit šiek tiek daugiau proto.

PJETRAS

Labai prašom, peilį aš galiu paslėpti. Bet mano protas jus sumals į miltus ir pjaute papjaus geriau už peilį. Kad gudrus, atsakykit:

„Kai skausmai nebetelpa krūtinėj,

Ir užlieja širdį neviltis, –

Muzikos akordai sidabriniai...“²⁴

Kodėl „akordai sidabriniai“? Kodėl „muzikos akordai sidabriniai“? Ką jūs pasakysite, ponas Stygele?

PIRMAS MUZIKANTAS

Ogi labai paprastai, meldžiamasis: dėl to, kad sidabro malonus garsas.

PJETRAS

Puiku! O kaip galvoja sinjoras Smičius?

ANTRAS MUZIKANTAS

Man rodos, „sidabriniai“ pasakyta dėl to, kad muzikantams moka sidabriniais.

PJETRAS

Irgi neblogai! Na, o jūs, sinjore Dūdele?

²⁴ „Kai skausmai nebetelpa krūtinėj...“ – čia ir toliau cituojama plačiai žinoma daina, išspausdinta 1576 metais rinkinyje ir ten priskirta poetui ir dramaturgui Richardui Edwardsui (1523–1566).

TREČIAS MUZIKANTAS

Tikrai nežinau, ką ir besakyt.

PJETRAS

Ak, labai atsiprašau, dovanokit, juk jūs dainininkas. Atsakysiu už jus. „Muzikos akordai sidabriniai“ – dėl to, kad tokiems šmikiams kaip jūs niekas auksu nemoka. Muzikos akordai sidabriniai Rūškanas praskaidrina mintis.

(Išeina)

PIRMAS MUZIKANTAS

Tai įkyrus šėtonas.

ANTRAS MUZIKANTAS

Tegu jis pasikaria! Eime tenai: tuoj ateis raudotojai, gal gausime užkąst.

PENKTAS VEIKSMAS

I SCENA

Montuja. Gatvė

Įeina Romeo

ROMEO

Jei pažadais sapnų galiu tikėt,
Jie man nelauktą laimę pranašauja.
Amūras sėdi linksmas savo soste;
Kažin kokia galia nepaprasta
Mane pripildo džiaugsmo – ir lengvai
Nešioja viršum žemės visą dieną.
Aš sapnavau, kad mano mylimoji
Atėjo pas mane, bet aš buvau
Negyvas... (Iš tiesų, koks keistas sapnas!)
Ir aš jatau, kaip savo bučiniiais
Ji man į lūpas įkvėpė gyvybę,
Ir atgijau aš, ir tapau karalium.
Kokia yra puiki tikroji meilė,

Jei vien tik jos šešėlis toks gaivus!

Įeina Baldasaras

A, Baldasaras! Kas girdėt Veronoj?
Ar neturi laiškų man iš vienuolio?
Kaip mano tėvas? Sveikas? Kaip žmona?
Greičiau sakyk, kaip laikosi Džuljeta?
Kas gali bloga būt, jei gera jai?

BALDASARAS

Taip, gera jai – ir bloga būt negali.
Ji miega Kapulečių rūsyje,
O siela jos su angelais skrajoja.
Patsai mačiau aš, kaip nuleido ją
Į prosenių buveinę požeminę,
Ir jums tatai pranešti atskubėjau.
O, dovanokit už blogas naujienas;
Aš pareigą tik savo atlikau.

ROMEO

Ką tu sakai? Prakeiktas būk, likime!
Tu juk žinai, kur gyvenu: nubėk,
Man rašalo ir popieriaus atnešk
Ir arklius pasamdyk. Nakčia išvykdam.

BALDASARAS

Nurimkite, sinjore, – jūs išbalęs;

Paklaikęs jūsų žvilgsnis bėdą lemia.

ROMEO

O, nieko panašaus, tu klysti. Eik,
Daryk, kas įsakyta. Ar laiškų
Neatsiuntė vienuolis?

BALDASARAS

Ne, sinjore.

ROMEO

Tiek to. Greičiau man arklius nusamdyk.
Keliauk. Aš ateinu už valandėlės.

Baldasaras išeina

Šią naktį būsime drauge, Džuljeta!
Reik apgalvoti, kaip tai padaryt.
Nelaime, o, kokia tu išradinga!
Prisiminiau aš vaistininką vieną;
Jis čia kažkur gyvena netoli.
Aš jį mačiau anądien: susimąstęs,
Paniuręs, apsilkęs skarmalais,
Vaistažoles jisai atrinkinėjo;
Blausus jo žvilgsnis buvo, ir atrodė,
Kad vargas jam į kaulus įsigrauzė.
Jo krautuvėlėj kybojo vėžlys,
Keisčiausi groblai gyvių vandeninių

Ir krokodilo iškamša²⁵; lentynoj –
Tuščių dėžučių nuobodi eilė,
Šen ten – žali puodukai, senos sėklos,
Rožiniai paplotėliai apmusiję,
Virvagaliai ir pūslė gyvulių²⁶ –
Neturto iškalbinga paroda.
Ir vaizdą šį regėdamas, tariau sau:
Jei Mantujoj prireiktų kam nuodų,
Kurių pardavinėtojams čionai
Įstatymas grasina mirtimi,
Tai šitas bėdžius jų mielai parduotų.
O aš tuomet lyg nujaučiau slapta,
Kad jo pagalbos būsiu reikalingas!
Štai, rodos, jo lūšna; bet šiandien šventė,
Ir krautuvė žmogelio – uždara. –
Ei, vaistininkei, kur tu?

Įeina vaistininkas

VAISTININKAS

Kas ten šaukia?

25 *Jo krautuvėlėj kybojo vėžlys, keisčiausi groblai gyvių vandeninių ir krokodilo iškamša* – to meto vaistinėse retų gyvių odos, griaučiai ir iškamšos būdavo reklaminė puošmena ir kartu savotiškas verslo ženklas; ypač vaistininkai mėgdavo išstatyti krokodilo iškamšą.

26 *...Rožiniai paplotėliai apmusiję, virvagaliai ir pūslė gyvulių...* – presuoti rožių žiedlapiai buvo vartojami kaip kvėpalai, pūslėse būdavo laikomi įvairūs skysčiai.

ROMEO

Eik šen, bro! Matau, nuskurdęs tu.
Paimk: štai penkios dešimtys dukatų;
Duok man nuodų kruopelę, bet tokių,
Kad jie po visą kūną tuoj pasklistų,
Ir iš žmogaus pavargusios krūtinės
Akimirksniu išlėktų jo gyvybę,
Kaip parako įkaitinto ugnis
Kad išlekia iš griaudžiančios patrankos.

VAISTININKAS

Tokių baisių miltelių aš turiu.
Bet baudžia Mantujoj mirtim kiekvieną,
Kuris pardavinėti drįsta juos.

ROMEO

Tu, rodos, toks apdriskęs ir sunykęs,
O taip mirties bijaisi! Tavo veidas
Byloja apie badą; neviltis
Ir skurdas įrašyti akyse;
Tave kasdienės nuoskaudos ir bėdos
Sukūprino. Pasaulis tau ne draugas,
Nes nėra tokių įstatymų jame,
Kurie iš vargo tau išbrist padėtų.
Tad nusiženk įstatymams pasaulio,
Paimk šiuos pinigų – ir praturtėk.

VAISTININKAS

Ne aš, o mano skurdas ima juos.

ROMEO

Juos moku tavo skurdui, o ne tau.

VAISTININKAS

Tą mišinį įbėrę į skystimą,
Išgerkit; ir nors būtų jumyse
Jėgų daugiau, kaip dvidešimt vyrų,
Čia pat negyvas krisite.

ROMEO

Štai auksas,
Pavojingesnis sielai už nuodus!
Jisai šiame pagedusiam pasauly
Žmonių yra nužudęs daug daugiau,
Negu kad tie milteliai nekalti,
Kuriuos parduoti uždrausta. Ne tu man,
O aš tau įbrukau nuodų. Sudie.
Sau maisto nusipirk ir pastorėk. –
Eik šen, balzame! Aš tave imuos
Į požemį, prie grabo mylimos.

Abudu išeina

II SCENA

Fra Lorenzo celė

Įeina fra Džovanis

FRA DŽOVANIS

Ei, šventas pranciškone! Sveikas, broli.

Įeina fra Lorencas

FRA LORENCAS

Man rodosi, tai fra Džovanio balsas, –
Iš Mantujos? Na, ką Romeo sako?
Gal jis man ką parašė?

FRA DŽOVANIS

Aš norėjau
Kelionėn pasiimti su savim
Broliuką vieną, irgi pranciškona,
Ligonius aptarnaujantį mieste,
Tačiau, užsukus man pas tą vienuolį,
Atėjo miesto tvarkdariai, kurie,
Manydami, kad mes su juo kartu
Aplankėm maro paliestus namus,
Duris užantspaudavo, mus sulaikė,

Ir Mantujon nuvykt aš negalėjau.

FRA LORENCAS

Kas mano laišką nunešė Romeo?

FRA DŽOVANIS

Jo niekas imti nenorėjo – štai jis;
Aš negalėjau rasti net žmogaus,
Kurs ten jį nugabentų, – taip visi
Bijojo užsikrėsti!

FRA LORENCAS

Kokia nelaimė!

Prisiekiu mūsų brolija šventa,
Čia ne juokai; to laiško būta
Svarbaus ir rimto. Delsti pavojinga.
Brolau Džovani, eik, surask man dalbą
Ir celėn kuo greičiausiai atgabenk.

FRA DŽOVANIS

Tuojau einu ir ją atnešiu, broli.

(Išeina)

FRA LORENCAS

Dabar man teks vienam į rūšį leistis.
Trys valandos beliko; greit atbus

Džuljeta ir tikriausiai užsirūstins,
Kad nieko aš nepranešiau Romeo.
Bet aš jam parašysiu antrąkart;
O kolei jo iš Mantujos sulauksim,
Aš celėje prigladiusiu ją slapčia.
Karste gulėt gyvam – kokia kančia!

(Išeina)

III SCENA

Kapinės. Kapulečių šeimos rūsys

Įeina Paris ir jo pažas su gėlėmis ir deglu

PARIS

Duok deglą man, berniuk, ir pasišalink.
Arba palauk, verčiau užpūsk jį:
Aš nenorėčiau, kad mane matytų.
Eik atsigulk po kukmedžiais anais
Ir atidžia ausim priglusk prie žemės;
Ji čia puri, išrausta kapų,
Girdėti iš toli kiekvienas žingsnis.
Jei tu išgirsi ką ateinant – švilpterk.

Duok man gėles. Daryk, kaip įsakiau.

PAŽAS (*į šalį*)

Baisoka bus vienam kapinėse.
Reikės sukaupti visą savo drąsą.

(Pasišalina)

PARIS

Ilsėkis guoly akmenų šaltų!
Aš savo ašaromis jį nuplausiu,
Nuklosiu puokštėmis gėlių kvapiausių, –
Ir kaip gėlė grabe gulėsi tu.
Taip aš kasnakt raudosiu ligi ryto
Prie tavo kapo, rožėm apkaišyto.

Pažas švilpia

Berniukas švilpia man: kažkas ateina.
Koks velnias baldosi po šias vietas
Ir drumsčia meilės apeigas šventas? –
Kaip? Su deglu? Paslėpk mane, naktie!

(Pasitraukia į šalį)

Įeina Romeo ir Baldasaras su deglu, kapstu ir dalba

ROMEO

Duok kapstą man ir dalbą geležinę.

Štai laiškas; nepamiršk rytoj anksti
Nunešti jį sinjorui mano tėvui.
Duok deglą. Pasitrauk dabar toliau
Ir, jei gyvybė tau yra brangi,
Trukdyti man nediršk ir nesiartink,
Kad ir kažin ką būtum pastebėjęs.
Aš ton mirties buveinėn nusileidžiu,
Nes noriu veidą pamatyti žmonos,
Tačiau, svarbiausia, rūpi man numauti
Nuo jos negyvo piršto žiedą brangų,
Kuris žūt būt yra man reikalingas.
Keliauk. O jei, prisėlinęs atgal,
Smalsauti tu pradėsi, ką veikiu,
Žinok, tave aš gyvą sudraskysiu
Į gabalus ir tavo sąnariais
Nusėsiu šį besotį kapinyną.
Tarytum alkanas įdūkęs tigras,
Tarytum jūrą, šniokščianti piktai,
Baisus yra naktinis mano ryžtas.

BALDASARAS

Kad nekliudyčiau jums, tuojau išeisiu.

ROMEO

Ir būsi draugas. Še tau, pasiimk.

Duoda jam pinigų

Sudie, brolau, lik sveikas. Būk laimingas.

BALDASARAS (*į šalį*)

Aš pasislėpsiu čia kur nors greta:
Man kelia baimę jo kalba keista.

(Pasišalina)

ROMEO

Juoda mirtie, pabaisa plačiagerkle,
Prarijusi geriausią žemės vaisių,
Aš tavo purvinus nasrus pražiosiu
Ir vieną kąsnį dar išsprausiu tau!

(Išlaužia rūšio duris)

PARIS

Tai įžūlusis tremtinys Montekis!
Nužudęs pusbrolių brangios Džuljetos
Ir pačią ją nuvaręs į kapus,
Jisai, matyt, čionai dabar atėjo
Jos palaikų išniekint. – Stok, Monteki!

(Išeina priekin)

Nutrauk, siaubūne, šventvagišką darbą!
Bent mirusius ramybėje palik!
Ženk su manim, prakeiktas nevidone!
Tu suimtas – ir mirsi.

ROMEO

Taip, tiesa.

Aš būtent mirti čion ir atėjau.

Tad pasisaugok, mielas jaunikaiti,

Palik mane, su neviltim nežaisk,

Kad ir tavęs, ko gero, neištiktų

Likimas tų, kurie grabuos jau guli.

Vėl nusidėti nepriversk manęs,

Nesiutink mano kraujo, bėk iš čia!

Labiau negu save, tave aš myliu –

Ir sau pačiam aš pražūtį rengiu.

Keliauk, sakau, ir džiaukis, kad gavai

Ištrūkti iš bepročio taip lengvai.

PARIS

Jokių kalbų klausyti aš nenoriu

Ir suimu kaip šventvagį tave.

ROMEO

Jei neatstoji, ginkis, vaike!

(Kaunasi)

PAŽAS

Dieve!

Jie kaunasi!.. Einu pašaukt sargybą.

PARIS

O, aš nudurtas!

(Krinta)

Būk toks gailestingas,
Nunešk mane į rūsį pas Džuljetą!

ROMEO

Mielai. Pasižiūrėkim, kas čia toks:
Merkucijaus gentainis, grafas Paris!
O apie ką šnekėjo mano tarnas,
Kada giliai suaudrinta širdim
Keliu aš jojau? Man jisai minėjo,
Kad lyg už Pario išteka Džuljeta.
Ar panašiai jis sakė iš tiesų,
Ar man tik visa tai prisisapnavo?
O gal, Džuljetos vardą vėl išgirdęs,
Aš pamišau ir kliedžiu apie ją?
Duok ranką man. Tu su manim drauge
Rūsčion nelaimių knygon įrašytas!
Į kapą iškilmingą paguldysiu
Aš tavo kūną jaunąjį. Į kapą?
O, ne, – į šviesų rūmą, nes čionai
Džuljeta miega, ir grožybė jos
Spindėjimo pripildo šitą rūsį,
Kurs tviska tartum salė prabangi.
Negyvėli, ilsėkis čia ramybėj,

Palaidotas negyvėlio ranka.

(Guldo Pari karstan)

Prieš mirtį žmogų apima dažnai
Linksmybė: tai slaugytojos vadina
Pašvaistėmis mirties. Nejaugi tu
Tokia liūdna, pašvaiste priešmirtine?
O, žmona! Mylimoji! Nors mirtis
Išgėrė iš tavęs gyvybės medų,
Bet tavo grožio ji nenugalėjo.
Ne, tu neišveikta. Spalva grožybės
Teberusena tavo veiduose
Ir lūpų rausvume – ant jų mirtis
Dar neiškėlė vėliavos blyškiosios.
Ir tu čia kruvinas guli, Tebaldai?
O, kuo tave pagerbsiu aš geriau,
Kaip šia ranka nukaudamas žudiką,
Kuris jaunatvę tavo sunaikino?
Atleisk man, broli! Galbūt mirtis,
Sulysusi, klaiki, siaubinga šmėkla,
Nejučiomis tave įsimylėjo
Ir laiko savo kaline tamsoj?
Jei taip, aš nesiskirsiu su tavim
Ir niekuomet iš šito juodo rūmo
Nebeišeisiu, pasiliksiu čia
Su kirmėlėm, naujom tarnaitėm tavo,
Čia poilsiu atgulsiu amžinam

Ir nuo anksti pavargusių pečių
Likimo sunkų jungą nusimesiu.
Pažvelkit, akys, paskutinį kartą!
Ją paskutįkart apglėbkit, rankos!
O jūs, jūs, lūpos, vartai mano sielos,
Sutvirtinkite bučiniu skaisčiu
Lemtingąjį godžios mirties sprendimą!
Greičiau, greičiau, niūrusis vairininke!
Be gailesčio sutriuškink į uolas
Bangų audringų nukamuotą valtį!
Už meilę!

(Geria)

Doras vaistininke, ačiū, –
Nuodai geri. Su bučiniu aš mirštu.

(Miršta)

*Kitame kapinių gale pasirodo Fra Lorencas su žibintu,
dalba ir kapstu*

FRA LORENCAS

Kad nesuklupčiau tik, Pranciškus šventas!
Vis už kapų užkliūva senos kojos. –
Kas čia toksai?

BALDASARAS

Pažįstamas ir draugas.

FRA LORENCAS

Padėk tau, Viešpatie! Sakyk, brolau,
Kieno ten deglas bergždžią šviesą lieja
Ant kaukolių aklų ir kirminų?
Jis, rodos, antkapyje Kapulečių?

BALDASARAS

Taip, dvasiškas tėveli; ten dabar
Nuėjo mano ponas, jūsų draugas.

FRA LORENCAS

Kas toks?

BALDASARAS

Romeo.

FRA LORENCAS

Ar seniai jis ten?

BALDASARAS

Jau pusvalandis bus.

FRA LORENCAS

Eime į rūšį.

BALDASARAS

Aš nedrįstu. Juk ponas nė nemano,

Kad aš čionai. Grasindamas mirtim,
Jis man griežtai įsakė pasišalint
Ir nežiūrėti, ką jisai darys.

FRA LORENCAS

Gerai, aš eisiu vienas. – Man baisu.
Širdis nujaučia negandą kažkokią.

BALDASARAS

Kai snaudžiau aš, prigludęs po medžiu,
Pasivaideno man, kad šeiminkas
Kažką nudūrė dvikovoj.

FRA LORENCAS

Romeo!

(Prieina prie rūsio)

O, Viešpatie! Kieno krauju aptiškus
Šio marmurinio antkapio anga?
Ką reiškia tie kraujuoti kalavijai,
Prie poilsio buveinės numesti?

(Įeina rūsin)

Romeo!.. Koks išbalęs... kas ten dar?
Kaip? Paris? Visas kruvinas taipogi? –
O, ašarų ir siaubo valanda! –
Džuljeta krustelėjo.

DŽULJETA

Mielaširdingas tėve, kur Romeo?
Žinau gerai, kur būti privalau.
Ten ir esu dabar. Kur mano vyras?

Brazdesys už scenos

FRA LORENCAS

Girdėti brazdesys. Eime, sinjora,
Iš šito lizdo maro ir mirties,
Iš miego apgaulingo viešpatijos.
Kita galia, didesnė negu mano,
Sugriovė užmačias. Eime,
Eime iš čia. Prie tavo kojų guli
Romeo nebegyvas, o su juo –
Ir Paris. Einam, aš tave nuvesiu
Pas seseles šventas į vienuolyną.
Skubėkime; neklausinėk manęs.
Sargyba artinas. Greičiau, Džuljeta!
Aš delsti čia daugiau nebegaliu.

DŽULJETA

Tu vienas sau keliauk. Aš neisiu.

Fra Lorencas išeina

Kas tai?..

Ką reiškia mano mylimojo rankoj
Tas buteliukas? O, matau: nuodai,
Jūs – kaltininkai jo mirties ankstyvos!
Gobšuoli, tu išgėrei viską pats,
Iš gailesčio nepalikai Džuljetai
Nė vieno lašeliuko išganingo!
Bet gal yra bent truputis nuodų
Ant tavo lūpų? Pabučiuosiu jas
Ir, lyg balzamą gerdama, numirsiu.

(Bučiuoja)

O, kokios karštos!

PIRMAS SARGYBINIS *(už scenos)*

Na, vesk, berniuk. Kur jie yra?

DŽULJETA

Girdžiu balsus!.. Greičiau! Padėk man, durkle!

(Griebia Romeo durklą)

Štai tavo makštys! Smik čionai!

(Įsmeigia durklą į save)

Aš mirštu.

(Krinta ant Romeo lavono ir miršta)

Įeina sargybiniai drauge su Pario pažu

PAŽAS

Štai ta vieta. Tenai, kur matot deglą.

PIRMAS SARGYBINIS

Čia kraujas. Apieškokite kapus.
Kiekvieną, ką sutiksit, areštuokit.

Keli sargybiniai išeina

Koks vaizdas šiurpulingas! Žemėj guli
Nukautas grafas Paris ir Džuljeta,
Paplūdusi kraujais ir dar šilta,
Nors jau dvi dienos, kai šiame kape
Yra jinai palaidota. Tuojau
Praneškit kunigaikščiui apie tai.
Prižadinkit Montekį, Kapuletį.
O jūs aplinkui viską apieškokit.

Keli sargybiniai išeina

Mes regime vien pačią tik nelaimę,
Bet tos nelaimės priežastis slapta
Be tardymo nepaiškės savaime.

Įeina keli sargybiniai su Baldasaru

ANTRAS SARGYBINIS

Romeo tarną radome kapuos.

PIRMAS SARGYBINIS

Laikyt ligi ateinant kunigaikščiui.

Kitas sargybinis atveda fra Lorenčą

TREČIAS SARGYBINIS

Štai kažin koks vienuolis dreba, verkia.

Užklupom jį su dalba ir kapstu

Beeinantį iš kapinių ton pusėn.

PIRMAS SARGYBINIS

Įtartina. Vienuolio nepaleist.

Įeina kunigaikštis su palyda

KUNIGAİKŠTIS

Kas per bėda šiandieną taip anksti

Prikėlė mus iš miego rytmetinio?

Įeina Kapuletis, sinjora Kapuleti ir kiti

KAPULETIS

Ką reiškia tie klyksmai? Kas atsitiko?

SINJORA KAPULETEI

Gyventojai, išbėgę į gatves,

„Romeo, – šaukia, – Paris ir Džuljeta“

Ir lekia rėkdami prie mūsų rūšio.

KUNIGAİKŠTIS

Kas čia per siaubas klausą mūsų baido?

PIRMAS SARGYBINIS

Valdove, štai nukautas grafas Paris,
Romeo nebegyvas ir Džuljeta,
Jau mirusi anksčiau, bet, kaip atrodo,
Ką tik dar nužudyta ir šilta.

KUNIGAİKŠTIS

Gerai ištirkit reikalą ir raskit
Skerdynių kaltininką.

PIRMAS SARGYBINIS

Štai vienuolis
Ir tarnas nužudytojo Romeo,
Jie įrankius turėjo su savim,
Kuriais, matyt, į rūsį įsilaužta.

KAPULETIS

O žmona, žmona, tu pasižiūrėk
Į mūsų dukterį! Kiek kraujo, Dieve!
Ne ten pataikė durklas. Makštys jo
Pašonėje Montekio tuščios kabo,
O pats jisai – krūtinėje dukters.

SINJORA KAPULETI

Ak, visa tai lyg varpas gedulingas
Man senai greitą mirtį pranašauja.

Įeina Montekis ir kiti

KUNIGAİKŠTIS

Nors tu anksti, Moteki, atsikėlei,
Bet įpėdinis tavo ir sūnus
Užgeso jau.

MONTEKIS

Šviesus kunigaikšti,
Šią naktį numirė žmona manoji:
Romeo netikėtas ištrėmimas
Galutinai pakirto jos jėgas.
Kokia gi dar nelaimė man grūmoja?

KUNIGAİKŠTIS

Pažvelk – ir pamatysi!

MONTEKIS

O, kam veržiesi tu kapan, storžievi,
Užbėgęs savo tėvui už akių?

KUNIGAİKŠTIS

Užčiaupkite tuo tarpu skundams lūpas.

Pirmiausia reik išaiškinti, kur glūdi
Šių paslaptinių įvykių prasmė;
Po to, kai mes atnarpliosime ją,
Aš būsiu jūsų liūdesio vadovas
Ir nors į pačią mirtį vesiu jus.
Tad suvaldykit, kantrybe pažabokit.
Atveskit tuos, kurie įtariamai.

FRA LORENCAS

Kad ir jaučiuosi ničnieko nedėtas,
Įtartiniausias bene būsiu aš,
Nes visos aplinkybės žmogžudystės
Byloja prieš mane. Aš stoviu čia
Kaip kaltintojas ir kaltinamasis,
Ir smerkdamas, ir gindamas save.

KUNIGAİKŠTIS

Tad pasakok mums visa, ką žinai.

FRA LORENCAS

Trumpai šnekėsiu - nuobodžiom kalbom
Prailgint sau amžiaus nesistengsiu.
Romeo, kurs čionai negyvas guli,
Džuljetos vyras buvo, o jinai -
Romeo mylinti žmona. Tą dieną,
Kada aš juodu sutuokiau slapčia,
Kaip sykis žuvo dvikovoj Tealdas,

Kurio mirtis nulėmė ištrėmimą
Jaunavedžio: dėl jo, ne dėl brolėno
Taip sielojos Džuljeta. Betgi jūs,
Norėdami jos gėlą numalšinti,
Už grafo Pario jai tekėti liepėt.
Tuomet jinai atbėgo pas mane
Ir susijaudinus maldauti ėmė,
Kad aš kaip nors padėčiau išsigelbėt
Nuo tų antrų vedybų, nes kitaip –
Belieką jai čia pat nusižudyti.
Aš, pasikliaudamas patyrimu,
Jai migdomojo gėrimo daviau,
Ir ją netrukus apėmė tikrai
Giliausias miegas, panašus į mirtį.
Tuo pat metu aš parašiau Romeo,
Idant jisai tą naktį nelaimingą
Atvyktų jos iš grabo pasiimti,
Kai gėrimo galia bus pasibaigus.
Bet mano pasiūstas fra Džovanis
Veronoje sugaišo netikėtai
Ir vakar laišką parnešė atgal.
Tada, prieš jai atbundant, vienas pats
Aš nuėjau į jos šeiminį rūšį,
Ketindamas paimt ją pas save
Ir celėje paslėpti, kol galėsiu
Įspėti apie tai Romeo.
Vienok kada, prieš pat jai atsipeikint,

Aš nusileidau požemin, – čionai
Taurus Romeo ir garbingas Paris
Gulėjo negyvi... Jinai pabunda.
Aš raginu ją eiti su manim
Ir romiai nusilenkti Dievo valiai,
Bet staigia pasigirdęs brazdesys
Mane priverčia bėgti paskubom;
Jinai nepanorėjo niekur eiti
Ir, begalinio siaubo apimta,
Matyt, pati sau galą pasidarė.
Štai visa, ką galiu aš pasakyt.
Vestuvės jų žinomos ir auklei.
Bet jei dėl šitų įvykių skaudžiu
Atrodau aš bent truputėlį kaltas,
Tegu rūstaus įstatymo valia
Sutrumpina neilgą mano amžių.

KUNIGAİKŠTIS

Šventu žmogum tave mes visad laikėm.
O ką mums pasakys Romeo tarnas?

BALDASARAS

Aš atvežiau savajam ponui žinią
Apie Džuljetos mirtį; tąsyk mes
Iš Mantujos atjojome skubiai
Tiesiog prie šito antkapio. Šį laišką
Jis tėvui liepė rytą atiduot,

O pats man pasišalinti įsakė
Ir, eidamas rūsin, pagrasė net
Mane užmušt, jei jo nepaklausysiu.

KUNIGAİKŠTIS

Duok laišką; pažiūrėsime. – Kur pažas,
Atvedęs čia sargybinius? – Berniuk,
Ką šitoj vietoj veikė tavo ponas?

PAŽAS

Jis puošė gėlėmis sinjoros kapą,
O man palaukti liepė atokiau.
Staiga kažkas atėjo su deglu
Ir atidarė rūšį; šeimininkas
Tuoj kardą išsitraukė – ir ant jo.
Tada nubėgau, pašaukiau sargybą.

KUNIGAİKŠTIS

Tas laiškas paremia žodžius vienuolio,
Patvirtina istoriją jų meilės
Ir praneša taipogi, kad Romeo,
Apie Džuljetos mirtį sužinojęs,
Nuodų iš vargšo vaistininko gavo
Ir ryžosi numirti šalia jos. –
Kur tuodu nesutaikinami priešai?
Monteki! Kapuleti! Pažiūrėkit,
Kuo baigės jūsų prakeikti vaidai,

Kaip meilės rykšte nubaudė jus Dievas!
Visi mes nukentėjome. Ir aš,
Laiku nepažabojęs smarkininkų,
Dviejų gentainių savo netekau.²⁷

KAPULETIS

Monteki, būkim broliai! Duok man ranką:
Tai bus Džuljetos kraitis pomirtinis;
Tik tiek galiu prašyti iš tavęs.

MONTEKIS

Tau duosiu daug daugiau, negu prašai:
Aš pastatysiu statulą auksinę
Ištikimos Džuljetos atminimui,
Ir kol Veronos vardas gyvas bus,
Stovės tasai paminklas įstabus.

KAPULETIS

O tu, Romeo, rymosi prie jos –
Jauna auka nesantaikos senos!

KUNIGAİKŠTIS

Paniurus ryto saulė bailiai švyti,
Ir nelinksmą šiandieną mūs taika.
Eime. Turėsime viską apsvarstyti,

²⁷ *Dviejų gentainių savo netekau...* – kunigaikštis kalba apie Merkucijų ir Parij.

Kai kam atleisti ir nubaust kai ką.
Deja, likimas liūdnas negirdėtai
Jaunam Romeo teko ir Džuljetai.

Visi išeina